

Utopia

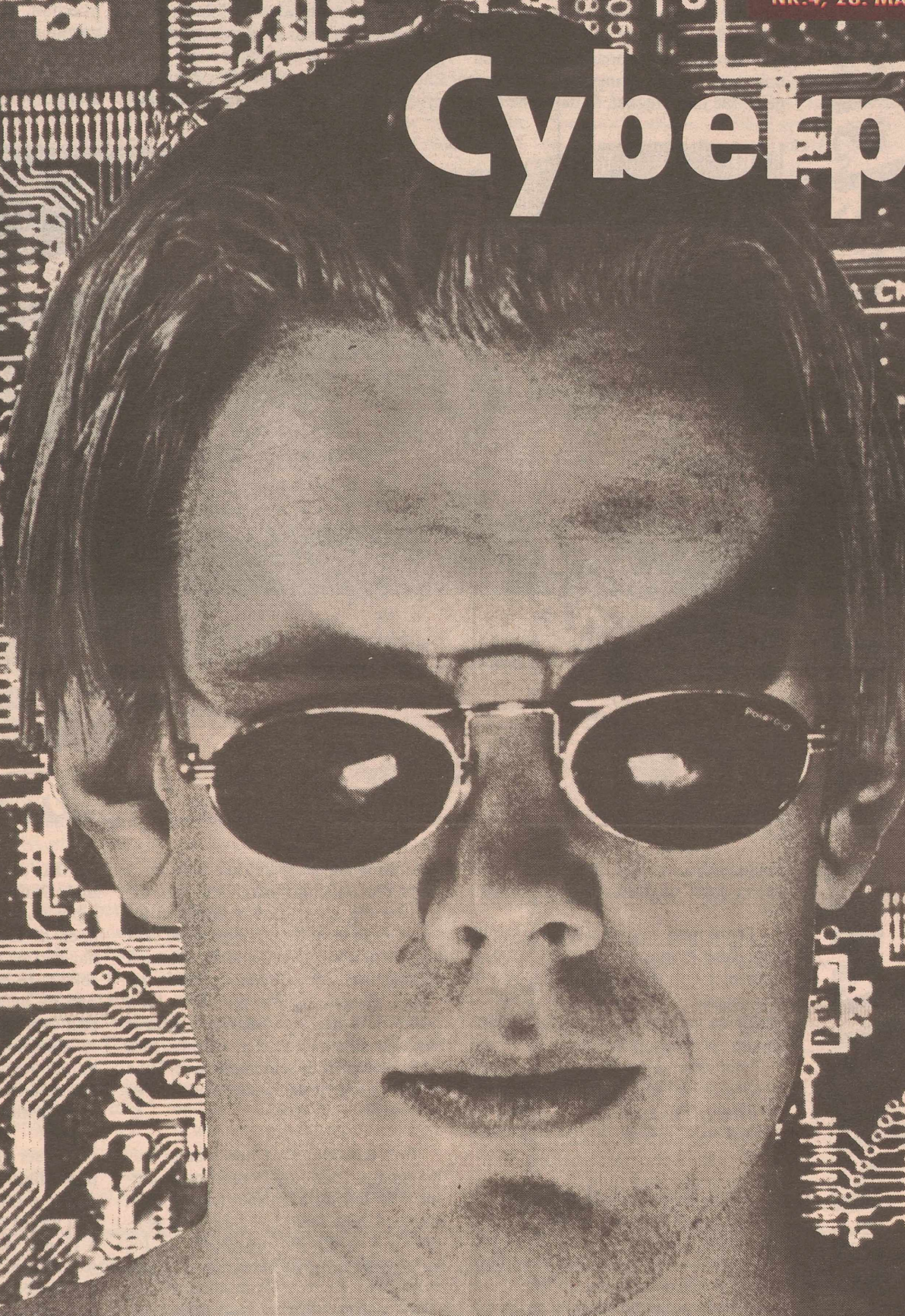
Studentavisa

i Tromsø

NR.4, 28. MARS 1994 - 19. ÅRGANG

Cyberpunk

SIDE 20-21

**Kvinne-
forskning
i skuddet**

Jenter: Tropp opp
og rop høyt

SIDE 4

**Arbeids-
ledig og
fornøyd**

Danmarks unge
nyter friheten

SIDE 8

**Gerd
Bjørhovde**

-Satser en kvinne
på sin dyktighet,
blir hun sett på
som ukvinnelig

SIDE 12-13

**F
Populær**

bare på

SIDE 24-25

....er et organ for studentene ved Universitetet i Tromsø. Avis a gis ut med støtte fra Student-samskipnaden.

Ingvild Broch
Forsknings-
direktør, UiTø

"Studentutveksling mellom Nord-Norge og Arkhangelsk er gjenoppliving av gamle tradisjoner"

Arbeidsledig og aktiv

LEDER

Bare innrøm det. Du har nok stilt deg spørsmålet, og også. Akkurat som alle oss andre som står opp og går på forelesning hver dag. Sitter på lesesalen time etter time, pigger og terper. Og midt inne i kapittelet om Platons kvinnesyn, slår tanken ned i deg, klar som et lyn: Hvorfor gjør du dette? Svaret kommer like raskt: Fordi du må. Fordi det er en grei og sikker måte å skaffe seg en utdannelse på, fordi all fornuft tilsier at du bør bli noe. «Å bli noe» er ensbetydende med å få seg en jobb og tjene penger, og det må du jo, -eller?

Ikke alle vil si seg enige. I Norge vil denne påstanden møte motstand hos mennesker med såkalt alternativ tankegang. I Danmark har man kommet litt lengre, her oppfattes påstanden som gammeldags og nærmest foreldet - til og med fra statlig hold. De siste årene har det blitt satt igang flere arbeidsledighetstiltak som bygger på nye og ganske uvante prinsipper. Ett av disse prinsippene er en innrømmelse av at vi står overfor ei holdningsendring hos dagens unge: Lønnsarbeid er ikke lenger det eneste saliggjørende. Du er ikke nødvendigvis en «taper» hvis du ikke har en tradisjonell jobb å gå til. Ressurssterk ungdom velger bevisst ledighet framfor arbeid, -ikke for å slippe å jobbe, men for å få tid til å drive med det de mener er interessant og viktig. Unge mennesker tar ikke en hvilken som helst jobb lenger. Arbeidets innhold oppfattes som langt viktigere enn lønn og prestisje.

Å være arbeidsledig gir deg mulighet til å fylle dagen med innhold, mener unge dansker på tiltak. -Du blir mer selvstendig fordi du blir tvunget til å fylle dagen din med gjøremål selv, du lærer deg å skape dine egne rutiner og ta ansvar for ditt eget liv. I tillegg gir arbeidsledighet mulighet til å velge; du trenger ikke å ta på deg monotont og kjedelig arbeid, sier ungdommene. De føler seg hverken som dårlige samfunnsborgere eller snyltere. Arbeidsledighet har blitt en «normal» og godtatt tilstand. Og det er vel ikke så rart, når vi tenker på at ledighet berører omtrent halvparten av Danmarks befolkning, direkte eller indirekte. «Alle» har vært, eller kjenner noen som har vært arbeidsledige.

Kan vi trekke den konklusjon at vi har det for enkelt? Har velferdsordningene blitt så gode at vi rett og slett ikke gidder å jobbe hvis vi ikke må?

Kanskje. Men det spesielle i Danmark er at myndighetene har bestemt seg for å legge forholdene til rette for de arbeidsledige, slik at de både kan få en interessant hverdag og overleve på den trygde de får utbetalt. De får ikke mye, men de får nok - og det viser seg at en dårlig betalt men inspirerende jobb er et populært valg blant dagens unge. Selvrealisering og personlig vekst er viktige stikkord. Vi plasserer ikke lenger hverandre etter hva vi har, men etter hva vi gjør. Opplevelser er viktigere enn eiendeler. Hvis vi trekker en parallell fra arbeid til fritid, kan vi si at ei feriereise til det fjerne Østen står høyere opp på ønskelista hos dagens unge enn en Volvo.

Mennesker av i dag stilles hele tida overfor nye valg, både når det gjelder jobb og fritid. Større valgfrihet har ført til større bevissthet rundt hva slags liv vi ønsker oss. En meningsfylt og utfordrende hverdag har nærmest blitt et krav, og følgelig nekter dagens unge å la seg presse inn i en arbeidssituasjon de ikke ønsker. Mange har paradoksalt nok funnet mening og tilfredstillelse i ledigheta.

Så spør det da, om vi ikke bør revurdere vårt syn på ledighet og ledige, før det blir en normaltilstand, en etappe i livet på lik linje med for eksempel videregående skole. Ledighet er ikke lenger nødvendigvis negativt. Dagens unge velger sin hverdag svært bevisst. Og det er vel bra?

Sannsynligvis har mange av dere lagt merke til at det kom 10 russiske studenter til oss i begynnelsen av høstsemesteret, og i vår har vi også 10 studenter fra Pomoruniversitetet i Arkhangelsk her (3 av dem var her i høst også, og 7 er nye). Det er gått flere år fra intensjonsavtalen om samarbeid mellom universitetene i Tromsø og Arkhangelsk ble undertegnet, til de første stu-

ne som gjerne ville ut i skolepraksis, men det er ikke lett for oss å skaffe praksisplasser.

Før de 10 studentene reiste hjem til jul, ble det holdt et møte med dem hvor de gav uttrykk for at de var fornøyd med oppholdet her, de syntes studenthyblene var utmerket, at de ble godt mottatt på instituttene og at de klarte seg bra på stipendet. Men jeg synes nok at de er litt for sparsomme-

forelesningstidene og av fritidstilbudene. (Det finnes ikke noe som ligner på vår forelesningskatalog.) Men de problemene tror jeg kan løses ved hjelp av Norsk-Pomor universitetssenter. En annen ting, som det er vanskelig å gjøre noe med på kort sikt, er at russisklærerne på Pomoruniversitetet ikke er vant til å undervise utlendinger i russisk og følgelig har store problemer med å forklare finurlighetene i russisk gram-

Studentutveksling til Arkhangelsk

dentene dro av sted. Bakgrunnen for det er først og fremst av økonomisk art.

Dette med studentutveksling mellom Nord-Norge og Arkhangelsk kan man si er en gjenopptagelse av gamle tradisjoner. I forbindelse med russehandelen var det ikke uvanlig at kjøpmenn, for eksempel i Tromsø, sendte sønnene sine til Arkhangelsk for å lære russisk. I 1862 utgav A. Hansen i Vardø en Norsk - Russisk Ordbok og Parleur etter studieopphold i Arkhangelsk.

Dette første året med studentutveksling er et prøveår, men ikke helt egnet som modell for fortsettelsen fordi studentene vi har her i år, kom uten norskkunnskaper, mens de fleste nye russiske studenter fra høsten av vil kunne norsk. De vil etter all sannsynlighet bli valgt ut blant de studentene på det heltids norskkurset som ISL har lagt opp og driver for Pomoruniversitetet. Og det vil bidra til å gjøre oppholdet mer utbytterikt for russerne, for det er klart at det ikke er nok å kunne en del engelsk eller tysk for å ha fullt utbytte av et semester ved UiTø. I høst gikk alle russerne på norsk-kurs og var fornøyd med det, de ville bare gjerne hatt et mer omfattende tilbud. I høst fulgte de fleste russiske studentene forelesninger på ISL, først og fremst i tysk og engelsk, både i høst og i vår er det en russer på IBG. Studentene ved Pomoruniversitetet tar først og fremst sikte på å bli lærere, inntil nylig var det en pedagogisk høyskole. Derfor var det flere av studente-

lige. Stipendene får de ikke bare for å gå på forelesninger her, men også for å gjøre seg kjent med hvordan vi lever. Og da er det meningen at de skal bruke noen av pengene på å være med på ting som skjer i byen, også når det koster penger, og det gjør de i liten grad. Flere norske studenter beklager seg over at russerne sier nei takk til å være med på ting som koster noe. Hvis det er vanlig, er det synd og bør gjøres noe med.

Det har ikke vært like mange studenter fra UiTø ved Pomoruniversitetet. Det har også en økonomisk bakgrunn, i høst hadde vi ikke nok penger til å dekke alle utgiftene, og for vårsemesteret var også økonomien svært usikker, så utlysningen av stipend til Arkhangelsk kom midt i eksamenstiden, og det var nok for sent, for det kom svært få søknader. Men det betyr opplagt ikke at det er manglende interesse blant Tromsø-studentene for å være et semester i Arkhangelsk. Ledelsen ved Pomoruniversitetet er redd for det. Mye dårligere forhold på studenthjemmet der, er en ting som bekymrer dem. Russerne tilbød å arrangere kurs i samarbeid med Russiskseksjonen ved ISL i løpet av vårsemesteret, og der er i hvert fall interessen upåklagelig i det det har meldt seg 32 interesserte.

Hva slags problemer har våre studenter støtt på i Arkhangelsk?

Vel de synes nok at standarden på studenthjemmet ikke er noe særlig, de har brukt lang tid på å finne ut av

matikk, de skjønner ikke våre spørsmål. Dette har russerne planer om å gjøre noe med, og jeg kan nevne noen av studentene fra Arkhangelsk har gått på forelesninger på Russiskseksjonen her i Tromsø for å se nettopp på hvordan vi underviser i russisk som fremmedspråk.

På samme måte som russerne heller bør kunne norsk for å studere hos oss bør man kunne russisk for å ha utbytte av å studere i Arkhangelsk.

Vi ser altså at det har vært en del problemer det første året, det mest av det jeg har nevnt hittil tror jeg kan unngå på forhånd. Klarer vi også å få noe mer langsiktige tilsagn fra økonomien i studentutvekslingen, og det gjøre det lettere å planlegge og bort en del av stresset som de som administrerer ordningen har levet med hittil.

Universitetets samarbeidsavtale om studentutveksling er en avtale med Pomoruniversitetet. Men det bør og nevnes at Fagområdet medisin har hatt 5 studenter fra Det Medisinske institutt i Arkhangelsk på 4 ulike praksis sommeren 93 (I Russiskseksjonen skjer medisinerutdanningen og de fleste av praktisk forskning ved sentrale institutter, ikke i tilknytning til universitetene.) og har planer om å fortsette og utvide den ordningen. Fagområdet arbeider også med muligheter for norske medisinerstudenter til å gjøre seg kjent med russisk sykehus.

Vi utvalgte

DEBATT
 Vi er de utvalgte. Vi har alltid vært det. Platon og Sokrates var som oss. De gikk i lære, og ble noe stort i voksen alder. De selger fortsatt. Hvem fortalte oss hva vi skulle tenke etter dem? De lærde prestene, naturligvis - som også hadde bred utdannelse i de evige lover og det rene humbug. Akkurat som oss. Når det etter hvert ble flere folk å holde styr på, både på markene, på havet og ikke minst i de raskt voksende byene - hvem regjerte, fordelte og tenkte da, og attpåtil fikk lønn for det? De lærde selvfølgelig - i språk, administrasjon og religion.

Nå er det vår tur. Vi - de utvalgte - er dømt til å sitte i øverste etasje å dirigere de uvitende massene. For det første må vi fortelle dem hva som er rett og galt - det tar filosofi- og teologistudentene seg av. Vi må gi dem en viss følelse av å leve i en

rettsstat - det ordner juss-spirene. Et snev av innflytelse på uviktige saker skal de også ha i demokratiets navn - det får vi ISV'erne til å regissere. Slik ordner vi oss. Slik tjener vi penger. Slik har det alltid vært og vil alltid være. Studentene er den potensielle elite i ett hvert land. De eneste som kan gjøre noe med det, er vi selv.

Oppfører vi oss som de unge, privilegerte, fremadstormende vi på alle måter er? Absolutt ikke. Vi roper «Hernes må fjernes» på samme vis som enhver annen perifer særinteresse som holder fram både pose og sekk framfor TV-kameraene. Studielånet strekker ikke til, renta er for høy, stipendet for lavt, tilbakebetalingen for tøff, vi er enten for mange eller for få studenter, ikke er det nok leseplasser, maten i kantina er for dårlig og hyblene altfor dyre. Selv om alt dette er riktig burde vi - de utvalgte - være svært forsiktig med

å kreve å få mer i sekken. Alle privilegerte grupper vet som oftest at de er det, og oppfører seg deretter. Som for eksempel familier som har svømt i en pengebinge i flere generasjoner. De er svært forsiktige med å vise rikdommen til Gud og hver mann, i motsetning til de nyrike som provoserer fattigfolk med sine motbydelige velstandsvorter.

Hvorfor ser det ikke ut til at studentene er seg bevisst sin unike posisjon? Svaret ligger opp i dagen: Vi er blitt plaget mange. Det er vanskelig å tegne et bilde av oss selv som de heldige få - når vi står i kø for å komme inn på UB kl 8, kø for å få mat, kø for å få lån og til slutt: kø for å få oss jobb. Likevel er det et faktum at de med lang fartstid bak en leseplass ligger mange hakk over en ufaglært arbeider på lønnsstigen, selv om vi trekker fra for høye studielån. I tillegg er våre jobber mer interessante, gir langt færre fysiske

helseskader og gir oss minst 20 poeng ekstra i karakterboka til svigermor. Det er akkurat dette vi må ha i bakhodet før vi går på barrikadene for stipendøkning og rentenedsettelse. Selvfølgelig er det nyttig for oss å delta i det offentlige hylekoret om ikke annet enn for å lære oss det politiske spillet, eller aller helst: for å bevise for media og foreldrene våre at vi endelig viser engasjement.

Det ville kanskje være for mye for langt an engasjementet neste gang retter seg mot dårlig stilte grupper, og ikke til fordel for oss privilegerte. Vi burde kanskje hatt litt lavere rente, men stort mer enn det burde vi avstå fra. Simpelthen fordi det på lang sikt vil føre til økte forskjeller mellom oss og dem, mellom de lærde og de vi skal lære.

Tore Gjerstad

Eventyret EU

Trollhulen i Brussel (foto Nordlys).

DEBATT
 Det var engang et udyr, EU. EU var alltid sultent og kunne bare føres med "råderetter" og råstoff fra naturen. Hvert år måtte "forsørgerne" gi dyret penger, masse penger, mange milliarder. De skattebetalerne måtte betale dette, ellers kom dyret til å straffe dem med toll og sanksjoner. Når EU var mett på råstoff, måtte det få servert flere "råderetter". De stakkars "forsørgerne" måtte gi fra seg alle rettighetene på land, vann og i lufta med. EU følte seg mett og trygg på framtida.

Så kom en stakkars forsørger og sa: "Jeg har ikke mer å gi fordi jeg synes meg og mine trenger det selv." Men EU var plaget av voks i ørene og støv i øynene. Dyret ble bare grådigere og grådigere. Forsørgerne var blitt slaver. "Mye skal ha

mer", sa "forsørgerne" og nektet å føre dyret.

Da ble EU så sint at det begynte å sprekke. Det sprakk i fingrene, og sprekene ble større og større. Det kom bakterier i sårene og det ble betennelser. Infeksjonen spredte seg i hele EU. Dyret var blitt forferdelig sykt. Dyret ble forsynt med all slags verdens motgifter og legemidler, men forgyves. Sykdommen var permanent og muligens dødelig. Dyret fikk store byller og sår. Forsvarsmekanismen var helt ute av kontroll. Blodet var gjennomsyret av bakterier og virus. Kreftene til EU ebbet sakte, men sikkert ut. Dyret lå for døden. "Forsørgerne" jublet. De øynet friheten. Snipp, snapp, snute, så var EU ute.

Petri Eskonsipo, kjemi/biologi

Tanker om lukking

DEBATT
 Fagutvalgene ved ISV vil med dette rette en sterk kritikk mot den mangelfulle informasjon i forbindelse med lukningsvedtaket og konsekvensene av det.

Studeleder Ingeborg Harsten ved instituttet uttalte i siste nummer av Utopia at «knapp søknadsfrist er uproblematisk». Slik vi forstår det, sees dette kun fra en administrativ synsvinkel; *papirarbeidet* er uproblematisk. Selvfølgelig er det viktig at det praktiske ved et evt. opptak fungerer, men etter vår mening er det viktigere at studentene kjenner til sin kommende studietituasjon; dårlig informasjon om når opptaket skjer og på hvilket grunnlag har vært en dominerende faktor.

Fagutvalgene har merket seg stor frustrasjon blant sine medstudenter, mange er veldig usikre på fremtiden. Dette forstyrrer konsentrasjonen og svekker initiativ i et for mange avgjørende eksamenssemester, hvor eksamensresultatet blir avgjørende for videre studier ved instituttet. For de fleste er det viktig å kunne planlegge de kommende semestre. Som regel ser man for seg et visst studieløp, og må vite at man etter å ha tatt et fag kan fullføre et cand. mag. grad bygget opp etter eget ønske. Fagutvalgene stiller spørsmål ved om det i det hele tatt er forsvarlig å presse igjennom et vedtak og eventuelt iverksette det innenfor *svært begrensede* tidsrammer, som igjen hindrer studentenes handlingsvalg.

Studentene føler at lukningsvedtaket er tatt over hodet på dem, og at vi i dette tilfellet anses som en belastning - og ikke en ressurs. Vi minner om at opprettelsen av fagutvalgene kom på studentenes initiativ, og mange tiltak er her gjort for å

møte en økende studentmasse. Blant annet pedagogikkstudentenes iverksetting av fadderordning, sosiologistudentens arbeid med en «grunnfagsguide», og hovedfagstudentene ved OPA som har kommet med et innspill til en konstruktiv debatt om organisering og ressursbruk på hovedfag. Videre jobbes det med gjesteforelesninger, eksamensseminar og evaluering.

Dette er studentenes forsøk på å møte problemet og slik sikre fortsatt «kvalitet» på ISV. Vi mener imidlertid ikke at lukking er eneste løsning. Vi våger påstanden om at instituttet har gitt slipp på idelologien om det åpne universitet og tapt, istedenfor å ta utfordringen. For oss er ikke et lukket universitet et bedre universitet, for lukking gir ikke automatisk økt «kvalitet» - hvis «kvalitet» i det hele tatt. Hvis lukningsvedtaket går igjennom i Departementet forventer fagutvalgene at vi skal få se konkrete tiltak fra ISV som skal gi studentene en mer innholdsrik studietituasjon nå som antallet gjør dette mulig. Får vi mer skrivetrening, eksamensseminar, friere eksamensformer, tettere kontakt med vitenskapelig ansatte, bedre faglig - sosialt miljø, mere faglige diskusjoner og får vi «forskningsbasert undervisning»?

Studentene ønsker et kreativt, spennende universitet med høy kvalitet, noe som ikke bare er avhengig av antallet studenter på et fag. Vi venter i spenning på tiltakene fra ISV. Men aller helst ser vi at kirke-, undervisnings- og forskningsdepartementet møter utfordringen på en annen måte enn det ISV har gjort!

Fagutvalgene ved ISV

Utopia tar gjerne imot leserinnlegg til debattspalten. Skriv kort og poengtert, så når du flere med dine meninger. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte.

Utopia, Universitetet - ISV, 9037 Tromsø, tlf: 776 44283, fax: 776 44905 (merk "Utopia")

I redaksjonen:

Snorre Sanner, Tomas Sætre, Øyvind Eggen, Ingrid Neerland Walseth, Odd Kristian Dahle, Hilde Klemetsdal, Anders Røeggen, Laila Olava Unhjem, Cathrine Hansteen Liland, Anne Grete Sandaune, Per Næss, Cecilie K. Ødegård, Torunn Gjelsvik Eriksen, Ola Bratlie, Brynjar Indahl, Johan Fredrik Rye, Kim Bye Bruun, Lisa-Therese Amundsen, Adam Sørensen, Lars Hulzebos, Thor Olav Moen, Torgeir Eikeland, Solveig M.L.Kavli, Siri Elverland, Kenneth Schønenberg, Allan Andreassen, Wera Helstrøm, Yngve Engkvist, Geir Martinsen, Dina Roll-Hansen, Henrik Ormåsen, Børre Fevang, Toralf Melsom, Maria Lundberg, Elin Haugdal, Siri Elverland, Lena S. Glosemeyer, Espen S. Larsen, Hanne Elverland, Christine Haraldsen, Tariq Eik, Andreas Lorange, Kristian Wengen, Jan Martin Berg, Ingeborg Mo, Joakim Lie, Kaja Baardsen, Rachel Andersen, Roy Johansen, Jens Nordstrand (tegninger), Sten-Rune Roland, Katarina Grova, Marianne Tønnesen, Tore Gjerstad, Frank Rune Johansen, Ole Fredrik Hynne

Trykk: Bladet Tromsø, i et opplag på 4000. Annonsepris: 5 kroner pr. spaltemm.

Forsidefoto: Nina Lager Vestberg. Bildet er montert.

Neste deadline: torsdag 21. april

Ansvarlig redaktør:

Kari Myklebost

Redaktør (layout):

Amund Sjølie Sveen

Kulturredaktør:

Jørgen Flint

Fotoansvarlig:

Nina Lager Vestberg

Redaksjonssekretær:

Kai H. Nygaard

Sivilarbeider:

Geir K. Ronland

Åpent møte om kvinneforsknings-senter:

jenter - tropp opp og rop høyt!

Nina og Tone inviterer jenter til åpent møte om kvinneforsknings-senter, den 13.april.

Vi håper jentene på universitetet kommer seg ut av fru Smiths undertøy, og stiller opp på vårt åpne møte for å SLOSS om et senter for kvinneforskning ved UiTø! Et slikt senter på universitetet i Tromsø er avbsolutt en nødvendighet - blant annet ligger vi under landsgjennomsnittet på antall kvinnelige professorer. Det er viktig at studentene kommer på møtet, slik at vi får høre deres meninger og ideer om et forsknings-senter for kvinner.

Denne energiske oppfordringen kommer fra Nina Amble, leder av prosjektet "Likestilling ved UiTø", og likestillingskonsulent Tone Holmen.

U Lena S. Glosemeyer
(tekst og foto)

Møtet finner sted tirsdag 13.april i auditoriet på UB, og starter 14.00. Et senter for kvinneforskning kan være en ressurs for både studenter og forskere. Ved å ha et slikt senter å gå til kan jenter oppmuntre hverandre til å drive med med forskning og til å ta hovedfag. Det er bare åtte prosent kvinnelige professorer på universitetet. I tillegg er det bare et fåtall jenter som tar hovedfag - de fleste stopper å studere lenge før det. Disse "uvanene" må det bli slutt på!, sier jentene bastant.

Brobygger

Jentene sier videre at senteret skal fungere som ideverksted og varmestue - og det må være lett tilgjengelig for studenter og

kvinnelige ansatte på universitetet. Det skal være organisert på lik linje med andre liknende sentre, med noen administrative stillinger.

-I tillegg til at studenter og forskere skal kunne bruke senteret, vil det også være til fordel for næringslivet. Det er masse prosjekter rundt omkring som har kvinneperspektiv, for eksempel kystsamfunns-prosjektet. Hvis vi hadde hatt et senter for kvinneforskning, kunne de ha henvendt seg dit om de lurte på noe. Nå må de springe rundt på alle forskjellige instanser for å få tak i opplysninger. Et slikt senter kan være en brobygger mellom universitetet og samfunnet utenfor, mener Nina og Tone.

Vil ha idéer

Målsettingen for dette åpne møtet er å presentere for univer-

sitetssamfunnet andre slike sentre - blant annet fra Tekninske Høgskolan i Luleå. I tillegg ønsker prosjektlederne å hente inn forventninger og holdninger fra jentene på universitetet til et eventuelt kvinneforsknings-senter.

Møtet blir i debattform. Paneldeltakerne skal presentere sine egne erfaringer for salen. Møtet ledes av en journalist, som etter de individuelle innleggene stiller spørsmål til hver av paneldeltakerne. Deretter legges det opp til åpen diskusjon mellom panelet og salen.

-Vi håper at tre hundre "sente" jenter møter opp - og roper HØYT for opprettelse av senteret, avslutter Nina Amble og Tone Holmen med krutt i stemmen.

Alle røykerom

nedlegges

Fra 1.januar 1995 må alle røkere tenne sine sigaretter og piper utendørs, dersom Røykfritt Miljøutvalg (RMU) får sin innstillingen igjennom. Saken skal avgjøres i Universitetsstyret 21.april.

U Tomas Sætre

Forslaget innebærer at UiTø skal bli røykfritt fra 1.juli i år, men utvalget ønsker en overgangsordning hvor dagens røykerom skal fortsette å fungere et halvt år til. Dette gjelder imidlertid bare de rommene som tilfredstillende ventilasjonskravene. Det vil med andre ord si at Hovedgårdkantina som i dag kanskje er universitetets mest brukte røykerom, kan bli røykfritt allerede fra i sommer.

Det vil også bli forbudt for universitetets ansatte å røyke på sine egne kontorer fra i sommer. Årsaken er at ventilasjonsanleggene frakter forurenset luft mellom kontorene. Muligens skal det gå an å søke dispensasjon fra dette forbudet.

Omstridt forslag

Røykfritt universitet er allerede vedtatt og gjennomført i Oslo og Bergen, med unntak av enkelte røykerom her og der. RMU

ønsker med andre ord at UiTø skal gå enda et skritt lenger og fjerne alt av røyking innendørs. Universitetet i Trondheim har ennå ikke vedtatt røykeforbud.

Forslaget har vært ute til høring siden tidlig i februar. I følge verne-sjef Annemari Kongerød viser tilbakemeldingene at Røykfritt Universitet er et omstridt forslag. Arbeidsmiljøutvalget (AMU) skal gå gjennom høringsuttalelsene før de gir sin endelige innstilling til Universitetsstyremøtet 21.april. Foreløpig støtter også AMU forslaget som innebærer totalt røykeforbud fra 1.januar 1995.

Argumenter for røykeforbudet

RMUs viktigste argumenter for å fjerne alle røykerom på Universitetet er for det første at Universitetet som en viteskapelig institusjon bør gå foran med et godt eksempel, og ta konsekvensen av forskningsresultatene om røykingens skadevirkninger.

For det andre påpeker RMU signaleffekten, og at andre isti-

Sannsynligvis blir det slutt på røykinga i Hovedgården allerede fra 1. juli (arkivfoto).

tusjoner har argumentert med at UiTø har egne røykerom. Utvalget ønsker ikke at UiTø skal gå foran med et dårlig eksempel. Blant annet vedtok kommunen at det skal bygges egne røykerom i Tromsø rådhus, med henvisning til UiTø.

For det tredje mener utvalget at det er uforsvarlig å bruke arealer og penger til røykerom når romkapasiteten på UiTø allerede er sprengt.

Motstand mot røykeforbud

I en spørreundersøkelse blant ansatte og studenter ved universitetet svarte 63 prosent at UiTø bør opprette egne røykerom. Det-

te på tross av spørsmålstillingen som understreket at universitetet ikke er pliktig til å tilrettelegge forholdene for røykere. Over halvparten av ikke-røykerne (53 prosent) mente også at det bør være egne røykerom på universitetet.

-Dette mener jeg RMU ikke har tatt hensyn til, sier student og RMU-medlem Gisle Johansen som leverte en dissens til innstillingen. Han går inn for at ordningen med egne røykerom opprettholdes også etter 1.januar 1995.

-Jeg reagere på at røyking blir sett på som et adferdsproblem og at røykere trenger behandling, sier han.

Spørreundersøkelsen viste også at 52 prosent av dagligrøykerne ønsket å slutte. RMU foreslår at universitetet skal gi røykere tilbud om avvenningskurs hvert semester.

Undersøkelsen som ble besvart av 578 studenter og ansatte, viste forøvrig at 62 prosent er ikke-røykere, 22 prosent er eks-røykere og 17 prosent er daglig røykere. Det er omtrent dobbelt så mange studenter enn ansatte som forteller at de røyker.

Kondom -94:

Gummi til folket

Gummi i lysgården.

Medisinstudenter om sex og samliv

Nina Rennemo og Torger Corneliusen studenter til daglig medisin i Tromsø. Men i disse dager er det andre ting som fag-bøker som lokker dem. 12.000 kondomer mister mer.

Heidi Tiller og Brynjar Indahl (foto)

I forbindelse med Helsedirektoratets «Kondom - 94»-kampanje skal MSO - Medisinerne Seksualopplysning - dele ut 26 kilo kondomer til studentene.

Men hva er vitsen med å dele kondomer til studentene? Kan de lære oss noe nytt vi ikke lærer fra før?

Ja, kunnskapsnivået blant studentene er som regel meget lavt, mener Torger. Likevel forekommer kjønnsykdommer blant studentene, hele 10% av tromsøstudentene har eller har hatt en kjønnsykdom. Undersøkelser viser at bedre tilgang på kondomer kan bidra til å senke antall seksuelt overførbare sykdommer. Uten at samleier går opp, slik man tror. Dette tror vi har noe å si med holdninger, ikke manns kunnskap. Vi ønsker å skape et positivt forhold til kondom-

Nina Rennemo og Torger Corneliusen fra MSO med 26 kilo kondomer.

mer, og det tror vi en slik kondom-dag kan bidra til, sier Torger.

Troms på topp i kjønnsykdommer

-Er det behov for MSO? Får ikke elevene god nok undervisning?

- Behovet er absolutt meget stort! Troms og Finnmark topper statistikken på kjønnsykdommer. Ungdomsskoleelever kan som regel mye om prevensjon, likevel bruker de ikke kondom.

Vi tror dette har å gjøre med undervisningsmåten. Her kan MSO bidra med sine alternative læringsformer. Vi bruker for eksempel mye rollespill, video og lysbilder for å belyse sentrale tema. Det er viktig å skape en avslappet og trygg atmosfære for elevene.

- Dessuten synes ofte elevene det er lettere å snakke åpent om sex og samliv med folk de ikke kjenner; legger Nina til, -de slipper for eksempel å møte oss igjen i mattetimen dagen etter.

Hvor lang er verdens lengste?

-Blir det mye fnising i disse timene?

- Nei, egentlig ikke, sier Torger. -Vi pleier å begynne med å tegne opp kjønnsorganene på tavla, og så må elevene selv komme med forslag til navn på de ulike delene. Folk får som regel fnist fra seg da. Selvfølgelig er det alltid noen gutter som skal tøffe seg. «Hvor lang er verdens lengste?», er et vanlig spørsmål vi får. Men da har vi svaret klart!

-Skal det være en kondom? Eller ti?

Noen sier ja takk og fyller lommene fulle. Andre lusker sjenert forbi. Men alle legger merke til de ivrige kondom-utdelerne.

Heidi Tiller og Nina Lager Vestberg (foto)

Det er MSO - Medisinerne Seksualopplysning - som står bak dette prosjektet. I forbindelse med Helsedirektoratets satsing på «Kondom - 94», en landsomfattende plakatkampanje, ble MSO i Tromsø forespurt om de ville hjelpe til. Dermed fikk de oppgaven med å dele ut 12 000 kondomer, i alt 26 kg, til studentene.

Jordbærsmak

-Er det flere jordbær-kondomer?, spør en ivrig sjel. Å ja da. Her finnes alle sorter: Profil, Okeido, Black Jack - og ikke minst den med jordbærsmaken. Sistnevnte er visstnok en klar favoritt, får vi vite.

MSO-studentene har det tydeligvis gøy. Folk har mange unnskyldninger for ikke å ta imot kondomer. «Æ har så æ klare mæ!», var en kommentar vi overhørte. Samboere ønsker ofte heller ikke kondomer. Andre svarer ikke i det hele tatt. Kondomer synes fortsatt å være et tabubelagt område for enkelte. Således har kondom-dagen kanskje sin misjon i å avmystifisere kondomen som prevensjonsmiddel.

Gutter med selvtilit

Er folk grådige når de forsyner seg med kondomer? Vi spurte Catrin Nicolaisen, MSO-medlem, om dette. -Det er flere gutter som tar kondomer. Dessuten tar guttene gjerne flere kondomer enn jentene. Noen gutter fyller lommene, mens jentene som regel nøyer seg med et par stykker. Gutta har tydeligvis stor tro på seg selv...

Ivrige ansatte

Hva med de ansatte, lurer vi på. Trenger de også kondomer? På UB hadde noen ansatte vært innom og forsynt seg flere ganger. De virket visnok kjempeinteressert, ble vi fortalt.

Full rulle på UB, altså. På MH-bygget møter vi imidlertid en glassgård med lite folk. Muligens skyldes dette at de fleste har undervisning hele dagen. Eller kanskje er det litt flaut å gå forbi gummipenisen med påkledd kondom som står utstilt på et bord? Ikke vet vi.

Medisinerne Seksualopplysning (MSO)

MSO er en landsomfattende organisasjon som finnes ved de medisinske fakulteter i Oslo, Bergen, Trondheim og Tromsø. Det er legestudenter som ønsker å spre kunnskap om - og gi ungdommen en sunnere holdning til - seksualitet og samliv. Virksomheten støttes økonomisk av Helsedirektoratet, men ellers er de politisk og religiøst uavhengige.

MSO har som hovedmål å hindre utbredelsen av seksuelt overførbare sykdommer (SOS), og få ned antallet uønskede graviditeter og aborter blant ungdom. Studentgruppene tilbyr et undervisningsopplegg om seksualitet og samliv for ungdom. De får oppdrag fra alt fra ungdomsskoler og fritidsklubber til aktivitetssenter for psykisk utviklingshemmede.

Tromsø-gruppen er relativt ny. Etter ett års intensiv skoling av medlemmer, er det nå ca 25 aktive medlemmer. Alle medlemmer må igjennom diverse interne og eksterne kurs, helgesamlinger og seminarer før de får «undervisningskompetanse» og får reise ut til skolene.

Nina og Torger får 100 kroner hver i timen for undervisningsjobben. Men tatt i betraktning all den tiden som går til forberedelse, er det ingen økonomisk gullgrube. Sjelden sitter de igjen med mer enn 20 kroner i netto timelønn.

Leger lavt ambisjonsnivå

-Kan norske leger nok om sex?

- En del yngre leger kan nok det, mener Torger. Han tror ikke problemet er kunnskapsnivået.

-Norske leger idag har altfor liten tid til å snakke med pasienter. Jeg har inntrykk av at seksualitet er et lavt prioritert emne i dagens medisin. Legene har for lavt ambisjonsnivå her, synes jeg!

MSO - en landsomfattende legesexring?

-Stemmer det at medisinstudenter blir medlem i MSO for selv å tørre å snakke om sex?

- Nei, det er så feil som det overhodet kan bli!, sier Nina. -Vi er legestudenter som ønsker å spre kunnskap om, og gi ungdommen en sunnere holdning til, seksualitet og samliv. Ingen av oss er små sexologspirer. I tillegg til å gi noe til andre, lærer vi kjempemye selv. Ikke bare rene medisinske fakta, men vi lærer også å snakke om ting som er vanskelig.

-Vi lærer like mye som elevene, avslutter Torger.

-BEVAR ENGASJEMENTET

-Aksjon slett u-landsgjelda er et eksempel på at engasjement nytter. Engasjementet er viktig, og for oss er målet om å få slutt på gjeldskrisa i u-landene ingen utopi. Problemet er bare å ha tid nok.

U Amund Sveen og Nina Lager (foto)

-Historien om Aksjon slett u-landsgjelda viser at det faktisk er mulig å få i gang noe "stort" og landsomfattende selv om man er "liten" student i Tromsø, forteller aktiv deltaker Karianne Hjørnevik.

Lokal begynnelse

Aksjonens spede start var på høsten 1992. Da gikk diverse engasjerte studenter sammen og startet en studiesirkel om gjeldskriseproblematikken. Etter ett år med arbeid i det stille, arrangerte de høsten 1993 helgeseminar med deltakere fra hele landet - til og med Utenriksdepartementet var representert.

Oppunder jul samlet de 2600 underskrifter for saken i Tromsø. I januar innkalte de organisasjonstopper fra politiske partier, miljøvern- og humanitærorganisasjoner til møte om aksjonen i Oslo. Redd Barna, Naturvernforbundet og Kirkens Nødhjelp var av de som møtte opp. De store og tunge organisasjonene tente på ideen. "Bevar engasjementet!", har vi fått høre ofte, sier karianne.

Nasjonal oppfølging

I forrige uke ringte NRK's "Her & Nå" og vil ha en uttalelse om den siste rapporten fra Det Internasjonale Pengefondet.

-Vi her i Tromsø sitter etterhvert på mye kompetanse, sier Karianne, og det

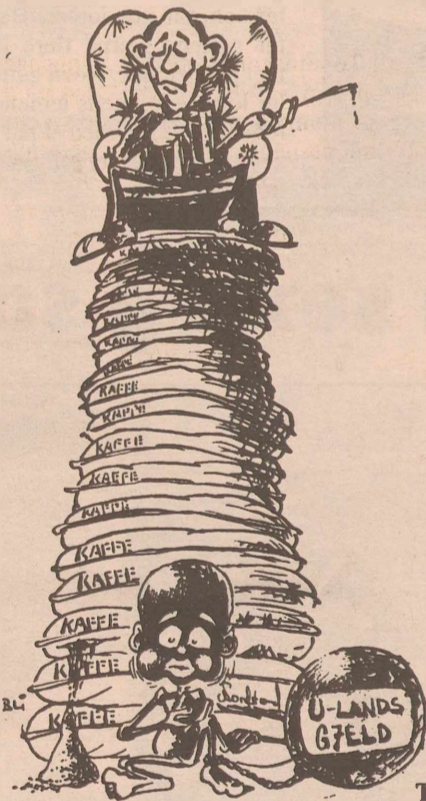
Aksjon slett u-landsgjelda - med kompetanse og engasjement.

er godt å vite at noen har lagt merke til oss.

-Vi har nemlig møtt noen overbærende smil på veien. Men stort sett får vi veldig positiv respons.

Høstens høydepunkt

Aksjonen når sitt høydepunkt i oktober. Da skal det avholdes en landsomfattende underskriftskampanje. I dag jobber aksjonsgruppa i Tromsø med å forberede dette. -Målet er å få igang lokallag av Aksjonen over hele landet, som skal samle inn underskrifter. I tillegg er det muligheter for at vi skal delta i høstens TV-aksjon. Til slutt skal underskriftene leveres til Stortinget. Så må politikerne ta ansvar. -At Norge bør slette u-landsgjelda er noe "alle" egentlig er enige om, det er bare ingen som har gjort noe særlig med det før nå, avslutter Karianne.

Tegning: Jens Nordstrand

Aksjon slett u-landsgjelda

Mål og begrunnelse: At all gjeld u-land har til Norge slettes, og at dette ikke går over det ordinære bistandsbudsjettet.

Dette beløper seg i dag til ca. 2,5 milliarder kroner, av et totalt norsk statsbudsjett på ca. 300 milliarder. Til sammenlikning må et u-land som Tanzania bruke 263% av BNP hvis det skal tilbakebetale sin gjeld. Å få slettet gjelda er viktig fordi gjeldsproblemet er en av hovedgrunnene til at Nord-Sør-konflikten stadig blir sterker.

All gjeld skal ikke slettes, det er i første rekke gjeld etter næringslivsframstøt det gjelder.

Det skal stilles krav til land som får sin gjeld slettet. En kontinuerlig diskusjon pågår innenfor aksjonen, og i dag er mange enige om at det skal kreves ca. 5% av beløpet som slettes skal u-landet sette av i fond øremerket til grunnutdanning. Krav om for eksempel innføring av demokratiske valg eller menneskerettigheter foreligger ikke.

Samtidig med at aksjonen er direkte knyttet til Norge, er det likevel et mål å forsøke å være pådriver internasjonalt for løsning av gjeldskriseproblemet.

Dokumentert bolignød

Konkret dokumentasjon på at bolig mangelen i Tromsø er størst. Det er målet for en boligundersøkelse som ble gjennomført rett før påske av Studentsamskipnaden i Tromsø (SiTø).

Undersøkelsen er organisert av studentrepresentantene i SiTø-styret, Lena Skau, Geir Jarle Voldmo og Geir Ove Ystmark. Ved siden av å kartlegge boligbehovet, legger undersøkelsen opp til å avdekke forhold rundt blant annet depositumbetalinger og pris i forhold til standard. 2650 spørreskjemaer er delt ut og det forventes en svarprosent på rundt 30. Resultatet på undersøkelsen vil bli offentliggjort i slutten av april.

Trenger harde fakta

Poenget er å få statistikk på at situasjonen i Tromsø er verst i landet.

-Det viser seg at bare 16% av studentene ved UiTø får plass på SiTø's boliger, sier Geir Ove Ystmark. -Resten må konkurrere med elever på videregående og de andre høyskolene i Tromsø. Det er derfor ingen tvil om at situasjonen virkelig er dårlig. Men muntlig argumentasjon er ikke nok. -Man må ha dokumenterte fakta å legge på bordet, sier Ystmark. Med saklig dokumentasjon stiller Samskipnaden og deres samarbeidspartnere i kommune og fylkeskommune mye sterkere overfor de nasjonale myndighetene.

Studentenes Sosialtjeneste

Du kan ta kontakt med Studentenes Sosialtjeneste ved ulike sosiale og personlige problemer, for eksempel dårlig økonomi, samlivs-/familieproblemer, ensomhet, tvil om studievalg, eksamensangst...

Av og til kan det være vanskelig å ha klart for seg hva problemene egentlig består i. **TA GJERNE KONTAKT, JO FØR JO HELLER.**

Kontoret er i kjelleretasjen på Universitetsbiblioteket, med inngang fra nord (på yttersiden av bygget). Ta kontakt for avtale. Treffetid kl. 10 - 14 hver dag. Klokkene 13 - 14 har kontoret "åpen konsultasjon" uten foregående timebestilling.

Telefon:	Kaare Olsen	44594
	Ann Torunn Olsen	44595
	Ane Marie Hektoen	44596
	(foreign student consellor)	

Husk å benytte deg av HELSEFONDET, som gir delvis dekning av utgifter til tannbehandling, briller, fysioterapi og andre helsemessige utgifter. Se regler på oppslagstavla. Søknadsskjema fås hos Studentsamskipnaden og Sosialtjenesten. Psykolog: Henvend deg til Sosialtjenesten vedrørende informasjon om Psykologtjenesten.

Studenter søkes til eksotisk seiltur

Skuta er bygget av verdens hardeste tresort - "jernetre" - og skal ut på tur i områdene rundt Indonesia.

Audun og Turid Hølleland og Tommy Ruud er tre studenter ved Universitetet i henholdsvis Bergen og Oslo som førstkomende sommer planlegger å legge ut på seiltur. Skuta de skal seile med ble bygd ifjor og står klar til å utforske nye og ukjente områder rundt Indonesia. Nå søker de deltakere til pionerprosjektet sitt.

U Ingeborg Moe

Grunnen til at de tre framtidige oppdagelsesreisende har valgt nettopp Indonesia som prosjekt, skyldes en mangeårig interesse for nettopp dette øyriket.

I tillegg til Tommy som studerer sosialantropologi i Oslo, holder Turid og Audun på med henholdsvis indonesisk historie og indonesisk språk. Da det så ble

oppdaget en ny stamme i jungelen på den indonesiske delen av Ny-Guinea ifjor, ble de naturlig nok nysjerrige. Men ettersom akkurat disse områdene er full-

stendig fri for turisme og dessuten ukjent for indoneserne selv, måtte de finne en måte å komme seg rundt øyene på egenhånd. Sist sommer ble så seilskuta bygd på Borneo på tradisjonelt vis, - finansiert ved å satse hus og hjem!

Pioner-prosjekt

De tre planlegger å legge ut på turer i områdene Molukkene - Irian java (den indonesiske delen av Ny-Guinea) med oppstart i midten av juni. Til dette søker de medstudenter som deltakere, men ettersom de første turene vil bli lagt opp som et pionerprosjekt, vil egenskaper som selvstendighet og toleranse være viktige for de som skal være med.

Redusert pris

Selv om deltakerne må komme seg ned til Ambon, som er utgangspunkt for turen, på egenhånd, vil prisen for selve ferden bli redusert for "pionerene". Proviant, drivstoff og ellers alt som er nødvendig kommer Turid, Audun og Tommy til å ta seg av, så alt kommer til å være klart for legge ut.

Søker deltakere.

De som kunne tenke seg å dra på en slik tur, som vil gå med frekvenser på 10 til 15 dager, kan ta kontakt med enten Turid eller Tommy og fortelle litt om seg selv. Addressene er som følger: Turid Hølleland, Sydnestgt.11, 5010 Bergen, tlf./fax 55 96 15 15 eller Tommy Ruud, Parkvn. 13, 4 etg., 0350 Oslo, tlf./fax 22 60 66 16.

-Burde hatt en fisk å gi

Det var ikke mer enn 25 studenter som møtte opp på Studenter mot EUs debattmøte på torsdag 24.mars. Om det var eksamensforberedelser eller dårlig engasjement blandt studentene som var årsaken til dette vites ikke. De tre debattantene var Pål Munch-Ellingsen fra Europeisk Ungdom, Geir Finne fra Nei til EU og Ivan Kristoffersen, redaktør i avisa Nordlys, som en slags stabiliserende faktor mellom de to motpolene.

U Espen Sirnes Larsen og Brynjar Indahl (foto)

Selv om debatten manglet de helt store høydepunktene, var den både interessant og spennende. Det kanskje mest oppsiktsvekkende i debatten var nok at Geir Finne mente det var riktig av regjeringen å sende søknaden om medlemskap. Begrunnelsen var at vi i Norge hadde godt av det engasjementet EU-debatten førte til.

Norsk kompetanse

I sin innledning trakk Pål Munch-Ellingsen spesielt fram fiskerienes avhengighet av det internasjonale samfunn. Han pekte på at en eneste måte å løse fiskeriproblemene Europa er en felles fiskeripolitikk. For ikke mange år siden var Norge i en slik situasjon som EU er nå. Derfor

vil EU bruke Norges kompetanse innen fiskeripolitikk. Ellingsen mente at også miljøtrusselen fra Kola-halvøya var en trussel mot fiskebestanden. Eneste måte å løse dette problemet på ville være å få hjelp av EUs strukturfond. Ellingsen kom også inn på miljøvern og nei-sidens manglende evne til å komme med alternativer til EU.

Begrenset handlefrihet

Geir Finne åpnet med litt enkel prosentregning. Han mente at 60% av EUs regelverk var uproblematisk for Norge, 20% kan gjennomføres og de resterende 20% vil føre til store kostnader og uoverkommelige problemer for oss. Han tror at EU ville påføre Norge store miljøskader på de naturressursene vi er avhengige av. Finne stilte seg sterkt kritisk til penge- og valutaunionen, og begrunnet dette med at

vi ville få en sterkt begrenset handlefrihet. Blant annet ville vi ikke kunne ha så store underskudd lenger, siden EU krever at ingen har større underskudd på statsbudsjettet enn 3%. Det ble da påpekt av andre at de fleste landene i EU har et større underskudd på statsbudsjettet enn det Norge har.

Samlet Norden illusjon

I følge Finne var det en illusjon å tro at Norden ville gå inn samlet, siden Danmark fikk en rekke unntak fra Maastricht-avtalen i Edinburg. De nordiske landene har også ofte forskjellige interesser, og vil derfor ikke alltid kunne samarbeide. Ivan Kristoffersen pekte på det paradoks at nei-siden hadde bagatellisert unntakene som Danmark fikk i Edinburg, men brukte dem nå som argument for at Danmark ville

være bedre stilt enn de andre nordiske landene dersom de gikk inn.

Burde hatt en fisk å gi

Ivan Kristoffersen uttrykte beundring overfor ja-og nei-sidens klarsyn i EU-kampen, etter som de kunne ta et klart standpunkt til et spørsmål som ville ha konsekvenser i flere generasjoner fremover. Kristoffersen mente at det ikke ville være så stor forskjell for Norge om vi går inn eller ikke.

-Men den fiskeritavtalen Norge har fått er dårlig for Nord-Norge, fordi vi har mistet råderetten over ressursene nord for 62. breddegrad, sa han. Han mente at fiskeriministeren burde gått inn i forhandlingene med utgangspunktet «Norge har en fisk å gi», og mente med det at det viktigste er råderetten og ikke kvoter.

Pål Munch-Ellingsen, Geir Finne og Ivan Kristoffersen i EU-dabatt med lite oppmøte.

Ung i Danmark:

GODT Å VÆRE ARBEIDSLEDIG

Magne Amundsen undersøker de positive sidene ved å være arbeidsledig i Danmark.

-I Danmark er arbeidsledigheten mer normalisert enn i Norge. Derfor har også holdningene endret seg. Mange foretrekker faktisk å være arbeidsledige i en kortere eller lengre periode. De kan da finne ut av ting og realisere seg selv, fremfor å ha en kjedelig jobb hvor de blir understimulerte og utnyttet. Det er hovedfagsstudent i sosiologi, Magne Amundsen, som sier dette til Utopia.

U Lena S. Glosemeyer
(tekst og foto)

Magne var gjesteforeleser under Oppvekst'94, en konferanse om ungdom og utvikling. Han foreleste fra hovedoppgaven sin, som er et kvalitativt studie om de positive sidene ved det å være ung og arbeidsløs. Antallet arbeidsledige er høyere i Danmark enn i Norge. Aldersgruppen fra tjue til tretti er den mest utsatte, med en arbeidsløshet på opp til 15-17%.

Aktiviseringsplikt

Magne Amundsen har basert oppgaven på intervju av ungdommer på tre arbeidsprosjekter i København; TV-Stop, Ung i Arbeid (UIA) og Gjøglerkolen (sistnevnte ble ikke tatt opp, fordi han ikke er ferdig med intervjuene). De siste månedene har det vært aktiviseringsplikt for arbeidsledige under 25 år, i København kommune. De unge ledige har vært forpliktet til å akseptere et aktiviseringstilbud - hvis ikke har de blitt fratatt trygdepengene. På de tre prosjektene Magne har undersøkt, har ikke ungdommene vært i vanlig lønnsarbeid. De har kun fått trygd for arbeidet de gjør. Noen er med frivillige på prosjektene, mens andre er tvunget til å delta.

Travle arbeidsledige

Magne fant ut at mange som var arbeidsledige, var svært aktive og ressurssterke mennesker. Det er ikke bare "tapere" som

blir arbeidsledige. TV-Shop er en uavhengig TV-stasjon, som ble opprettet av arbeidsledige. Der jobbet de gjennomsnittlig førti timer i uka. Da jeg ba om å få intervju dem dro de alltid opp en Time-Manager for å finne et tidspunkt. En måtte jeg vente i fire uker på å få intervju, før han hadde tid! Disse menneskene passer overhode ikke inn i rollen som sløve arbeidsledige, sier Magne.

-Ingen av de jeg intervjuet på TV-Shop hadde et dårlig liv som arbeidsledig. De hadde verken lavt selvbilde eller lav selvtilitt. Noen av dem regnet seg ikke for å være arbeidsløs. En del hadde faktisk avslått tilbud om lønnsarbeid, fordi de la større vekt på at de på TV-Shop kunne arbeide mer selvstendig og selv ha ansvar. Mange av dem dro frem mange positive sider ved arbeidsledigheten: de ble sterkere og lærte seg å ta ansvar for sitt eget liv. Noen av dem skulle gjerne ha tjent mer, men det kunne ikke gå utover arbeidets fleksibilitet. Dette viser en holdningsendring; at arbeid ikke nødvendigvis er lønnsarbeid.

Holdningsendringer

Disse holdningene overfor det å ha arbeid har endret seg over generasjoner. Tidligere var lønnsarbeid sett på som en moralsk plikt for å forsørge sin familie. Unge ser ikke lenger på lønnet arbeid som nødvendig for å lev et godt liv. Dagens unge vil gjerne arbeide, men ikke for enhver pris. Det kvalitative innholdet legges det langt mer vekt på enn karriere, prestisje og lønning-

ger. Jobben oppfattes som et supermarked. Finnes det et godt tilbud, gjelder det å være på pletten. Er det ikke det, har staten ansvar for å forsørge deg.

Den tradisjonelle ledige

-I Norge er det utenkelig at man kan ha det bra uten å ha arbeid. Å være arbeidsløs betyr at man kjeder seg, har problemer med å aktivisere seg, man har pengeproblemer og dagene flyter inni hverandre. Samfunnet prøver å gi arbeidsledige en pekepinn; at det er en plikt å arbeide, og at man derfor som arbeidsledig skal ha det dårlig. De arbeidsløse skal føle at de snylter på samfunnet. Samtidig må de ikke havne så langt nede at de ikke klarer å ta jobber de blir tilbudt, selv om det er drittjobber.

Ved arbeidsprosjektet Ung I Arbeid, som er et mer tradisjonelt arbeidstilbud for arbeidsledige som ønsker en håndverksmessig tilknytning, oppdaget Magne Amundsen den mer "tradisjonelle" holdningen til arbeidsløshet. Jobben de gjorde var for dem monoton, og det var ikke rom for selvstendighet. Stedet var mer en oppbevaringsplass; de unge ble ikke kvalifisert til noe. De virket uinspirerte, passive og tause, og de hadde mange negative erfaringer med systemet.

Ikke snyltere

-I Danmark ser mange unge på det å være arbeidsledig som et godt alternativ. Mange betrakter det som en samfunnsplikt å nekte og ta jobber som man ikke vil ha. Da kan nemlig andre som har større interesse få dem. På

grunn av normaliseringen føler ikke de ledige at de snylter på samfunnet. Det er helt vanlig å være arbeidsløs, og alle har venner som er eller har vært uten arbeid. Ledigheten er for mange en mulighet til å slippe unna kjedelig og monotont arbeid, sier Magne Amundsen.

-Dette er nye tankeganger for nordmenn. Arbeidsledige skal jo ha det dårlig! Og man begynner å tenke på årsakene til arbeidsmoralens tilbakeslag. Standardteorien er at velferdsordningene er altfor gode. Men det finnes andre forklaringer.

Skal finne "JEG'et"

-I dag driver man uopphørlig selverrealisering og identitetsarbeid. Vi har plikt til å finne oss selv, til å definere og realisere våre egne livsprosjekter. Vi har sterkere sammenkopling av arbeidsmotivasjon, personlig vekst og sosiale relasjoner. Denne tendensen fører til at innholdet i arbeidet, og selverrealiseringen blir det viktigste. Da blir det for noen et mål å dekke disse behovene gjennom valgt arbeidsløshet, mener Magne.

-Det vi kan lære av Danmark og disse prosjektene, er at de unge har forskjellige krav til et godt arbeid. Når de virker sløve og arbeidsskye, er det mer en reaksjon på at systemet presser dem inn i noe som de finner lite tilfredsstillende. Hvis vi tar hensyn til de behov de har og gir de unge en sjanse, har de uante ressurser, avslutter Magne Amundsen.

Nye regler for barnehager

På studentstyremøtet den 26. januar stilte Studentstyret (SSt) seg bak et forslag fra Studentsamskipnaden i Tromsø om endring i tildelingsreglementet for barnehageplasser til studenter. I hovedsak går forslaget ut på at man går bort fra dagens prioriteringssystem hvor enkelte studentgrupper - f.eks. aleneforsørgere - stiller foran i køen til et kvotesystem hvor det opprettes kvoter for de forskjellige gruppene. Dette vil si at grupper som før var lavt prioritert (som f.eks. barn av par hvor bare den ene studerer) får større muligheter for å få en barnehageplass.

Det nye reglementet vil operere med to grupper som normalt vil bli tildelt plass. I tillegg blir det opprettet fem kategorier, fra A til E. Tildelingsreglementet er forslått slik:

1. Barn som har plass og som søker på samme type plass for nytt barnehageår får som hovedregel beholde plassen.

2. Sosiale årsaker, sykdom og funksjonshemminger (barnet, familien) som tilsier et særskilt stort behov for barnehageplass. Opplysningene må dokumenteres.

3. Barn av aleneforeldre som har den daglige omsorgen for barnet mer enn 50% av tiden. Foreldre som lever i et fast samboerskap med en som ikke er barnets far eller mor, vurderes ikke som aleneforeldre. Aleneforeldrene får en kvote på 35% av alle ledige plasser. Dette er kategori A.

4. Barn av par der begge er studenter ved universitetet. Disse får en kvote på 30% av alle ledige plasser. Kategori B.

5. Barn av par der bare den ene studerer ved universitetet. Disse får en kvote på 25% av alle ledige plasser. Kategori C.

I tillegg skal det opprettes to nye grupper. 10% av de ledige plassene skal gå til kategori D, som er utenlandske studenter. Den siste, kategori E, er for foreldre med delt omsorg for barn. Dvs. 50% av tiden. Disse kan søke i kategori B eller C, alt etter hvilken kategori foreldrene hører til.

5.000 nye studieplasser

I forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 1994, har Kirke-, Utdannings- og Forskningsdepartementet vedtatt å opprette 5000 nye studieplasser som skal fordeles mellom landets universiteter og høyskoler fra høsten av.

Universitetet i Tromsø vil få 350 nye studieplasser, hvorav 260 går til studium av lavere grad og 90 til hovedfag eller profesjonsstudier.

På landsbasis vil det nå være rom for 35 000 nye studenter til høsten, noe som betyr at samlet studenttall på 164 000. Dette er en økning på rundt 68 % de siste fem årene.

El Salvador:

På fredens terskel?

Valgopptelling i El Salvador (foto: NTB).

Søndag 20. mars ble det avholdt presidentvalg i El Salvador. Det er ikke så mye de fleste av oss veit om dette lille latin-amerikanske landet, vi kobler det kanskje til begrepet «dødsskvadroner». Det er ennå høyst usikkert hvor langt demokratiet er kommet når valget avholdes.

U Thomas Johansen

Presidenten i El Salvador, Alfredo Cristiani påstår at det ikke eksisterer, og aldri har eksistert, dødsskvadroner i landet. Dette er en påstand som opposisjonen, og det internasjonale samfunnet, lett kan tilbakevise.

Sannheten er at folk som er tilknyttet opposisjonen blir drept eller sjikanert, der er sterke krefter som ikke ønsker forandring i landet. I følge den katolske kirkes kontor for menneskerettigheter, «Tutela Legal», har i gjennomsnitt tre mennesker blitt myrdet av dødsskvadronene hver uke siden våpenhvilen trådte i kraft. Siden slutten av oktober er tre velkjente FMLN-ledere, blant dem ex commandante i FMLN Heleno Hernan Castro, blitt myrdet.

Skjør fred

1. februar 1992 trådte våpenhvilen i El Salvador i kraft. Etter 12 års intens borgerkrig og mekling fra FN, sluttet FMLN-geriljaen og det høyreekstremer regjeringspartiet ARENA

fred. Men freden er skjør, mye avhengig av valgresultatet. FM-

LN har gått i koalisjon med andre opposisjonsgrupper og dannet FMLN-CD (FMLN-Convergencia Democratica), med den tidligere kristeligdemokraten Ruben Zamora som presidentkandidat. Hvis koalisjonen taper valget og det kommer påstander om valgfusk eller militært press fra regjeringspartiets side, frykter man at en eller flere av de 5 tidligere geriljagrupperingene i FMLN vil ta til våpen og gjenoppta geriljakrigen. De ser på dette som en nødvendighet for å forsvare sin egen frihet og rett til jord mot de militære og landbarone-

På meningsmålingene har høyresida ledet, men over halvparten av de spurte har svart at de ikke visste, eller ikke ville svare.

Støtte til valgkamp

I Norge arbeider Latin-Amerikagruppene (LAG) for ei demokratisk utvikling i El Salvador. De støtter opp om FMLN-CD, både økonomisk og politisk. Noen har kanskje sett LAG-Tromsø, som er en riktig aktiv organisasjon, på stand på Stortorget de siste lørdagene, med informasjon om El Salvador.

- Makten i El Salvador har i alle år ligget hos de militære og en liten rik overklasse - jordeierne - som kontrollerer mesteparten av den dyrkbare jorda, forteller Gunnar Sander fra LAG-Tromsø.

- LAG har tradisjonelt støttet FMLN i tillegg til den sivile opposisjonen av folkelige organisasjoner. Ved årsskiftet overførte vi 72 000 kroner til dem, og vi fortsetter innsamlinga for å støtte dem i valgkampen, sier Sander som ser på FMLN-CD som den eneste reelle muligheten for endring i El Salvador. Han viser til FMLNs målsetting:

- Viktige oppgaver for FMLN er at fredsavtalen oppfylles, noe som blant annet omfatter stopp i volden og respekt for menneskerettighetene, omdanning av hæren og politiet, opprydding i det ikke-fungerende rettssystemet og jordreform i tilknytning til demobilisering av tidligere geriljasoldater og militære. FMLN ønsker dessuten å finansiere sosiale reformer ved kutt i militærutgiftene og innføring av et skattesystem.

Kilder:
Solidaritetsmagasinet "X"
Latinamerikagrupper i Tromsø

Byens billigste bilutleie

STUDENTER 10% RABATT

RENTA WRECK

Telefon 77 613777. Åpent 8.00 - 16.00

SØR-TRØNDELAG FYLKESKOMMUNE

REGIONSYKEHUSET
I TRONDHEIM - RIT

MEDISINSK KLINIKK
KREFTAVDELINGEN

Seksjon lindrende behandling

Med forbehold om sykehuseierens godkjenning vil det bli ledig stilling som

KLINISK ERNÆRINGSFYSIOLOG (nr. 210/94)

Tiltredelse 01.09.94.

Seksjonen er etablert som et nasjonalt kompetansesenter i lindrende behandling. Sengeenheten, for 12 pasienter, vil bli etablert høsten 1994. Det kreves godkjent utdanning i klinisk ernæring, fra linjen for næringsterapi ved Universitetet i Göteborg eller tilsvarende.

Det kreves av søkeren god evne og vilje til tverrfaglig samarbeid og til kommunikasjon med alvorlig syke pasienter og pårørende. Den som ansettes bør ha undervisningserfaring, og det legges vekt på eventuell kompetanse innen klinisk forskning.

Seksjon lindrende behandling er en del av Kreftavdelingen ved Regionsykehuset i Trondheim, som totalt har 68 senger, poliklinikk og moderne stråleterapienhet.

Stillingen lønnes i l.r.k. 8.2, ltr. 12-17 etter ansienitet. Sykehuset kan være behjelpelig med å skaffe bolig i en overgangsperiode.

For nærmere opplysninger kontakt seksjonsoverlege, professor, dr. med. Stein Kaasa, tlf. 73 99 72 51.

SØKNADSRIST: 28.04.94

Lønn i samsvar med gjeldende overenskomst. Kommunal Landspensjonskasse. Søknad merket med søknadsnummer, kopier av attester, vitnemål sendes:

PERSONALSEKSJONEN,
REGIONSYKEHUSET I TRONDHEIM, 7006 TRONDHEIM.

Nr. må benyttes ved henvendelse.

Vennligst oppgi 2 referansepersoner.

Tiltredelse senest 3 måneder etter tilskrivning hvis annet ikke er anført. Opplysninger om helse og tuberkulinførhold av ny dato kreves fremlagt før tiltredelse.

Flere lærebøker på norsk

Andelen av norske lærebøker ved universiteter og høyskoler er synkende. Den norske forleggerforening har tatt konsekvensene av dette og invitert fagfolk til konferanser om den norske lærebokens fremtid. Femte og siste konferanse gikk i Tromsø 16. mars, og deltakere fra UiTø skulle sette fingeren på det de mente var behovet.

U Jan Martin Berg
(tekst og foto)

Temaet er enkelt nok, uansett hvor flink man er i fremmedspråk, så forblir det nettopp det; et fremmedspråk. Og man tilegner seg lettest ny kunnskap når man kan bruke morsmålet. Ifølge de fleste i deltaker-panelet ser man spesielt behovet for norske lærebøker på grunn- og mellomfagsnivå, noe man slett ikke har i alle fag i dag. Når forskere skriver artikler som ofte ender på pensumlisten, kanskje i mangel av noe bedre, er de i utgangspunktet skrevet for andre i fagmiljøet og ikke for nye studenter. Den pedagogiske terskel blir tilsvarende høyere.

Liten status

Det var trist å høre fra de faglige tungvektene at det å skrive lærebøker ikke har noen særlig status i fagmiljøene. En ga også klart uttrykk for at så lenge han kunne drive med forskning, var det uinteressant for ham å skulle skrive en lærebok på introduksjonsnivå med de økonomiske forutsetningene som eksisterer i dag.

Økonomi motiverer

Det kan høres forstemmende ut, men det virker som om behovet for større økonomisk utbytte er det overordnet viktigste virkemidlet for lærebokforfattere. Det er ikke noe problem for brede fag som har så høyt antall studenter at det blir jevn og høy omsetning på bøkene, men for smalere fag er dette et utbredt problem. De økonomiske betingelsene er lite forlokkende for nestorene i fagmiljøet som heller vil forske på egne premisser enn å skrive på studentenes.

Studenter velger billigst

Som i alle andre sammenhenger er økonomi en vesentlig drivkraft, både for forlag og forfattere. Studentene tar selvfølgelig også sine hensyn, og betaler ikke hva som helst for en hvilken som helst bok. Det som det synes å være enighet om - selvsagt blant faglærere som velger ut pensumlitteratur - er at lærerne stort sett velger den beste læreboka og ikke den billigste, og at dette er riktig praksis. Motivet er det i alle fall lett å være enig i.

Nils Petter Hedemann fra Universitetsforlaget samler meninger om hva som må til for å få den norske læreboka på banen igjen.

Faglig aksept

Dette er ikke det eneste problemet. Det er ikke nok for et forlag å utgi en lærebok, den skal også aksepteres av fagmiljøet. Som eksempel nevnte panelleder Nils Petter Hedemann sosialantropologi, et fag som i det alt vesentlige har benyttet engelsk litteratur på alle nivåer. Da den kontroversielle sosialantropologen Thomas Hylland Eriksen skrev en introduksjon til faget i et forsøk på å samle grunnfagsmaterien i en norsk lærebok,

skulle forlaget så prøve å få universitetene til å sette den opp på pensumlisten. Den er tatt inn i Bergen og Tromsø, men i Oslo (der Hylland underviser) og i Trondheim var reaksjonene slikt som: «Han er for ung, for kontroversiell, for ofte i avisen...», etc. Visstnok ikke et ord om at boken som sådan var uegnet som introduksjon til faget.

Vi trekker den konklusjon at det altså går like mye på at man ønsker å holde faget på et vanskeligere tilgjengelig nivå, for

de engere kretser, så og si - selv om dette neppe innrømmes fra faglig hold.

Blir det bedre?

På spørsmål om hva vi kan vente oss etter disse konferansene, svarte Hedemann at resultatet blir sammenfattet og granskes av et utvalg som så sender dette til undervisningsdepartementet, hvis utredning vi nok må vente en stund på. Som han treffende humoristisk bemerket: -Det tar nok sin tid.

Bonspråk, motkultur, eller baa delar?

Målstrid og målbruk i Troms og Tromsø by frå 1900 til i dag var emne for seminaret Troms og Finnmark mållag heldt på Folkets Hus førre helg. Dessutan vart Arbeidarpartiet sin språkpolitikk, eller mangel på same teken opp.

U Torgeir Eikeland.

No var det først og fremst dagens situasjon vi var interesserte i. Ein har ikkje kunna unngå å merkje seg at mange av skriva her på universitetet er skrivne på eit slags nynorsk. Er dette kanskje eit teikn på at målsaka står særleg sterkt her i byen? Dette og meire til fekk vi svar på i innlegga til Hallvard Tjelmeland frå historieseksjonen og Roger Lockertsen frå Høgskulesenteret i Rogaland. Sistnemnde er forresten innfødd tromsøværing og såleis vel kvalifisert til å meine noko om talemålet her i byen.

“Ækte bygutt”?

Alt i 1920 finn vi teikn til eit eige bymål i Tromsø. Då kjem former som “hjem” og “kommer” inn i talemålet. Dette vart borte på 70-talet, og dei siste som sa “jeg” her i byen var visstnok ekspeditrisene på Drogeriet. Lockertsen fortalte at han i ungdomen gjerne gikk til Drogeriet for å more seg over språkbruken der.

Ein viktig grunn til “radikaliseringa” i talemålet på 70-talet var nett opprettinga av Universitetet. Med den store innflyttinga av studentar og andre, vart det mindre påkravd eller naudsynt for byfolket å markera fråstand til “bonan.” (Som altså tyder “bøndene”, til forklaring for eventuelle ignorante søringar.) Byfolket fekk òg svekt eliteposisjonen sin då den nye “intellektuelle eliten” rykte inn. Det var ikkje

lenger så prestisjefyllt å vere ekte Tromsøværing. På den andre sida vart det i samband med den store innflyttinga også større toleranse i høve til impulsar utanfrå. Urbaniseringa av landsbygda har òg minka motsetnadene i vesentleg grad. Difor meinte Tjelmeland at dei som i dag skryt av å vere ekte fjerde generasjons Tromsøværing anten gjer det for å vere morosame, eller rett og slett er anakronistiske. For også dei som bur på Kvaløya eller i Kroken reknar seg i dag for tromsøværingar, vart det hevda.

Kaffistovekultur

Tromsø har tradisjonelt vore ein nynorskbastion i landsdelen. Og ein viktig årsak til det har vore den store innflyttinga med opprettinga av ein eigen “urban” bygdekultur. Norskdomsrørsla stod sterkt i byen før krigen. Lærarhøgskulen var viktig med sine mange eksilvestlendingar. Det var heller ikkje tilfeldig at mållaget deira fekk namnet “Heimhug”.

Vidare var mykje av borgarskapet i byen såkalla venstreliberale, og målsaka var lenge Venstresak. Dette er årsaka til at Arbeidarpartiet tradisjonelt har vore anten direkte målfjendsleg, eller i beste fall har stilt seg likesælt til målsaka. Sidan snudde partilinja meir i retning samnorsk under “by og land - hand i hand”-politikken før krigen. Det som i røynda var eit radikalisert bokmål, kalla AP for “folke-mål.”

Lockertsen peika her på korleis språkpolitikken i AP atterspeglast i avisa Nord-

lys i etterkrigsåra. På femtitalet skreiv ein ein svært radikal bokmål, medan språket i dag er langt meir konservativt. Samnorsken vart jo som kjent ein dundrande fiasko.

White Trash

Men så stilte Lockertsen førtiåttetusenkronersspørsmålet. Kven var det som 27. juli, 1984, klokka halv tre om natta ringde opp redaktøren i Nordlys og skjelte han ut etter noter fordi han hadde skrivne fire sider på nynorsk i avisa si? Kven!? Jau, meinte Lockertsen, det måtte vere ein av dei som ein i USA kallar for “White Trash”. Ein av dei fattige kvite som berre har negrane under seg på rangstigen, og difor må gjere alt han kan for å markere at han i alle høve er betre enn DEI!. “Negrane” i dette høvet måtte bli “bonan.” Altså var oppringaren ein såkalla ekte (men fattig?) tromsøgut som var forbanna fordi avisa hadde skrivne på “bonspråk”, og det ville han ha seg fråbedt. Var det ikkje ei byavis kanskje? Lockertsen trekte resonneringa vidare med å seie at desse “fattige kvite” er den viktigaste pressgruppa mot nynorsk i avisene her i byen. For dersom Ap.-avisa Nordlys skriv nynorsk, røyser dei Frp i protest!

Også av interesse var opplysninga om det noverande totale nynorskforbodet i same avis. Den einaste som har dispensasjon frå dette skal visstnok vere journalist Gunnar Grytås. Men det gjeld berre når han skriv om fiskeri! Forsvar deg, Ivan Kristoffersen!

Om bladet Tromsø er det ikkje stort meir å seie enn at dei før krigen var velviljuge til nynorsk, og etter krigen ikkje.

Nynorsk som skulespråk

I dag er nynorsken marginalisert som skulespråk i Tromsø. Etter ein kjempeboom på 40 og 50-talet med 86% nynorsk, kom reaksjonen som førte til total nynorskutrydding i skulane i 1967. Her er årsaks-samanhengane komplekse. Ein viktig faktor var at grasrota meinte at dei ofte målengasjerte folka i skulestyra hadde tvinga nynorsken på dei. Lockertsen hevda dessutan at pressa sitt “målhat” var den langt på veg viktigaste hindringa for nynorsk som skulemål.

I dag er klimaet noko endra. Frå og med 1975 vart det innført nynorske parallellklasser og oppslutninga om desse skal vere på veg oppover. Til dømes hadde 1,3% (!) av skuleungane i Tromsø kommune nynorsk som hovudmål i 1988....

Trass dette møtte Tjelmeland ei viss motbør då han våga seg på ein definisjon av målsak som motkultur. Kanskje følte ein at dette ville vere jamgodt med å vedgå eit nederlag? I alle høve held jo nynorsken stand som jamstelt administrasjonsspråk i kommunen og på UiTø. So ramble on, Troms og Finnmark Mållag, for å seie det på enno nyare norsk. Dei har forresten 70-årsjubileum i år. Gratulerer!

Mystikk og religion

Hvor ligger tiltrekningskraften for det mystiske? I det objektive eller subjektive? I en form for guddommelighet eller i det menneskelige?

U Torgeir Eikeland
(tekst og foto)

Dette var problemstillingen på seminarmøtet TROKS arrangerte 16. mars i UB-auditoriet. Formålet med seminaret var blant annet å opplyse og gi anledning til diskusjon i en tid med mange søkende sjeler og stadig nye oppdøkkende åndsretninger. (Var det noen som sa kirkebrann...?) Seminaret var holdt på kveldstid, og beklagelig få hadde plass framfor å få utvidet sin åndelige horisont. (Jokke hadde kanskje en del søkende...?)

For å få en grei definisjon på ordet «mystikk» konsulterte vi Aschehougs og Gyldendals tobindsleksikon.

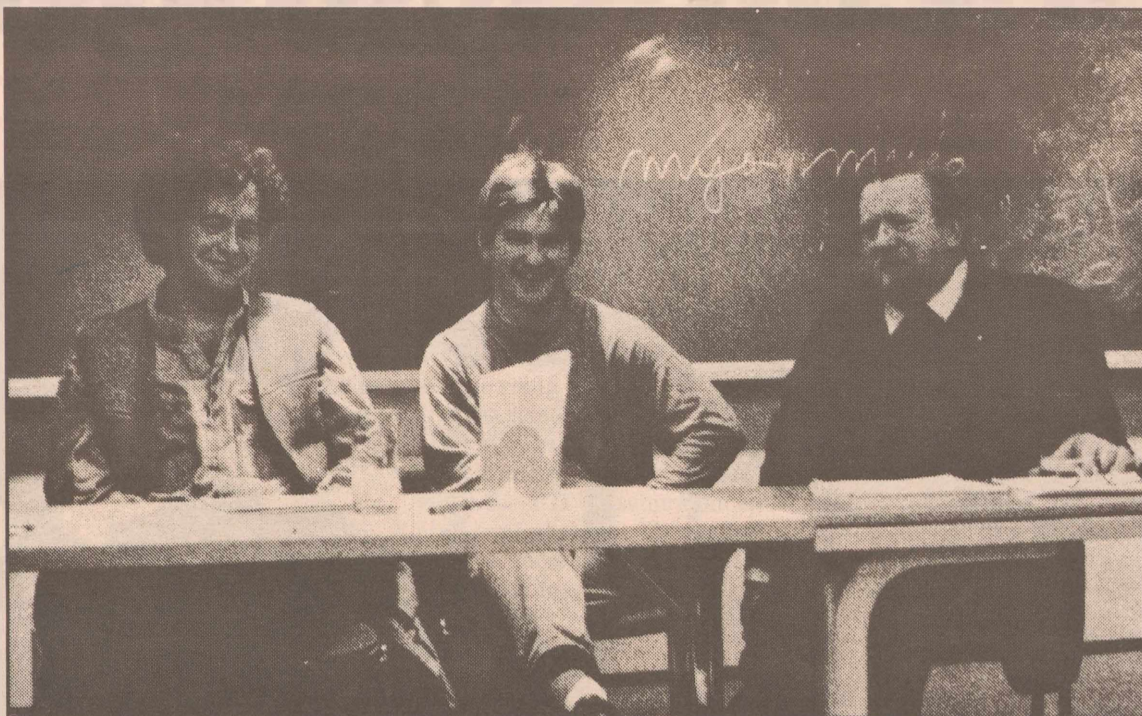
«I filosofiens betegnelse på åndsretning som umiddelbart og uformidlet av forstand og logikk søker den høyeste eller reneste erkjennelse av virkeligheten. I religionshistorie betegner mystikk bestrebelse for gjennom konstrasjon å oppnå en inderlig og umiddelbar kontakt med det guddommelige. (- - -) Mystikk, som hører til mystikk; også mistenkelig, hemmelighetsfull.»

Kirkens syn

Som innledere hadde man fått tak i katolsk biskop for Nord-Norge, Gerhard Goebel, og Jo Helle Valle som er amanuensis ved sosialantropologisk avdeling.

Goebel var førstemann ut, og fortalte oss om mystikkens historie innen den vestlige kristenhet. Vi ble tilgodesett med ikke rent få latinske sitater fra kjente og ukjente helgener og kirkefedre. Selve ordet mystikk stammer fra gresk «myo» som betyr «å lukke seg / lukke øynene». Derav «mystikos» som betyr «forbundet med hemmeligheter» som jo de urkristne ritualene var.

I oldkirken var mystikk og mystiske opplevelser en viktig

Tre menn med peiling på mystikk. F.v. Jo Helle Valle, sosialantropolog, Rune Marlum, kapellan og ordstyrer på seminarmøtet og Gerhard Goebel, biskop.

forutsetning for å oppleve det guddommelige. Man skulle være et «lem av det mystiske legeme» gjennom «excessis mentis-opplevelser». Altså ved ekstase gjennom utvidelse av bevisstheten for å bli del av en «transcendental realitet.»

Helgener som Frans av Assisi og Teresa av Avila (Den Store Mystiker) var flinke til slikt, og hadde mange mystiske opplevelser. Ofte «føles» fenomener som Jesu korsfestelse, himmelfart eller oppstandelse gjennom ekstase. På sitt sterkeste gir disse opplevelsene «stigma» som spikerhull i hendene eller blødende lansesår i sida.

Fra 1600-tallet av har kirkens holdning til mystikken endret seg drastisk, og ordet har fått en litt negativ undertone. Det forbindes nå mer med okkulte fenomener og oppfattes som uttrykk for det helt ekstraordinært uforklarte. Opplysningstidas fornufts-ideal bidro sterkt til mystikkens «mystifisering». Religionen ble rasjonalisert.

Goebel konkluderte med å si at kristen mystikk ligger i det guddommelige og at mennesket kun virker som mottager. Altså en objektiv oppfatning av begrepet. «Hjertet er urolig inntil det finner hvile hos Gud».

Antropologisk forklaring

Jo Helle Valle åpnet med å erklære sin ateistiske overbevisning. Men bortsett fra det fant han seg overraskende enig i Goebels definisjoner. Også han la vekt opplysningstidas betydning for endringen i hvordan mystikkbegrepet oppfattes.

Ifølge hans personlige oppfatning brukes ordet om handlinger og holdninger som ikke har rot i det rent vitenskapelige. Med en slik definisjon faller også dagens kirke inn under begrepet, da religionen ikke kan «bevise» vitenskapelig. Ifølge den danske filosofteologen Søren Kierkegaard var det heller ingen vits i å prøve å bevise Guds eksistens. Det at menneskene i utgangspunktet følte behov for noe å tro på skulle være bevis nok. En mer rasjonell forklaring på dette gudsbehovet finner Helle Valle i menneskets generelle frykt for kaos. Det vi ikke forstår skremmer oss. Altså trekker vi inn mystikk og religion som forklaring der vitenskapen kommer til kort.

I sitt feltarbeid i Kalahari hadde innleder hatt god anledning til å observere hvordan mystikk kan være en viktig del av dagliglivet hos andre folkegrupper. Her spurte man gjerne det hinsidige om forklaring på ting som for eksempel dødsfall. Selv om avdøde kunne ha vært syk lenge, var det alltid en overnaturlig grunn til at han døde. En eller annen kunne jo ha trylla sykdommen på vedkommende ut fra skumle motiver. En vestlig forklaring som at «shit happens» var altså fullstendig uaktuell. Så her hadde man ingen klar grense mellom mystikk og «realitet», slik man ofte finner i vår kultur.

Til forskjell fra Goebel, kom Helle Valle fram til at mystikken både er objektiv og subjektiv. Den ligger ikke bare hos enkeltpersoner og heller ikke kun i kollektivet, men i en felles oppfatning. Siden han er ateist kunne han jo umulig være enig med Goebel i at det mystiske ligger i det guddommelige.

STUDENT RADIOEN

FM 105.6

Mandag

- 07.30 **Morrakvitter**
Tromsø i dag, Nyhetsmagasin
- 08.00 **Morrakvitter forts.** Reportasjer, aktuelle innslag og musikk
- 09.15 **Mandagssporten**
- 10.10 **Musikkmaksimum**
- 11.05 **Musikkspesial**
Tropical extravaganza
- 15.00 **God ettermiddag Tromsø**
med nyheter og reportasjer
- 17.30 **Ukas nye plater**
- 18.30 **Tromsø-toppen**
- 19.30 **Film-musikk: "Aldri Land"**
- 21.30 **Radiobingo**
i samarbeid med Ramfjord ULL

Tirsdag

- 07.30 **Morrakvitter**
Tromsø i dag, Nyhetsmagasin
- 08.00 **Morrakvitter forts.** Reportasjer, aktuelle innslag og musikk
- 09.00 **Tirsdagportrettet**
Uformell portrettserie
- 11.05 **Musikkspesial: Ukas nye plater**
- 15.00 **God ettermiddag Tromsø**
med nyheter og reportasjer
- 22.00 **Jazzforum** med Tom Jensen og Alexander Theodorsen
- 23.00 **Elvisradioen**

Onsdag

- 07.30 **Morrakvitter**
Tromsø i dag, Nyhetsmagasin
- 08.00 **Morrakvitter forts.** Reportasjer, aktuelle innslag og musikk
- 09.00 **Balsamerte 80-bær Skrått**
tilbakeblikk på 80-tallets slagere
- 10.05 **Musikkspesial: Elvisradio**
- 11.05 **Filmhalvtime: "Aldri Land"**
- 15.00 **God ettermiddag Tromsø**
med nyheter og reportasjer
- 21.30 **Studenthjørnet**
- 22.30 **Krimskrams**

Torsdag

- 07.30 **Morrakvitter**
Tromsø i dag, Nyhetsmagasin
- 08.00 **Morrakvitter forts.** Reportasjer, aktuelle innslag og musikk
- 09.00 **Tema torsdag** Et tema til debatt innfor nyheter, kultur, politikk etc.
- 10.05 **Studenthjørnet**
- 11.05 **Glam slam (repr.)**
- 15.00 **God ettermiddag Tromsø**
- 21.30 **Glam slam**
Prince program
- 22.00 **Kinosyndromet**
- 23.00 **Tropical Extravaganza**
ved Bob Benoni
- 24.00 **Nattsending** til 02.00

Fredag

- 07.30 **Morrakvitter**
Tromsø i dag, Nyhetsmagasin
- 08.00 **Morrakvitter forts.**
Reportasjer, aktuell musikk
- 09.00 **Tromsø-HELGA**
Oversikt over helgas arr. i Tromsø, med gjester og grei musikk
- 10.05 **Kinosyndromet**
- 11.05 **Musikkspesial: Jazzforum**
- 15.00 **God ettermiddag Tromsø**
- 20.00 **Beatservice**
Rytmask og syntetisk

Lørdag

- 13.30 **Kultur på tvers** Kulturmagasin med reportasjer fra byens kulturliv
- 15.00 **Klassiske Toner**
- 16.30 **Electric Café**
Techno og undommelig dansemusikk
- 17.30 **Blues- og Rockalliansen**

Søndag

- 10.30 **Søndags-frokost**
- 11.15 **Populærvitenskapelig magasin**
ved Hege Niess Ruschke
- 12.00 **Klassiske toner**
- 13.00 **Elvis-radioen**
- 14.00 **Musikkmaksimum**
- 16.00 **Tromsø-toppen**
ved Geir H. Jøger
- 17.00 **Bleep-Culture**
ved Geir Jensen

STUDENT RADIOEN

FM 105.6

UTLYSNING AV STRATEGIMIDLER FOR 1994

Styret i SEMUT vil dele ut strategimidler for 1994. Midlene vil bli bevilget til satsning av strategisk og miljøbyggende karakter; seminarer, formidling, forsknings/institusjons-samarbeid og annen kontaktskapende aktivitet.

SØKNADER TILKNYTTET SEMUT'S SATNINGSOMRÅDER VIL BLI VEKTLAGT

- Utviklingsforskning i den tredje verden
- Bærekraftig utvikling i den tredje verdens fiskerier
- Forvaltning av biologiske fellesressurser i nord
- Miljørelatert øst/vest-forskning (herunder miljø-observasjon og -kontroll med forurensetninger fra industrielle/militære kilder)

HVEM KAN SØKE

Midlene kan primært søkes av forskere og doktorgradsstudenter og hovedfags/kandidatoppgavestudenter fra Universitetet i Tromsø, NORUT-gruppen og Distrikthøgskolene i Nord-Norge. Søkere som ikke er ansatt ved Universitetet i Tromsø bør dokumentere en tilknytning til dette miljøet. **Kvinner oppfordres spesielt til å søke**

SØKNADSRIST: 15. APRIL 1994

Søknad sendes: SEMUT - Senter for miljø og utviklingsstudier, Universitetet i Tromsø, NO-9037 Tromsø. Tlf: 77 64 55 27 / 77 64 55 29, Faks: 77 67 66 72

For nærmere informasjon, se oppslag og intern utlysning, eller kontakt SEMUT.

STUDENTHØUSET

Skippergata 44, tlf: 776 84410

- Stedet som tilfredstiller både mage og gane

BYENS BESTE PIZZA

Visste du at hvis du er medlem i Studentsamfunnet, får du rabatt på vår rikholdige pizzameny?

Tirsdager og onsdager i 1994 innfører vi INSTITUTEKSDAGER!

Stikk innom vår hyggelige lokaler med miljø og trivsel

Bringing av pizza fra kr. 40

Bestilling på tlf: 776 84410

Kvinnelig dyktighet

ISL, tre trapper opp. Ei rød dør omtrent midt i hjertet på hva vi ynder å kalle Det Røde Universitet. Så banker jeg på - og hvem kommer nå?

Gerd Bjørhovde. Professor i engelsk litteraturhistorie. Ei kvinne med sterke meninger og kraftig engasjement. Gjennom flere år har hun markert seg i universitetsmiljøet - både faglig og politisk. Kjent for å gå ut i frisk blest - og for å stå støtt på begge beina når det stormer som verst. I den seineste tida har hun igjen vært i medias fokus, denne gang etter å ha uttalt seg kritisk om Universitetet i Tromsøs profil angående manglende åpenhet og kritikkverdige lederprofil overfor kvinner. Som kvinnelig forsker har hun markert seg i arbeidet for å få oppretta et eget senter for kvinner i forskning ved UiTø, og har i lengre tid hatt vervet som leder i Nettverk for Kvinner i Forskning ved universitetet.

Kvinnepolitikk? Kvinnesak? Kvinnekamp? Verden skriver 1994. Byens borgere bader i fru Smiths barmhjertige blonder - og det kan synes som om likestilling og likeverd er et begrep vi har latt begrave. Likefullt: Kvinner i mannsdominerte yrker får fortsatt lavere lønn og dårligere vilkår enn sine mannlige kollegaer. Kvinner i politiske toppverv går i fullt alvor inn for å avskaffe den internasjonale kvinnedagen, og voldtekt i ekteskapet øker faretruende på statistikkens grafer. Likestilte? Kvinner? Likestilte kvinner??

Store spørsmål som krever store svar. Lar det seg gjøre å skissere noen enkle linjer, historisk sett, -med tanke på kvinnekamp og kvinnepolitikk? Gerd Bjørhovde ser på meg. Både ja og nei - i grunnen kan ikke slikt sies med enkle ord, det er innfløkte saker - Hvor innfløkt kan du ta det?

Nettopp det er spørsmålet. Hvor innfløkt orker vi å ta det? Hvor mye våger vi å ta stilling til og konsekvensene av, etter tjue år med kvinnekamp som har gitt oss Cindy i retur? Hva har egentlig skjedd, - hva skjedde - og hvorfor har dagens studenter tilsynelatende stilltende forsvunnet fra debattens arena, som for et tiår tilba-

-For meg har det vært et valg mellom det å sette ord på det jeg tror på, og også bli oppfatta som rebell, mot det å forstumme og bli usynlig og bare snill.

og dyktig kvinnelighet

ke var den samfunnsengasjerte kvinne og manns synonym for Speakers Corner? Har vi kommet i mål og kan si oss fornøyde med resultatet - eller har vi gitt opp og sunket resignert tilbake til rollen som Eva med et ribbein for lite og Adam som lovens forfatter og håndhever?

Innfløkt, svarer jeg på vegne av leserkaren. Og Gerd Bjørhovde tar sats: -Likestilling. Å snakke om likestilling i dag kan late til å være virkelig passé og ute

barnesjukdommer. Men likestillingsdebatten var aldri og blir aldri noen slik barnesjukdom. Vi må ikke tro på røster som ber oss kvinner tie og samtykke. Jeg vil bryte dette tabuet. Kall meg gjerne kjerringa mot strømmen, men dette er viktig. Det er jo framtida det handler om. Hvordan kan det, å være opptatt av framtida, noen gang bli uviktig?

funn. Kampsaker som aksepten av sjølvalgt abort, og opprøret mot seksualisert vold. Kvinner skal ikke trenge å bli som menn for å ansees som likeverdige. Vi trenger å bli respektert i kraft av å være kvinner - ikke på tross av. En viktig forskjell. For tjuer år siden handla det om å synliggjøre kvinner ved å kreve adgang til de samme yrkene som menn, jobbe for å få de samme utdanningsmulighetene. Gi kvinner rett til å velge sitt eget liv. Kvinnekraft har ingenting å gjøre med

ton. Kant.Hume. Menn, menn - og alltid menn.

Nesten bare menn. I hvor stor grad menn har fått prege og kommer til å prege mitt bilde av det å være kvinne, kan jeg bare vagt ane rekkevidda av. For ikke å snakke om mitt bilde av det å være kvinne versus det å være mann.

-Akkurat. Professor Bjørhovde veit hva hun snakker om. Ikke desto mindre gir hun uttrykk for å forstå at det er vanskelig i dag

skal vi tro og håpe at det skjer mer? Et eget senter for kvinneforskning vil være et signal om at kvinner er ønska og prioritert i forskningsmiljøet - et viktig signal. Noe vi trenger. Et bredere engasjement også fra studentenes side i denne saka kunne ha vært virkelig flott. Det er ikke slik at det bare er studentene som trenger oss - vi trenger også studentene, understreker professoren. Jeg ønsker meg opprørere, kruttønner. Flere som våger og vil snu seg mot strømmen. Det er

«Satser en kvinne på sin dyktighet, blir hun mistenkt for å være ukvinnelig. Satser hun på sin kvinnelighet, blir hun mistenkt for å være udyktig».

Med dette sitatet av Marianne Høek i tankene, går jeg i møte med en representant for kvinnegenerasjonen før min. Ei kvinne som har bevist at det er mulig å være både dyktig kvinne og kvinneydyktig på samme tid. Snart befinner jeg meg midt i historia. Et møte mellom kvinner - ut av fortida og inn i framtida.

av tida. For meg, som har vært ivrig i debatten i hele mitt voksne liv, er det merkelig og litt trist å oppleve at det er slik. For det er ikke slik at vi nå kan si oss ferdig med kampen for kvinners stilling og likeverd i samfunnet. Det gjenstår fortsatt et langt løp til å bleike. For meg og mine samtidige søstre var etableringa av Universitetet i Tromsø en god start og et godt utgangspunkt. Ikke bare var det en seier i kampen mot den tiltakende sentraliseringa, det var en flott mulighet for kvinnelig initiativ og vekst på utdanningsfronten. Ikke bare Nord-Norge, men Norge som helhet var tjent med et universitet i landsdelen. Vi markerte oss som en aktiv og åpen arena - en kontroversiell og kritisk institusjon for samfunnsproblemer vi mente det var viktig å sette fokus på. Det var, og er spennende å være kvinne - og få ha denne arenaen som min arbeidsplass.

"Furier er også kvinner"
(Aasta Hansteen)

Det Røde Universitet. Vi representerte opprør og engasjement - og det var rom for røde rebeller. Rom for oss kvinner. Det føltes riktig. Universitetet skal jo nettopp ha denne funksjonen - stille spørsmål til vedtatte sannheter. Være et forum for profesjonell skepsis.

Det er derfor jeg ikke synes jeg kan tie stille når jeg ser meg rundt i dag og forsøker å lytte til det som blir tiet høylydt om. Om kvinners rett til å bli hørt og om deres rett til å bli tatt på alvor. Å snakke om kvinnepolitikk i dag later til å være tabu blant folk flest. Vi skal liksom være ferdig med det traumet nå, ha passert stadiet hvor vi la oss flate for

"Det er det en ønsker seg, men ikke får, som røper hvem en er"
(Barbra Ring)

Kvinneidealet i dag... Hmmm. Det har skjedd noe der. Undertøysreklame på 4x4 meter i full offentlighet sier ikke så reint lite. At vi vil godta det - og til og med la oss lure og manipulere til å tro at det er mengden blondestopper som avgjør vår kvinnelighet. Det forunder meg, samtidig er det et klart bevis på at vi ikke er ferdige med debatten. At vi ikke bør være det. Jeg tror det er slik, at enhver generasjon kvinner vil måtte gå opp en del av løypa på nytt, - det nytter ikke legge inn årene og tro at vi kan slappe av og hvile på våre forgjengeres laurbær. Det blir litt som å starte på scratch for hver generasjon. Det er kanskje slik det må være - i alle fall er det slik det er nå.

Slik er det nå. Hvor står vi - hvor går vi? Har vi lært så lite - og hvordan skal vi kunne formidle at vi ønsker å bli sett og hørt slik vi er - ikke slik andre ønsker å se og høre oss?

Vi fødes ikke til kvinner. Vi lærer å bli det. Hvis vi så lærer å bli noe vi egentlig ikke ønsker å være, eller ikke er tilfredse med å være - hvorfor gjør vi ikke opprør? Og hvem er det som får bestemme hva vi skal bli?

-Det er ikke så enkelt å trekke opp ei linje, bildet er så sammensatt og så voldsomt komplisert. Det har skjedd og skjer så mye. For meg er det viktig å understreke behovet for ei fortsatt bevissthet omkring ulikhetene mellom kjønnene i dagens sam-

funn. Kampsaker som aksepten av sjølvalgt abort, og opprøret mot seksualisert vold. Kvinner skal ikke trenge å bli som menn for å ansees som likeverdige. Vi trenger å bli respektert i kraft av å være kvinner - ikke på tross av. En viktig forskjell. For tjuer år siden handla det om å synliggjøre kvinner ved å kreve adgang til de samme yrkene som menn, jobbe for å få de samme utdanningsmulighetene. Gi kvinner rett til å velge sitt eget liv. Kvinnekraft har ingenting å gjøre med å dunke menn i hodet med kjevla. Kvinnekraft og kampen for trua på denne ligger jo i sjølve ordet. Å få ta i bruk de ressursene vi disponerer nettopp fordi vi er kvinner. En anna måte å se og forstå på. Andre mål. Andre metoder. Et anna liv, rett og slett. Det var dette livet vi krevde retten til å få leve. I dag ...? I dag handler det mye om å synliggjøre kvinner på andre områder. Det dreier seg om å bli bevisst de djupe, mentale strukturene som ligger i oss. Normer og sjølfølgeligheter som vi tar for gitt, som vi ikke stiller spørsmål til - rett og slett fordi vi ikke har skjont at dette faktisk er noe å sette spørsmålstegn ved.

"Min kraft, vitalitet og frekkhet skremmer meg. Jeg er en slik kvinne som jeg ville rømt fra"
(Nancy Astor)

Det dreier seg om hvem som legger premissene for hva vi tror vi har lov til å tenke og si. Fortielsen av kvinneperspektivet i fagmiljøet er en illustrasjon på usynliggjoringa av kvinner som vi fortsatt aksepterer. Jeg tror ikke nødvendigvis denne fortielsen kommer av at kvinner ikke er ønska. Det er likevel slik, at menn har fått legge lista, og derfor har denne følgelig blitt lagt til å passe menn. Hvor mange kvinnelige filosofer kjenner du for eksempel til?

Hmm.....Ei, i alle fall. Simone de Beauvoir. Og det annet kjønn. Menn som har tenkt høyt opp gjennom historia, derimot.....De tidlige greske filosofene. Sofistene. Sokrates. Pla-

- at hennes egen situasjon som student og utgangspunktet for engasjement var annerledes. Tryggere, kanskje, -sier hun. Jeg visste at jeg gikk ei trygg framtid i møte som universitetsutdanna. Det fantes arbeid og det fantes ressurser. Det er ikke slik i dag - jeg ser at frustrasjonen over usikre framtidsår blant dagens studenter spiser mye av den energien jeg og mine samtidige kunne investere i et aktivt liv på barrikadene. Jeg unner så veldig den kommende generasjonen kvinner å få oppleve universitetet som en god og utfordrende arbeidsplass. Vi trenger flere jenter, og vi trenger høyere utdanning. Vi trenger noen som kan kreve kvinners rett til utdanning og kompetanseutvikling på lik linje med med gutta. Det vi ikke trenger, er kvinner og menn som går i skyttergrava og dermed undergraver og begraver de utrolige potensialene jeg tror finnes blant kvinner, og i møte mellom kvinner og menn som likeverdige. Viktig at vi ikke gir oss. Viktig at vi står på.

"One thing is plain: If women do not put their freedom first, no one else will do so"
(The Suffragist Editorial)

Det å ha et nettverk er viktig. Derfor jobber vi for å få oppretta et eget senter for kvinneforskning her ved universitetet. UiTø er det eneste i landet som ikke har et slikt tilbud. En aldri så liten tankevekker i tider hvor vi fortsatt slår oss på brystet og liker å tro at vi er alene og suverene som Det Røde Universitet. Det har vært jobba med et slikt prosjekt i flere år. Fortsatt har lite skjedd. Når

kanskje tryggere å svømme med strømmen enn det er å snu seg og ta tak i motsatt retning - men det siste tror jeg gir et mye mer utfordrende og spennende liv - som kvinne og som menneske. Jeg ville aldri ha valgt annerledes, om jeg fikk sjansen. Jeg har innsett at det er en umulig oppgave å være enig med og oppnå støtte fra alle i omgivelsene rundt meg. For meg har det vært et valg mellom det å sette ord på det jeg tror på, og også bli oppfatta som rebell, mot det å forstumme og bli usynlig og bare snill. Jeg har valgt det første - og det er fortsatt der jeg ønsker å være. Viktigere med det jeg vil - enn det å bli oppfatta som snill.

Og Gerd Bjørhovde er synlig. Usannsynlig synlig. Hun bærer ei urkraft og ei urkvinne i seg - ei kraft og ei kvinne som alle jenter tar del i. Og hun gjør det med sterk stolthet. Med visshet om at kvinneliv er et liv verdt å kjempe for. Et liv verdt å tro på. Et liv som bærer i seg muligheter for både det kvinnelige og det dyktige. Helt og samtidig, ikke bare stykkevis og delt. Slike kvinner - det vil gamle Norge nyte godt av. Har vi råd til å vente lenger, nå?

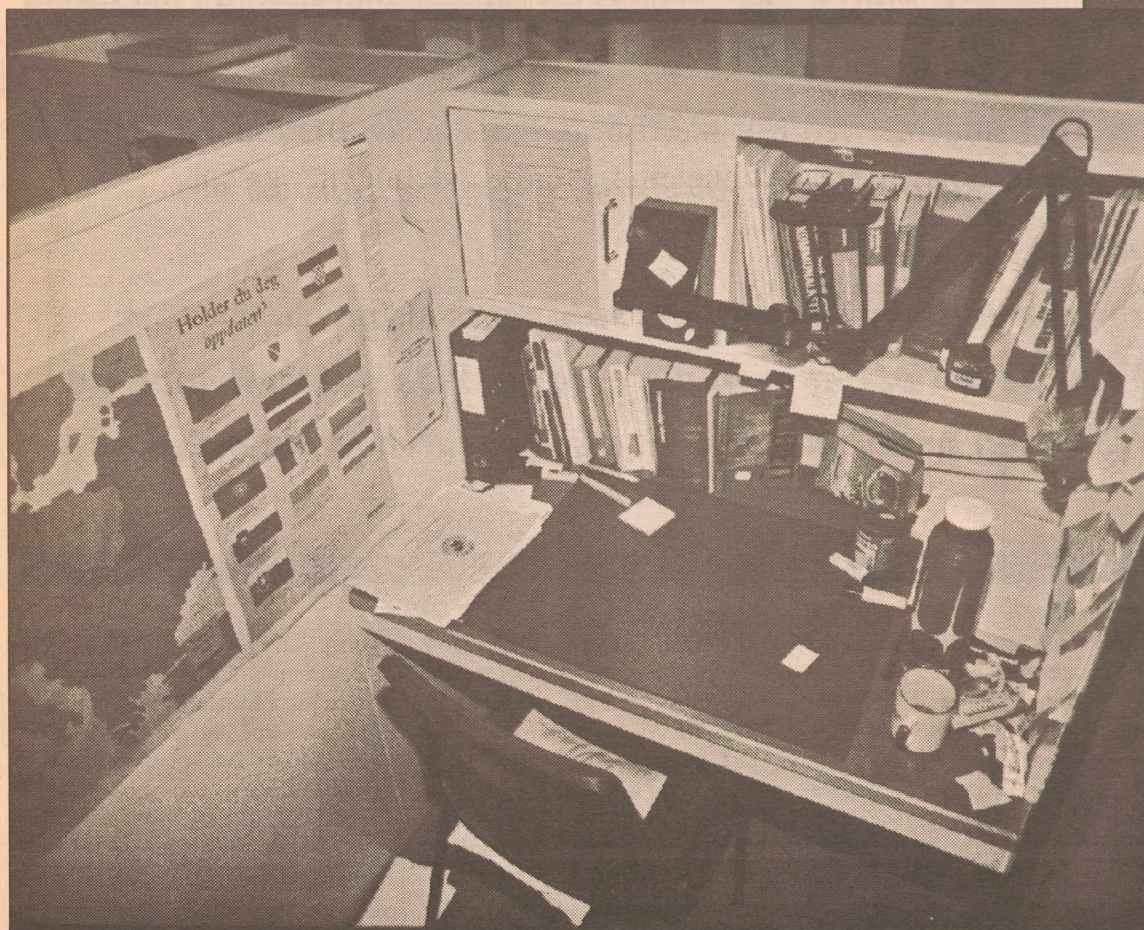
"Det er en tidsindstillet bombe for en lille pige at vælge at løse sine konflikter med omverdenen ved at blive sød"

(Harriet Bjerrum Nielsen)

U Maria Lundberg og Nina Lager (foto)

Blant utstoppede dyr, brennevin og familiebilder

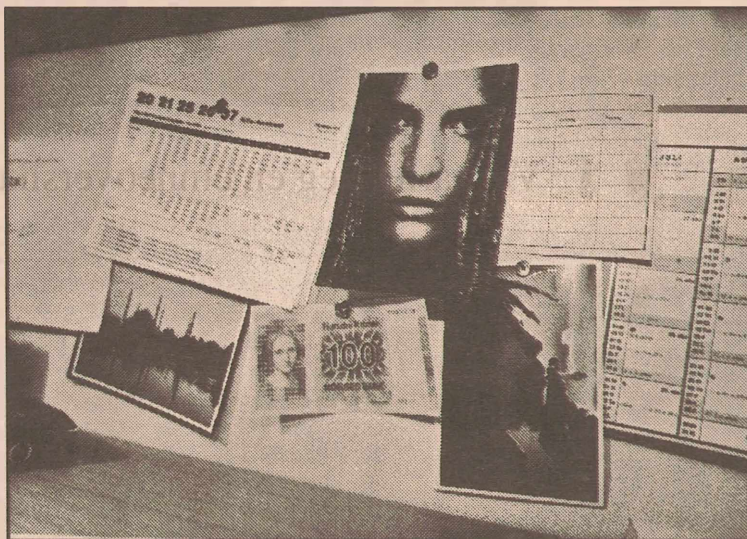
Like barn leser best. Det er det ingen tvil om, etter at Utopia har saumfart de faste leseplassene på UB, ISL, ISV, MH og IMR. Vi har ikke intervjuet de som sitter bøyd over pultene, men pultene selv. Hva forteller de oss om de som gnir albuene sine der daglig? Leseplassene utstråler personligheten til de som bruker dem, og ut i fra undersøkelsen vår er vi i stand til å brennmerke de ulike studieretningene.

Med Europakart og stillingsannonse ser framtida lys ut.

Jurist-spirene

Det er i grunn litt synd på disse streberne. Ingen andre hovedfagsstudenter er stilt ut til slik spott og spe som dem. Alle andre dødelige som forviller seg opp i 2. eller 3. etasje på UB kan ikke unngå å legge merke til særtrekene til denne studentmassen. Det første vi stopper opp med er det utrolige utvalget av ulike kontorstoler. Rød og blå, høy og lav. Likeså med lamper. Her finner du ingen vanlige 40-watts leselamper som alle kan finne knappen på. Isteden er det en jungel av mega-sterke halogenlamper som sikkert kan lyse opp det svarteste hull. Men så trenger de vel noe ekstra for ikke å sovne over paragrafene sine. Atter andre går helt berserk med post-it-blokk. De får helt sikkert kvantumsrabatt på Tybring&Gjedde med et slikt forbruk. Vi prøvde å tyde innholdet for å se hva som var så viktig å huske eller holde styr på. 20 forskjellige varianter av "lunsj-pause" blandet med lov-sitater som de sikkert kan utenat likevel. Bokutvalget er av forståelige grunner noe magert, men noen har større kapasitet enn andre og har kopiert noen hyllemeter fra Lov&Rett i LA. På utsida av denne leseplassen derimot, slår kontrasten i mot deg: Plakater og utklipp med alt fra DumDumBoys til halvgamle, brystfa-

Tre ting verdt å leve for: Penger, ei vakker dame og en god rev.

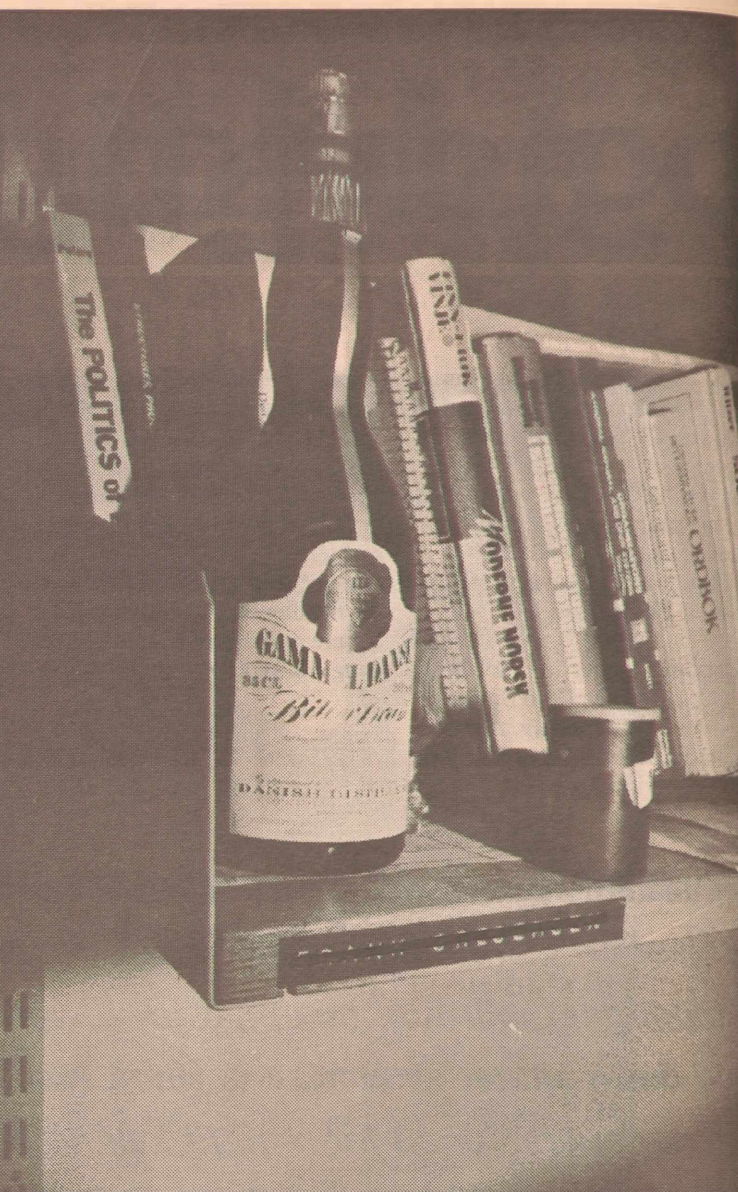
gre Solfrid Rørlien Saue. Valget av midtsidepike er for oss noe underlig. Mona Høines ville vel passet bedre?

En plass til skal også nevnes. Alle vet at det er 4. avdeling som huserer på UB. De er snart ferdige, og skal snart få prøve seg på det tøffe arbeidsmarkedet. Haudene må vel slite med aggressive sosialklienter og kommunale møteplagere, mens laudene skal klatre i stigen opp til den juridiske stjernevrimmelen. Noen er er så framsynte (eventuelt angstfylte) at de allerede nå klipper ut stillingsannonser. "Industriatta-

ché" høres ganske fett ut, og må gi ekstra motivasjon (eventuelt angst) under lesingen. Et flunke nytt Europa-kart (selvfølgelig fra Aftenposten) kommer også godt med når en håpefull juss-student skal løfte blikket utover mulighetenes verden.

ISL'erne

Bak noen dører i øverste etasje på ISL holder de viderekommene russisk, engelsk og atter andre språkstudenter til. Her er det virkelig hjemmekoselig - og utrolig varmt. Frisk luft må vike for en klam akademisk atmosfære. Her holder de mørke til. Her sni-

Alt en kommende journalist trenger: brennevin, ordbok og filmrull.

ker de radikale seg gjennom gangene. Akkurat på denne dagen var det imidlertid svært få å se, og grunnen var kanskje datoen: 8. mars. Dagen skal fortsatt holdes i live, og på leseplassene fant vi bare noen søte, små feministslagord. Blant vanlige effekter som tusen forskjellige tesorter og metertykke ordbøker, fant vi noe så eksepsjonelt som en utstoppet mink. Noen forklaring har vi ikke på dette uvanlige funnet. En mer sannsynlig plass ville vært IBG.

Politikerne

Hos samfunnsplanleggere og samfunn-vet-ikke-hva, er det ikke mye å bemerke. Det hele virker som et profit kontorlandskap som ikke innbyr til noe annet enn skrive og lesing. Hva de forbereder seg på er ikke lett å se, men det er kanskje også poenget. Når vi vet antallet studenter som skal sparkes ut av universitetene om kort tid, har de ikke stort annet å belage seg på enn å trekke kølapp på arbeidskontoret eller polet. En hadde i hvert fall tatt det poenget. En tom flaske Gammel Dansk Bitter og et glass var å finne på en av plassene. Karakteristisk nok var det en journalist-spire som stod for dette innslaget. Ellers var dette det eneste leserommet med et klart nord-norsk preg med både Dagfinn Bakke, Petter Dass og fiskeripolitiske plakater på veggene.

Medisinerne

Her hadde vi virkelig tenkt å få bekreftet alle våre fordommer. Alle vet at medisinerstudenter er enten frastøtende puggere eller overlegespiser i 6. generasjon. Ingen "Tommy Hansen" eller "Jimmy Johansen" her i gården. Alle har kontinentale navn eller i det minste et dobbelt etternavn, med unntak av de nord-norske kasuse-ner som visstnok skal ha kommet seg inn på denne filialen av me-

disinstudiet langt oppe i gokk. Hadde vi rett? Kanskje, kanskje ikke. Problemet er at det splitter nye MH-bygget er så sterilt og pregløst at det er vanskelig å få øye på den typiske medisinfiften. Studentene sitter tett i tett med forholdsvis lite alburom å trene seg på for kommende dobbeltarbeidende leger. De ser ut til å være pertentlige på den måten at de er de eneste som setter stolene opp på pulten når de er ferdige. Og de sitter lenge utover kvelden. Når det er tomt på UB og ISL, kan du fortsatt høre intens subbing av tøfler på MH. Heldigvis ser det ut til at de liker unger og familie etter fotografiene å dømme. Det ville vært verre for en med legeskrekke å sett alskens skumle bilder av medisinske redskaper på oppslagstavlene.

Realistene

Ganske nøkternt og kjedelig er førsteinntrykket vårt. I en jungel av gammeldagse kontorlamper sitter det mat/stat-folk mellom plakater av både Marlene Dietrich og matematiske moduler. Lenger inne i gangen, derimot, fant vi noe rart: Institutt for Algebraisk Ønologi. Ved avdeling for abstrakt zynologi (sjekk ordboka) fant vi en avslørende leseplass. Tre postkort beskrev på en utmerket måte de tre grunnverdiene til denne studenten: ei mulattdame, en hundrelapp og en hajrøyker. Virkelighetsflukt eller virkelighetsbeskrivelse? Trives gjør de sikkert der de sitter framfor datapornoen sin og priser Cyberspace.

SØKNAD OM OPPTAK PÅ ADGANGS- REGULERTE GRUNNFAG VED ISV

Alle grunnfagene ved ISV er adgangsgulert for studieåret 1994/95. Studenter som skal påbegynne et grunnfag fra høsten, må derfor søke opptak.

I ekspedisjonen på ISV er det utlagt søknadsskjema (lysegult) for opptak til grunnfagsstudiene. (Søknadsskjema er også utlagt i studieavdelingen). Søknadsskjema brukes av **interne søkere**. Som interne søkere regnes studenter som har 20 vekttall fra fag avlagt ved ISV. Ex.phil. regnes ikke med i de 20 vekttallene. Interne søkere er også studenter med 20 vekttall fra ISL og som søker humanistiske fag ved ISV samt søkere med sos.øk. grunnfag som søker SV-fag ved ISV. **Dette søknadsskjemaet skal leveres til ekspedisjonen ved ISV.**

Alle andre søkere (også studenter ved andre institutt eller studenter ved ISV med færre vekttall enn 20) skal bruke det vanlige søknadsskjema for opptak. Dette fås ved henvendelse til instituttene eller i studieavdelingen, og skal leveres til **studieavdelingen**.

Studenter som er i gang med et grunnfag, trenger ikke søke opptak med mindre de har hatt avbrudd i studiet uten å melde fra eller har holdt på lenger enn 2 semestre.

Nærmere opplysninger om opptaksreglement og videre behandling kan fås ved henvendelse til ekspedisjonen ISV.

FRIST FOR SØKNAD: 15. APRIL

Fri som fuglen i hele Europa

InterRail er å bestemme selv. Følge vær og vind, stoppe der du trives, eller følge en reiserute med toget som du legger opp på forhånd.

I år kommer InterRail for ungdom i en ny utgave. Europa er delt inn i 7 soner og du kan selv velge hvilke geografiske soner du vil at billetten skal inkludere.

InterRail er ikke bare for ungdom, muligheten er åpen for alle. Du som er over 25 år kan reise så mye du vil i 19 Europeiske land, velg mellom 15 dager eller en hel måned. Spør om mer informasjon på NSBs stasjoner eller i ditt reisebyrå.

2150,-

Pris for InterRail for ungdom i 10 soner i en måned. Hele Europa i én måned, kr 2.550,-.

InterRail

- En god bok er en oase for hodet.....

Det koster ingenting å spesialbestille bøker.

Vi skaffer deg en emneoversikt.

Vi har 30.000 registrerte bøker/varer i vår data-maskin.

Utsolgte bøker kan vi søke etter hos 130 andre Libris-bokhandlere.

Libris-kjeden gir ut eget bokmagasin som er gratis.

Vi er "On line" med norske forlag.

Alle pensumbøkene til Helsefaghøgskolen.

Centrum * Libris
Bok og Papirhandelen i Sjøgata

*Med hilsen
Per Hugo Johansen*

Studier på Svalbard:

Blant isbjørner og vakker natur

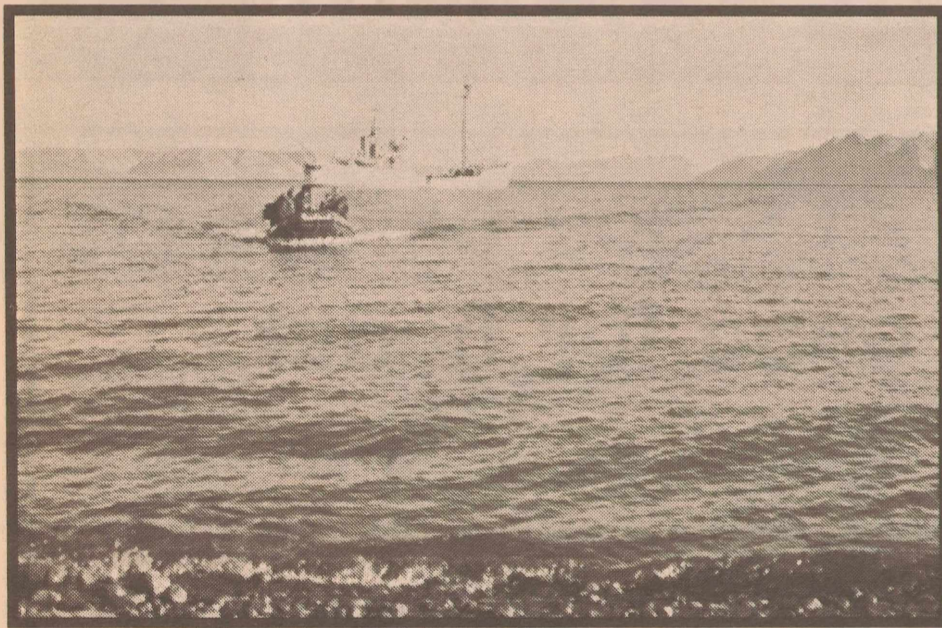
Svalbard har alltid kunnet lokke med isbjørner og vakker natur. Det siste året har øygruppa også kunnet tilby universitetsstudier.

-Et godt studentmiljø og en stor opplevelse, sier Oddbjørg Mikkelsen som nærmer seg slutten av ett års studium i Longyearbyen.

Oddbjørg Mikkelsen fra Talvik ved Alta brukte forrige semester til mer enn å studere, hun brukte det også til å oppleve noe nytt: Svalbard. Universitetsstudiene på Svalbard (UNIS) ble opprettet i fjor høst og Oddbjørg var en av de første studentene som benyttet seg av tilbudet. Hun var ferdig på NTH i fjor og fikk ikke jobb, men bestemte seg for at arbeidsledighet ikke var noen for henne. Etter mer enn et halvt år på Svalbard har hun for det meste godord å komme med.

Oddbjørg Mikkelsen studerer blant isbjørner og vakker natur.

-Mye av tiden går med til å dra på rare turer (foto: Endre Helland).

- Studentmiljøet er bra, menneskene i Longyearbyen er hyggelige og vi får oppleve masse spennende.

Dinosaurspor

I begynnelsen av forrige semester var de på en 12-dagers båttur hvor de gjorde en rekke forsøk og besøkte den russiske bosetningen på Svalbard.

- Det var en uforglemmelig tur og dette semesteret skal vi på tur til Jan Mayen for å ta en del prøver og lignende - det blir sikkert kjempebra det også.

Mye av tiden på Svalbard går med til å dra på turer. De har sett på en del gamle fangstplasser og blant annet funnet dinosaurspor fra den tida Svalbard lå ved ekvator.

Godt studentmiljø

Dette året har det bare vært 23 studenter i Longyearbyen og det har gjort at det har blitt et veldig godt miljø blant dem, men det er også et poeng at de skal integreres i lokalmiljøet. Derfor har de ikke egne studentforeninger, men er aktivt med på mange av aktivitetene som allerede eksisterer i Longyearbyen. Idrett og korsang

er veldig populært, og etter at sola har kommet tilbake er det mange som har brukt mye tid på å kjøre scooter. Det er ganske mye billigere å leve på Svalbard enn andre steder i Norge siden de verken betaler skatt eller avgift på varer. Det gjør at det blir litt billigere å studere der.

- De fleste får likevel ikke lagt seg opp noe særlig med penger, sier Oddbjørg. - Det blir nok heller oftere biff til middag.

Flere nasjoner

På lang sikt ønsker man at UNIS skal bli et internasjonalt arktisk kompetansesenter og fra neste år skal det være mulig for studenter fra hele Skandinavia å studere på Svalbard. I tillegg skal det opprettes en ny linje med arktisk biologi. Det vil øke studenttallet fra 23 til 45, men det er stor sjanse for at det blir trangt om plassene, for studiene ser ut til å bli mer og mer populære. Studiene er lagt opp slik at de passer inn i en cand.mag. grad eller et hovedfag.

Oddbjørg vil selvfølgelig anbefale studiet til alle, og henvender seg spesielt til tromsøstudentene. - Av 23 studenter dette året var det kun én fra Universitetet i Tromsø, selv om det er de som har hoved-

ansvaret for UNIS. Det er litt slapt, mener Oddbjørg

U Kristian Wengen og
Nina L. Vestberg (foto)

Stipend og lån 1994-95

Lånekassen med ny blankett!

Tidlig søknad

- tidlig svar!

Har du ikke fått tilsendt søknadsblankett,

får du den på lærestedet, eller fra:

Statens lånekasse for utdanning

Tromsø

kultur

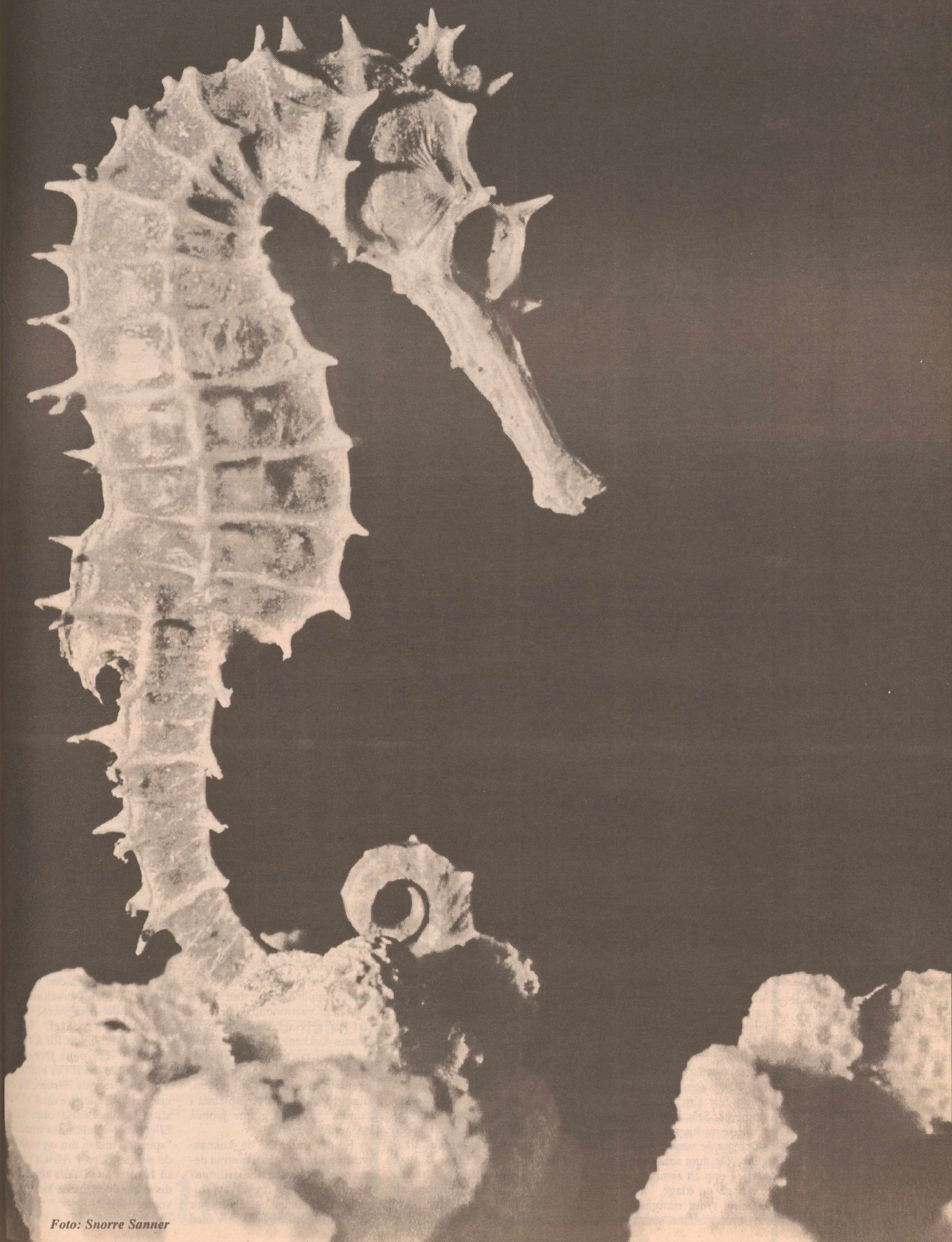

Foto: Snorre Sanner

KULTUR
KOMMENTAR

Sirkus uten like

KOMMENTAR Vi er vel over den norske finalen i Melodi Grand Prix. Nå er det endelig over for denne gangen og vi kan gå tilbake til det virkelige liv. Nå gjenstår bare spenningen rundt den internasjonale finalen, kanskje Norge vinner denne gangen.... Grand Prix er et merkelig fenomen. En musikkkonkurranse hvor man selv kan sende inn låter til en jury som seriøst diskuterer seg frem til de låtene som er så god at de slipper gjennom nåløyet. Et knippe av de beste låtene presenteres så for hele TV Norge som trivelig lørdagsunderholdning for hele familien. En ny jury bestående blant annet av folket selv velger så ut den endelige vinneren og vips så har vi kåret den beste melodien dette året. Vel, så går vi rundt som en eneste stor hyggelig familie å nyrer på vinnermelodien de neste fire dagene. Så når vi endelig har klart å glemme melodien, dukker den opp på nytt. Denne gangen i den internasjonale finalen, jøss lørdagsunderholdning med internasjonalt tilsnitt, er vi allerede på vei inn i EU. Uansett, her blir vi som regel slått til de grader og havner på trettende plass eller var det kanskje attende. De norske deltagerene reiser så litt slukøret hjem og til et liv i sus og dus, hvilket betyr at de skal synge ut sitt budskap på hvert et messearrangement det neste året. En CD i totusen eksemplarer får de som regel også utgitt med påfølgende førsteplass på norsktoppen. La oss imidlertid gå litt tilbake til årets finale hvor Elisabeth Andreasson og Jan Werner Danielsen vant, sikkert greit nok det. Elisabeth Andreasson har jo vunnet før (den internasjonale finalen til og med). En vinner er iverfall kåret og da har man det viktigste skal man tro enkelte aviser. VG kjørte dagen etter finalen førstesiden med Elisabeth Andreasson med påskriften "Vil bli mamma". Hva hadde egentlig det med Grand Prix å gjøre, overhode ingen ting. Dette er et godt eksempel på hvor seriøst det musikalske aspektet med Grand Prix egentlig blir tatt. Inni avisen var det masse bilder fra festen etterpå med mang en sliten festdeltaker. Grand Prix er et sirkus uten like som ikke har noen som helst ting med musikk å gjøre. Det eneste det er godt for er sladrepressen som får noen "kjendiser" å skrive om en stund fremover.

Jørgen Finnt

DIKT

Jag

Hvor skal jeg finne ro for
Jaget i mine tanker de
Egner seg ikke for offentlighe-
ten men
Ler av meg og
Peker hånlige på

Mine feil men
Er jeg av dem som
Griper etter

Ufortjent
Trøst ?

Tankene kommer
Ingensteds fra og
Lirker seg ned i

Dype favner av
Ervrevet selv til
Grunnen.

Ingrid -93

Behagets periferi

Når eg tenker på at dette
må vere det du vil, det
du ville, draumen og
byrda løfta samstundes,
då forstår eg ikkje kva Du
seier; nett som eg har
kjensla av at du sjeldan, og
uvillig,
forstår kva Eg seier;
Du absorberer berre det
naudturvelege.

Då drep du meg med ein
smørekniv,
med dei lagnadstunge følgjene
av
mistolkinga.
Då kan eg dra til himmelen
(Høyrer du meg, Far?)
eller til helvete; det er meg det
same.
For når du bringar kvister
til det reiret eg enno ikkje har
stadfesta, er det alltid kaldt å
liggje.
Du er langt borte, og likevel så
fjern.

Y. Nordgård

Forhold på si

Tankene - hvorfor kretser de
rundt det du sa?
Hvorfor lar du meg ikke få
hvile?

Hvorfor kan jeg ikke gi slipp på
det du ga?
hvorfor klarer jeg ikke å smile?

Sårer det at jeg lurte deg?
At jeg fristet deg til å føle,
at verden kun var din og min
når "vårt" egentlig var helt øde.

Hvordan føles det å svikte seg
selv,
- å la seg av seg selv lure?
Det var slettes ikke målet, vel?
- la meg nå alene sture !

Caroline Svingtrapp

Appetittens død

- Korleist va dagens rætt,
spør jeg Ole.

- Aummm, sier marge-
beinsfantomet.

- Bra det hær, men det va
litt lite. Mannen spiser en av
de utallige variantene av det
Hovedgårdskantina selger un-
der navnet "pastagrateg".
Denne gangen er den gulaktig
med smelta ost og skinke. I
farta glemmer jeg at Ole ikke
eier smakssans. Derfor går jeg
til disken og betaler kroner tju-
fem for en klatt av nevnte sub-
stans med rundstykke til. Klok
av skade er forventningene li-
kevel ikke alt for store idet mål-
tiden startes. Men dæven så
skuffa jeg blir! Noe saltere har
jeg faktisk aldri prøvd å spise
før. Dag, som også har gått i
baret, blir sittende og skjære
grimaser. Selv utstøter jeg uar-
tikulerte mishagsyttringer og må
sluke masse vann mellom tug-
gene. Og dum som jeg er, spi-
ser jeg opp alt sammen istedet
for å gå og klage. Tidligere
erfaring tyder riktignok på at

slikt er nytteløst, men dog. Bare
en kjapp kopp pulverkaffe hin-
drer pastagrategen fra å kom-
me opp igjen.

Samtale med andre grateng-
spisende viser at de deler min
oppfatning. En som har gått og
klagd fikk til svar at ingen andre
hadde klagd. Så da så....

At billigmiddagene, og også
middagen generelt på hoved-
gårdskantina er av variabel kva-
litet, er noe de fleste er enige
om. Tendensen er gjerne at jo
bedre middagen er, jo mindre får
du igjen for pengene. Ta for ek-
sempel lasagnestykkene, som er
små nok til å kunne serveres på
en tannpirker (for å overdrive
litt.) Og om maten er god i ut-
gangspunktet, har du ingen ga-
ranti for at man ikke klarer å
ødelegge den. I forrige uke be-
talte en kamerat tretti flere kro-
ner for to inntørka svartvidde
våruller. Ja! Svartvidde! Van-
lig skamvett skulle tilsi at slike
feilvarer kastes, eller går til gri-
sene. Gryte med ris kan være alt
fra etende til overhodet ikke.
Lapskausen er som regel bra. Fis-

kerettene smaker sjelden noe.
Lever i fløtesaus er barbari. For
ikke å snakke om en del fiske-
snurringsvarianter! Greit at re-
stene bør spises opp, men lell da!
Siden rett helst skal være rett,
må det sies at maten som oftest
kan spises med god appetitt (hvis
den er varm.) Og restemiddage-
ne er ofte helt greie. Det er de alt
for mange unntakene med pasta-
grategen fra Dødehavet som det
hittil verste, som nå har fått det
til å renne over for meg.

Rekruttskolen på Steinkjer-
sannan opplevde jeg som et tre
måneders gastronomisk helvete.
Det var selvsagt fordi de sivilt
ansatte kokkene i leiren brydde
seg midt i ryggen om hva blod-
tapper som jeg mente om maten.
Vi måtte spise det vi ble servert,
eller kjøpe ekkel, dyr søplemat i
kantina. Kokken gjorde jobben
sin, ferdig med det!

Er det mulig at de kokean-
svarlige i Hovedgårdskantina de-
ler noe av denne innstillinga?
Siden kantina er drevet av stu-
dentsamskipnaden og således bør
være sikra fortsatt drift selv med

et visst underskudd, lurer jeg
på om ikke dette kan ha gått ut
over service og goodwill over-
for slitsomme studenter som
roter så jævlig og betaler så lite
at de godt kan tåle å ete mystis-
ke middager. For all del! Ser-
vicen må likevel kunne beskre-
ves som jevnt bra med både
smil og velvilje tross tilsynela-
tende stressa og mindre givende
arbeidsdager.

Men faen heller! Maten jeg
betaler for her er ofte like ille,
om ikke verre enn den jeg fikk
gratis på Steinkjersannan, og
slik skal det ikke være! Hjel-
per det hvis vi klager? Må vi
gå til masseboikott for å få be-
dre mat? For dette trenger vi
ikke å finne oss i! Vi klarte da
å mobilisere mot Hernes, så en
kjøkkensjef eller tre skal vi vel
alltid kunne valse opp med.
Eller sitter foreldrenes mas om
"spis opp maten din og tenk på
de sultne barna i Afrika" ennå
så hardt i at vi ikke tør. For
disse kantinedamene kan jo bli
veldig sinte....

Torgeir Eikeland

Fortapte gaster

Skuespillerne i forestillingen "Med øynene lukket" snakker og diskuterer og vurderer, men ser hver sin vei og klarer sjelden å kommunisere på en tilfredsstillende måte (foto: HT/Ola Røe).

Lillescenen på HT vises en teaterforestilling. Den heter "Med øynene lukket."

TEATER

"Med øynene lukket" er tittelen på Hålogaland Teaters siste oppsetning. Stykket hadde premiere 21. mars, og skal også vises etter påske.

Instruktør er Eirik Nielsen og de fire skuespillerne er Svann B. Syrin, Trond Ove Skjoldal, Janne Cathrin Langaas og Mathias Calmeyer. Sistnevnte har vært beskjeden nok til å skrive sin egen oppsetning i samarbeid med Tromsø-plassen.

Det spesielle med denne oppsetningen er at instruktør Eirik Nielsen og scenograf Erlend Birkeland har laget både scenen og regi sammen med skuespillerne. Både innholdet og uttrykket er blitt til gjennom et tett samarbeid der alle har bidratt med sitt under svært frie rammer.

Resultatet har da også blitt en oppsetning som trygt kan sies å være noe utenom det vanlige. Stykket er blitt en énakter på fem minutter i et kvart der det syndes in-

derlig og oppriktig mot de tradisjonelle teaterkonvensjoner.

I det publikum ankommer salen henger det fire skuespillere oppunder taket. Etterhvert firer de seg ned på scenegulvet, og leverer et klaustrofobisk og klinisk samspill. De fire holder igang en lang samtale, men til tross for at de snakker lenge - og bare med hverandre - får man lett det inntrykk at de snakker forbi hverandre, at de ikke er i stand til å kommunisere. Derfor forblir det noe svært uforløst over stemningen, som først brytes i det skuespillerne klarer å trække over den streken som danner scenen, og som har vært en tydelig avgrenset linje under hele forestillingen.

Oppsetningen er kanskje en reise i verden, og en reise i sinnet. Det er godt å vite hva dette egentlig er, og det er helt OK, i vår postmodernistiske verden.

U Joakim Lie

Innkjøp gjennom seks år

Nordnorsk Kunstmuseum er 100 år i 1994 og en av utstillingene i jubileumsåret viser smaksprøver fra de siste seks års anskaffelser. Formålet har vært å presentere noe av det som av plasshensyn dessverre blir liggende og vansmekte på lager altfor lenge av gangen. Utstillingen er rikholdig og må absolutt sies å være verdt et besøk.

Noen av verkene vil være kjent for trofaste museumsgjengere, men her er mye som ikke har vært vist på en stund, hvis de har vært fremme i det hele tatt. Jeg tenker for eksempel på Inghild Karlsens

"Moratorium", som ikke akkurat er noe setter opp og tar ned sånn helt uten videre. Betegnelsen lyder "installasjon", og kan fullt ut rettferdiggjøres. Jeg vet ikke hvor mange kilo løs korallsand som ligger utover gulvet, men det må være en del. Moratorium betyr egentlig betalingshenstand. Er man alene og kan sette seg ytterst i dørråpningen til rommet det har fått, har man en interessant halvtime foran seg.

Av de bildene man ikke trenger å kontemplere særlig over kan nevnes Eva Harrs "bryggemotiv" fra -91. En liten unnselig innrammet sak som ser ut som det er hentet fra en billig lærebok i "hvordan male akvareller" for nybegynnere. Man kan se det som en illustrasjon på hvor enkelt det er for en profesjonell kunstner å få et verk innkjøpt til et galleri bare man har de nødtørftige kunstnerpoeng.

En del kunstnere som har konsentrert seg om motiver med samisk eller annen etnisk tilknytning er som forventet representert her. En av de mest interessante av disse er foto-kunstneren Kåre Kivijärvi, og da spesielt "rast ved Kulusuk" og "Eksteriør, Sevettjärvi, 1966" (ikke bli forvirret nå, men det bildet er faktisk fra 1989). Selv fotografen Morten Krogvold kunne kanskje hentet noe fra denne kunstneren.

U Jan Martin Berg

Begrepet cyberpunk har i snart et års tid figurert i kulturspaltene enhver tabloidavis med respekt for sine aksjonærers likviditet. Men hva kjennetegner egentlig denne litterære genren, og hva har den å fortelle oss? Det maskinelle menneske og den menneskelige maskin? Welcome to the high-tech, low-life world of...

CYBERPUNK

Et konstruert begrep

Den litterære genren cyberpunk er et samlebegrep på en ny retning innenfor science-fiction som dukket opp i USA på midten av 80-tallet. En gruppe unge forfattere hentet inspirasjon og elementer fra underground-litteratur, MTV, datateknologi og rock & roll, og skapte en hybrid som var ulikt det meste man hadde sett før. Navnet ble gitt (ganske tilfeldig) som en samlebetegnelse på de bøkene disse forfatterne skrev, og enkelte av dem satte straks i gang med å gi den et innhold for bevisst å markere genrens særtrekk i forhold til tradisjonell sci-fi. Det navnet som er mest kjent den dag idag er utvilsomt William Gibson, men også Bruce Sterling og John Shirley er meget representative for retningen.

Stilmessig henter den elementer fra både høy- og lavkultur, og ligner i så henseende mye på pop-art. Betegnelsen "high-tech & low-life" er en megetsigende oppsummering på innholdet i fortellingene. Tidligere visjoner om at teknologien skulle hjelpe oss å skape et rettferdig, velfungerende samfunn i økologisk balanse er forvridd til et marerittaktig vrengebilde: et kapitalstyrt, korrupt samfunn der miljøkrisen for lengst har løpt løpsk, og grensen mellom "the have's" og "the have not's" er større enn noensinne. Globale megakonserner (gjerne japanske) kjøper og selger vanvittige mengder informasjon døgnet rundt, for det er tall alt dreier seg om, tall som aldri har eksistert andre plasser enn i datanettet. Hovedpersonene i fortellingene er stort sett outsiders som kjemper en desperat kamp mot selskapene og deres informasjonsmonopol. For det ligger ingen tilfeldighet i navnet cyberpunk: grasrotkulturen i dette samfunnet gjennomsyres av rockens opprør og idealer, og musikere som f.eks. Lou Reed nevnes av flere av forfatterne som inspi-

rasjonskilder. Et superbant samfunn der alt regnes som en vare og ny teknologi bare blir nok et middel til makt for de allerede mektige. Mennesket møter maskinen gjennom kunstige organer og lemmer, hjernen kan kobles direkte opp mot datamaskinen og maskinene blir mere og mere kompliserte, inntil man må spørre seg hvor maskinen slutter og mennesket begynner (eller omvendt).

Cyberpunk og det post-moderne

Mest interessant blir kanskje denne dystre framtidvisjonen hvis vi ser på den som et redskap for å forstå samtiden (et syn bl.a. William Gibson deler), fordi det post-industrielle samfunn er så komplisert og nyansert at det ikke lar seg gripe på andre måter enn gjennom symboler. Utgangspunktet er det splintrede verdensbilde man satt igjen med etter

modernismen, en virkelighet uten absolutte sannheter eller konstante sammenhenger. Med det post-moderne kom erkjennelsen om at tapet av helheten ikke var av betydning, fordi de enkelte deler hadde verdi i seg selv. Når alt bare var konstruksjoner, betydde det at alt også kunne rekonstrueres etter våre ønsker. Religiøse verdensbeskrivelser taper for den naturvitenskapelige oppfatningen av verden som en mekanisk sammenheng. Politisk sett fikk tapet av helheten den virkning at ideologiene mistet sitt grunnlag. Vi ser i dag en klar tendens til en avpolitisering av de vestlige samfunn, der politikerforrakt og apati tar over for politisk engasjement, og vi istedet får et "ekspertstyre" bestående av jurister, økonomer og sosiologer, der lobbyvirksomhet har tatt over for demokratisk påvirkning (jmf. den amerikanske kongressen og Europaparlamentet). I cyberpunk dras denne tendensen ut til sin ytterste konsekvens, der politikerne bare blir nikkedukker for kapitalinteressen og selskapenes økonomiske handlingsfrihet er fullstendig. Størstedelen av befolkningen har for lenge siden gitt opp håpet om at politikere kan ordne opp, og kjemper heller om sin del av kaka. De multinasjonale selskapene kjøper hverandre opp uten hensyn til geografi eller sektor, slik vi allerede idag ser at japanerne kjøper opp eierinteressene i amerikanske og europeiske selskaper.

Informasjon og underholdning er de store handelsvarene, og med globale datanett og satellitter kan en hvilket som helst sted i verden koble seg opp til databaser hvor man enn måtte ønske. Det mye omtalte ISDUnettet man idag er i ferd med å

realisere er et viktig skritt på veien i å muliggjøre slik kommunikasjon. Ved hjelp av fiberoptiske kabler mangedobler man med den informasjon som kan sendes gjennom et nett samtidig, slik man i teorien kan ta inn over tusen TV-kanaler i stua, og PCén kan man koble seg inn på millioner av databaser jorden rundt. Rolige overslag sier at denne situasjonen kan være mulighet i de fleste hjem om bare et års tid. Med en slik eksplosjon i informasjonstilgang forandres også måten forretninger drives på. Cyberpunkverdensens megakorporasjoner er nærmest til-

Fra filmen "Robocop".

REPUNIK

på vei-
muni-
optiske
meng-
sende-
slik a
n over
og vi
inn på
jorden
at den-
mulig-
vare 20
osjon i
andret
drives
mega-
ikke-

eksisterende i fysisk forstand, deres størrelse og makt består i deres evne til å dukke opp på skjermene rundt i verden og deres kapital er bare tall i databaser. Det sier seg selv at en slik "informasjonskløft" vil gjøre avstanden mellom fattige og rike land enda større, ettersom bare omtrent en femtedel av jordens befolkning vil ha råd til å følge med på den tekniske utviklingen.

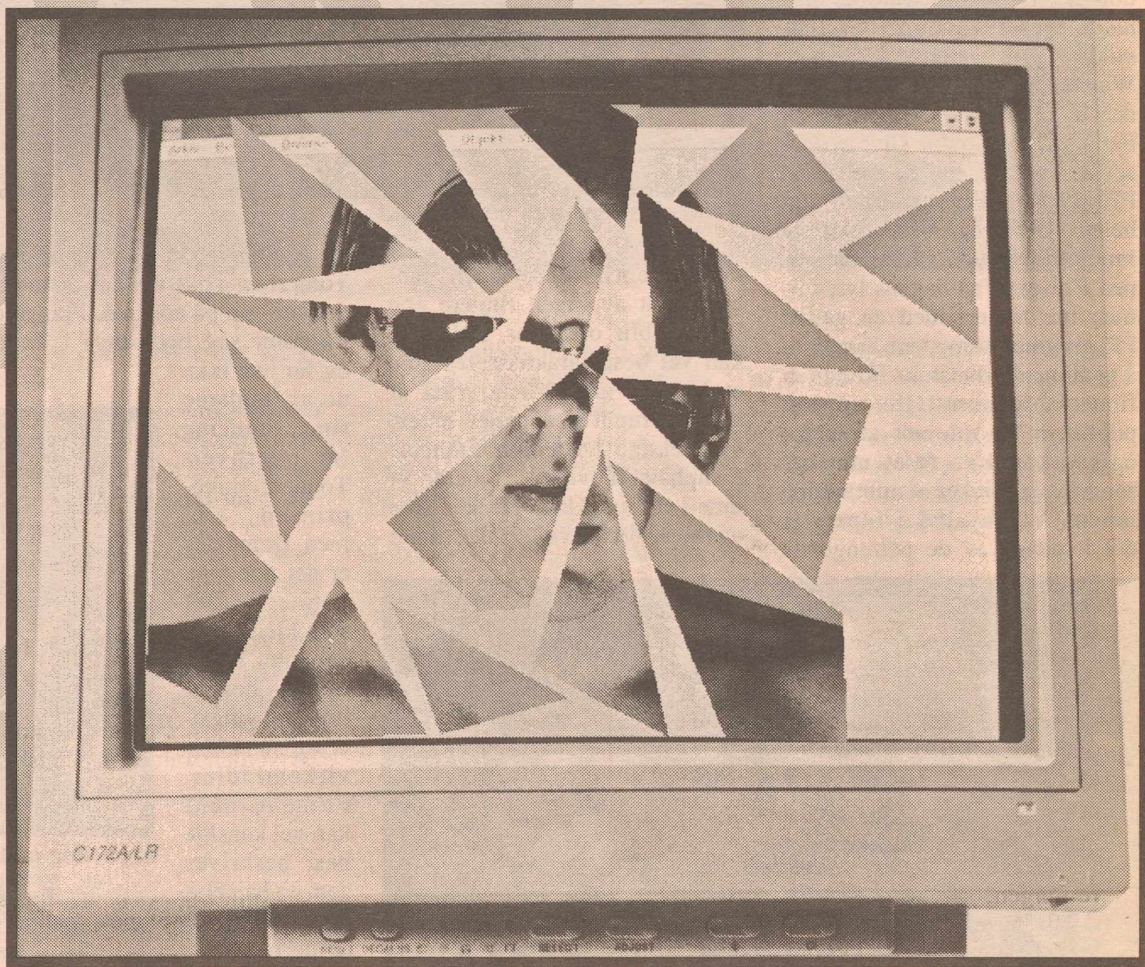
Menneske og maskin

En av cyberpunk-visjonens mest interessante spørsmål er hvor grensen går mellom menneske og maskin, et tema som behandles mesterlig i Ridley Scott's film "Bladerunner". Om det dreier seg om genetisk modifiserte mennesker som i ovennevnte film eller om rent mekaniske former for intelligens, melder spørsmålet seg om hvor man kan trekke grensen mellom det menneskelige og det maskinelle. For på samme tid som teknologien blir mer og mer menneskelig, blir mennesket på mange måter mer maskinelt. Jeg tenker da ikke bare på proteser og kunstige organer samt cyberpunkens avanserte "forbedringer" på den menneskelige kropp, men på skillet mellom "ekte" og "falske" opplevelser (tenk f.eks. på filmen "Total Recall", hvor man implanterte minner i mennesker om opplevelser de aldri har hatt i virkeligheten). Med avanserte sinnspåvirkende stoffer og teknologi som Virtual Reality og billedmanipulering kommer man ganske raskt i grenselandet hvor det blir umulig å skille mellom det virkelige og det kunstige. Etter hvert begynner bilder og symboler å få sin egen eksistens uavhengig av den "virkelige" verden, skillet mellom original og kopi oppheves, og vi får det Jean Baudrillard kaller for "simulaker" det vil si symboler og bilder

som ikke representerer noe annet enn seg selv. Media (les: fjernsyn) blir etter hvert synonymt med underholdning, fordi man ikke lenger kan stole på bilders og selskapers ekthet og nøytralitet. MTV kan være et godt eksempel på hvordan fremtidens TV vil presentere show, nyheter og reklame i en eneste grøt av fengende musikk, fotomodeller og kjapp redigering (begrepet "bedøvelse" kan kanskje her med fordel brukes i en litt utvidet betydning). Samtidig blir det "falske" (dvs. avbildningen) mere interessant enn det "ekte" (dvs. det avbildede), kanskje rett og slett fordi det er så mye mere hensiktsmessig. Det er blitt hevdet fra trendforskere i USA at mange familier etter hvert drar på ferie mest for å kunne filme det de opplever, for så å kunne se det på TV om og om igjen når de kommer hjem. Ferien på video er mere interessant enn ferien i virkeligheten. Erstatte bildet hukommelsen? Jmf. androidene fra "Blade Runner" med sine kunstige "minner" om ting de aldri har opplevd.

Svartmaling?

Det er også på sin plass å ta med argumentene som taler imot at vi vil få en utvikling mot et samfunn slik som det som blir beskrevet i cyberpunk-litteraturen. For å danne et slikt bilde som cyberpunk presenterer har

man benyttet seg av så kalt ekstrapolering, det vil si at man tar utgangspunkt i trender i sin samtid og viderefører dem til sin konsekvens dersom de skulle fortsatt på samme måte. Et problem med denne teknikken er at man ikke tar hensyn til motreaksjoner eller logiske begrensninger på utviklingen. Ved hjelp av ekstrapolering kan man f.eks. fram til at det om 20 år vil være 100% arbeidsledighet her i landet, dersom man tok utgangspunkt i utviklingen de siste fem årene. Dessuten presenterer cyberpunkverdenen en rekke situasjoner som er så ufordelaktige for alle parter at de neppe vil bli en realitet. Det er f.eks. direkte ulønnsomt for selskaper å bruke en masse penger på sikkerhetsstyrker og private "hærer", når man istedet kunne latt staten ta seg av opprettholdelsen av ro og orden i samfunnet. Andre fenomener som f.eks. cybernetikk (tekniske apparater som er implantert i kroppen) er også mere "heftige"

enn de er praktiske, noe som kan sies om mange av de mere iøyenfallende aspektene ved cyberpunkverdenen. Jeg synes imidlertid at dette ikke er så vesentlig målt opp mot de store trekkene som kommer til syne, nemlig statsmaktens fallitt overfor næringslivet, oppdelingen av samfunnet samt informasjonsteknologiens sentrale rolle. For de som er interessert i samfunnsutviklingen i de neste tiårene framover har cyberpunk-genren definitivt viktige synspunkter å komme med. Til alle andre: Watch more TV.

Cyberpunk i ord og bilder

Film:
"Blade Runner"
"RoboCop"
"Tetsuo II: Body Hammer"
"Max Headroom"
Fakta:
"Den tredje veien", "Fremtids-sjokket" og "Maktskifte" av Alvin Toffler

"Vi morer oss til døde" av Neil Postman
"Storming the Reality Studio. A casebook of Cyberpunk and Postmodern Fiction" L. McCaffery (Duke University Press)

Fiction:

"Neuromancer", "Count Zero", "Mona Lisa Overdrive" og "Burning Chrome" av William Gibson
"Hardwired" av Jon Walter Williams
"When Gravity Fails", "A Fire In The Sun" og "The Exile Kiss" av George Alec Effinger
"The Glass Hammer" av K.W. Jeter
"Mirrorshades", "Crystal Express" og "Islands In The Net" av Bruce Sterling
"Neon" av Jay McInnerny
"The Gene Drain" av L. Shiner

Ole Andreas Hoen og
Nina L. Vestberg (foto)

En mester i dårlig smak!

Den amerikanske filmressigøren John Waters er regnet som "trash" filmens mester. Han er selv oppvokst med 50-tallets masseproduksjon av dårlige B-filmer. Og har i ettertid brukt hele sin egen filmkarriere til lage smakløse filmer. Det skulle være nok å nevne filmer som Pink Flamingos, Female trouble og Polyester, sistnevnte blir vist i Tromsø Filmklubb 15 april.

John Waters er vokst opp i Baltimore, hvor også de fleste av hans filmer henter handlingen fra. Han laget sin første kortfilm i 1964. I kortfilmen *Eat Your Make-up* fra 1968 møter vi for første gang Divine, en skuespiller(inne) John Waters har samarbeidet med lenge. Divine er vel best kjent for det norske publikummet som den enorme mannen som gjør stor lykke å opptre som sexy (?) kvinne. Water's første spillefilm *Mondo Trasho* kom i 1969 og hadde et budsjett på ikke mindre enn 2100 dollar. I 1970 kom *Multiple Maniacs*, og i 1972 kom *Pink Flamingos*, som er regnet som en av Waters største kultfilmer ved siden av *Polyester*. I 1974 kom *Female Trouble* der Divine ikke spiller mindre enn to roller, en PR-kåt kvinnelig kriminell, og hennes (sin egen) elsker. Det var imidlertid i 1981 luktesensasjonen *Polyester* så dagens lys. Filmen ble lansert med en genial PR-gimmick som alene er nok til å gi filmen kultstatus. Filmen er filmet i "odorama". Det vil si at publikum får utlevert et skrap- og-lukt-kort som føres mot nesen når det blinker et nummer på lerrete. Vi får altså i filmen ta del i mange av de påtrengende

Todd og Francine i nærkontakt.

luktene som hovedpersonen Francine spilt av ingen ringere enn Divine, blir offer for. Polyester kan vel best karakteriseres som et komisk melodrama, som er sentrert rundt den heller lettere overvektige husmoren Francine Fishphaw (Divine). Francine er inne i et mislykket ekteskap som nærmest bokstavelig talt stinker

(!). Redningen kommer når Todd Tomorrow spilt av Tab Hunter, dukker opp på arenaen. Francine forelsker seg hodestups i Todd og får han ikke ut av tankene sine. Francine får etterhvert Todd, drømmeprinsen sin, men fremdeles er det noe som stinker... Det som kjennetegner John Water er hans bevisst bruk av vulgære og smakløse virkemidler. Filmene hans kan vel kanskje best beskrives som en harselas

og over alle samfunnets etablerte normer og regler, eller kanskje mangel på sådan. John Waters har som så mange før seg desverre også blitt mer "mainstream" med årene. Filmer som *Hairspray* og *Cry Baby* er gode eksempler på dette. *Cry Baby* hadde et større budsjett enn det

alle hans tidligere filmer hadde tilsammen. Polyester derimot er av godt gammel Waters merke. I og med at den

En heller molefunken Divine.

også går ut av norsk distribusjon i løpet av våren kan dette altså bli siste gang man får oppleve filmen sammen med de festlige, men stinkende luktekortene.

U Jørgen Flint

Det er mye å le av i "Polyester".

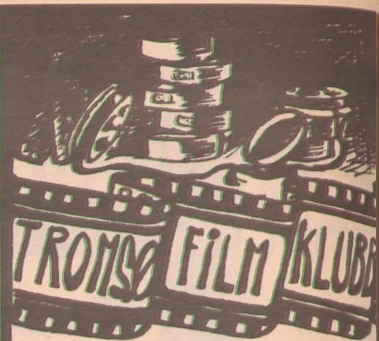
Det blir varmere i luften og våren er rett rundt hjørne, men Tromsø's kinoer holder fremdeles koken. *Schindlers liste* er nå blitt flyttet over fra verdensteateret til fokus, hvor den nok kommer bedre til sin rett. Filmen rasket som forventet med seg en haug med Oscarstatuetter nydlig, nærmere bestemt syv stykker. Foruten *Schindlers liste* går også *I fars navn*. Filmen handler om fire personer som blir uskyldig tiltalt for et bombeattentat i Irland. Spillefilmversjonen av *Mummitrollet* er nå også kom-

met på kino. Her blir vi kjent med snusmumrikken og alle de andre artige figurene til Tove Jønsson, forfatteren av *Mummitrollet*. Av filmer som kommer opp på kino i Tromsø i den nærmeste fremtid kan man nevne *Resten av dagen*. Filmen bygger på en roman av den japanske forfatteren Kazuo Ishiguro. Filmen handler om en engelsk butler som er så lojal mot sin herre at han går glipp av et eget liv. Han legger ikke merke til at husholdersken i huset har forelsket seg i ham. Anthony Hopkins og Em-

ma Thompson spille hovedrollen i denne filmen. Eller ventes det en oppfølger av til en av de virkelige store suksesser for et par år siden. Det er *Wayne's World 2* vi snakker om. Filmen om de to galningen Wayne og Garth. Det hele begynte med at de hadde et show på MTV, så gjorde de litt om på konseptet og lagde den første spillefilmen om Wayne og gjengen. Og nå knappe to år etter kommer altså oppfølgeren. I god Hollywood stil gjelder det å presse mest mulig penger ut av et konsept og kjøre på det til det

kjedsommelige. Nå er jo ikke en oppfølger nummer to det verste man har vært borti, det finnes jo både femmere og seksere i rekken av av oppfølgere. Likevel det skal bli spennende å se hva Wayne finner på av gale sprell når filmen kommer opp på lerrete.

U Jørgen Flint

Filmklubben Fremover!

Tromsø filmklubb går inn i siste del av vårens filmsemester. **Lørdag 9. april** står *Siste tango i Paris* på programmet. Bernardo Bertolucci's gjennombruddsfilm fra 1972, med ingen ringere enn Marlon Brando i hovedrollen. Filmen fascinerte og sjokkerte publikum da den hadde premiere. Den er på mange måter blitt regnet som den ærligste og mest opprinnelige sex-filmen. Mange hete scener som med andre ord opprørte publikum på 70-tallet, men det er vel heller tvilsomt om de gjør det samme i dag. **Fredag 15. april** kommer imidlertid John Waters luktefilm *Polyester* (se nærmere omtale et annet sted på denne siden). **Lørdag 16 april** er det klart for filmen *Kafka*. Dette er Steven Soderbergh's andre film. Soderbergh fikk gjennombruddet sitt med den enkle, men desto mer geniale *Sex, Løgn og Videotape*. Denne gangen har han imidlertid laget en helt annen type film. Jeremy Irons spiller hovedrollen som Franz Kafka. Handlingen i filmen består av brudstykker fra mange av Kafkas romaner og fortellinger. Det hele blir ispedd sekvenser fra Kafkas eget liv. Man får her et godt innblikk i Kafkas liv og diktning. **Fredag 22 april** er det klart for nattvisning i filmklubben igjen. Da vises David Cronenbergs film *Naken Lunsj*. For de uinvidde kan jo man nevne at David Cronenberg tidligere har laget filmer som *Videodrome*, *Fluen* og *Tvillingskjebner*. *Naken Lunsj* er en filmatisering av William S. Burroughs bok. Cronenberg gikk med planer de siste ti årene om å filmatisere boken. Han måtte imidlertid først opparbeide seg et godt nok renommé slik at han fikk finansiert filmen. At Cronenberg har et godt renommé på seg nå er det ingen tvil om. Han er i absolutt toppsjiktet av dagens filmressigører. Filmen handler om Bill Lee, Burroughs alter ego. Han drar langt vekk et sted for å være med på et dop eksperiment. Han skriver rapporter som han sender hjem. Han er inne i en hallusinerende drømme-verden. Den virkelige verden blandes sammen med den hallusinerende drømme-verden. Skillet mellom de to verdene viskes sakte ut. Et annet sentralt tema i filmen er homoseksualitet. Filmen henter sin handling fra 50-tallet, der man i enkelte miljøer så på homoseksualitet som en sykdom, men som kunne helbredes gjennom kunstnerisk handling. Derfor ble målet for Burroughs å mane frem de verste tenkelige homoseksualitet-bilder han kunne tenke seg. Ved å gjøre homoseksualiteten marerittaktig kunne man skremme seg selv frisk.

U Jørgen Flint

Taus og Tørst

Å få et intervju med Joachim Nielsen og hans valentinere skulle tilsynelatende være enkelt, men når hovedpersonen forkler seg som sitt alias Jocke, ja da gikk det som det måtte gå.

Joachim Nielsen, May Irene Aasen og Petter Pogo kommer fort til oss etter lydsjekken, som er et stort og hele bestod i å ikke skjønne hva den danske lydman- sa, brøle etter øl og spille to alle menn til det kjedsommeli- ge. Det er noen som vil ha et intervju roper manageren, og for- tæller Joachim om at dette også er en del av jobben, minst like viktig som det å være på scenen, men at hr. Nielsen ser ut til å bry seg om det. Alle setter seg vel til rette og undertegnede ser på en norsk norgeshistoriens største låt- skrivere og konstaterer at han på alle måter bærer preg av å ha vært som musiker de siste åtte år.

Er dere fornøyd med den siste plata?

- Ja, kommer det unisont.

Hvorfor?

- Fordi det er den siste, og for Jocke & Valentinene er sist sy- nymt med best, sier Joachim Petter Pogo var den eneste som faktisk hadde en fornøyd for- tælling:

- Vi har fått tilbake den opp- rinnelige sounden, litt mer skran- ke, slik det var på de to første plene våre. Vi har også fått fri- tøyler denne gangen, vår for- ste plate "Frelst" var altfor pop-

Blir dette det siste vi ser til Petter Pogo, Joachim Nielsen og May Irene Aasen?

Hvordan blir det med fremti- den, dere skal jo oppløses snart?

- Jeg skal fortsette å spille i "The Sunshine Kids" noe jeg har gjort nå i et halvt år. Utenom det vet jeg ikke. Jeg lurte faktisk på det selv, forteller May-Iren

- Jeg holder på å samle sammen noen folk, for å prøve å lage en kombinasjon av etnisk musikk og techno musikk, sier Petter

- Jeg har kontrakt med Sonet om en CD utgivelse til, sier Jo- achim og ler råt, da hverken

May-Iren eller Petter har plate- kontrakt

-Jeg har planer om å starte en ny gruppe. Med keyboard, kan- skje jeg skal syng på engelsk, kommer det etterhvert fra Jo- achim

Skal man ta hensyn til Jo- achim Nielsens svar om høyde- punktene de siste 10 årene, så må det ha vært en eneste stor nedtur. Høydepunktet ifølge ham selv var da de ikke rakk flyet opp hit til Tromsø. Nå var nok det

litt morsomt ment, men faktum er at de ikke kom på noen høyde- punkter. Undertegnede nevner spellemannsprisen, som Jocke&Valentinene fikk i 1992 for plata "Frelst".

- Det var skikkelig lavmål å få den prisen, sier en heller uen- gasjert Joachim. Og han mener det. Kanskje er det mer interes- sant å snakke om Joachim Niel- sen som en solid tekstforfatter som tar ting på kornet. Jeg nev- ner sanger som "Gutta" og "Hyt- tetur".

- Det han vil fram til Joachim er at du tar tak i noe, kommer det fra en engasjert manager.

- Da må alle ha det like jævla kjedelig som meg da. Dessuten er det ikke så vanskelig å skrive de sangene, sier Joachim.

Neivel, men at han er i besit- telse av et skrivertalent mang en tekstforfatter misunner, det er det iverfall ingen tvil om. Da un- dertegnede nevner at han faktisk er blitt kalt vår tids Prøysen bare fnyser han og sier at det er hvert- fall det dummeste han har hørt. Joachim fnyser i det hele tatt stort sett av det meste denne ettermi- dagen, og vil selv helst drikke øl, rape og røyke pluss være hoven og nedlatende mot intervjueren, som fortvilet prøver å få noe for- nuftig ut av hjernen hans. Man skulle ønske denne kvelden at det var Peter Pogo som var frontfi- gur i Jocke & Valentinene. Pe- ter Pogo var nemlig overivrig i å forklare om sitt nye prosjekt, et- no-tecno.. Den eneste gangen Jo- achim hever litt på øynebrynnene er når hans forhold til film og litteratur kommer på banen. Da virker han faktisk en smule in- teressert og nevner BenHur som sin favorittfilm. Av litteratur er det Charles Bukowski som fanger mest interesse.

Man må kunne si at møtet med Joachim Nielsen ble som for- ventet. Han var småfull og var lite lysten på å være seriøs, bek- lagligvis.

Siste rØLp

Jocke & Valetinerne Bortinatta

Jocke & Valentinene har en enorm rølpestatus i Norge. Når de har konsert kan den mest pri- pe jusstudent gå av hengslene og drikke seg full. Konserten på Bortinatta var intet unntak. Pu- blikum, som stort sett bestod av studenter, moret seg hemmnins- løst ved å kaste øl på hverandre og brøle høyt og primitivt. Dette er selvfølgelig helt normalt i det akademiske miljøet.

Åpningslåta «Oldiser» hent- tet fra det nyeste albumet var en fin start på konserten. Og allere- de på sang to kom det en gam- mel legende «Action» noe som fikk publikum til å kaste mer øl i pur glede. Så kom klassikerene på rekke og rad. Vi fikk høre «Tida er inne», «Herr smith», «Nederlag» og «Feig». Kveldes høydepunkt var utvilsomt da Jo- ke kjørte i gang med «Gutta»

noe som fikk alle i ekstase , og det ble moro å få øl på seg. Da «To fulle menn» dun- dret ut av forsterkeren var det liksom ingen tvil. Jocke var kongen. Kveldens ned- tur var at sommerhiten «sola skinner» uteble. Konserten var også altfor kort, de kun- ne godt ha spilt en halvtime lenger. Det blir spennende å se om dette var det siste man hørte av Jocke & Valentinene.

Ole Fredrik Hynne
Nina Vestberg (foto)

Ole Fredrik Hynne og
Nina Vestberg (foto)

Jocke og Valentinene i aksjon på Borti Natta.

KUNSTEN Å

Ifjor høst ble det gitt tilbud om Forfatterstudium ved UiTø. Av 60 søkere kom 15 studenter inn. Faget er lagt opp som et distanse-studium, og gir vekttall på samme måte som andre universitetsfag.

"Hvis noen kommer til meg og sier: -Eldrid, jeg tror ikke jeg vil bli forfatter likevel, da svarer jeg: -Bra. Det synes jeg var en fornuftig beslutning."

Eldrid Lunden om sin rolle som foreleser ved Forfatterstudie ved distrikthøgskolen i Bø i Telemark.

-Dette er et tilbud som gis for at folk kan få avklart sitt forhold til skrivingen. Studentene får erfaring med hva det vil si å være kreativ, sier Liv Lundberg. Hun har vært med på å utforme studiet, og det er hun og universitetsmannuensis Nils Magne Knutsen som er ansvarlige for faget.

Opplegget er formet med utgangspunkt i liknende kurs som er holdt andre steder i landet, det vil si Forfatterstudiet ved distrikthøgskolen i Bø i Telemark og Skrivekunstakademiet i Bergen.

En viktig forskjell mellom disse studiene og tilbudet som gis i Tromsø, er at faget her er organisert som distansestudium. Det vil si at en del av studentene bor utenbys, og fagsvarlig Liv Lundberg bor for eksempel i Bardu.

De som går på Forfatterstudiet får altså ikke sjansen til å treffes hver dag, så den kontinuerlige skriveprosessen må holdes igang på andre måter; foreksempel via fax-skriving til Liv Lundberg.

Til gjengjeld er man ikke avhengig av å bo i (flytte til) Tromsø for å delta på studiet.

Undervisningen er i stedet konsentrert i regelmessige helgesamlinger. Omlag en gang i måneden samles alle studentene for å skrive, diskutere hverandres tekster og for å få personlig hjelp fra en eller flere veiledere. I tillegg gis det undervisning, og det holdes foredrag av spesielt inviterte gjesteforelesere. Arthur Arntsen, Merete Morken Andersen, Øyvind Berg og Åse Hiort Lervik er blant de som har holdt forelesninger. De som kjenner til disse personene vet at de representerer ganske ulike holdninger og ideer innen litteraturfaget.

I tillegg til helgesamlingene holdes det en ukesamling i begynnelsen av hvert semester. Ikke ukjente Lars Saabye-Christensen har vært med her. Han har lenge vært engasjert i forfatterstudiet.

Tre studenter på Forfatterstudiet ved universitetet i Tromsø. Kikki Jernsletten (til venstre), Margunn Hageberg og Arne Hauge.

Vekttall

Forfatterstudiet går over to semestre, og gir 10 vekttall dersom studenten består eksamen.

Denne består av to deler: En eller flere litterære tekster produsert i løpet av kurset, og en muntlig prøve i kunnskapsdelen. Det gis ikke karakter, bare bestått eller strykt.

En konsekvens av dette er at søkeren må ha videregående skole eller tilsvarende bak seg for å bli tatt med i vurderingen. Dette har det blitt reagert på fordi en bestått/ikke bestått eksamen fra den norske videregående skole ikke nødvendigvis sier så mye om en persons kunstneriske og litterære evner.

I og med at faget gir studiekompetanse, kan studentene la forfatterkurset være en del av den formelle universitetsutdannelsen. Det gir nok en viss trygghet for de som følger studiet.

Faget er delt i to: En seminar del og en teori- og metode del. Pensum består av blant annet 1200 sider skjønnlitteratur, en del litteraturteori og -analyse, dessuten en generell innføring i litte-

raturhistorie med et spesielt henblikk på den nordnorske litteratur og fortellertradisjon.

Teori og praksis

Noe av poenget med Forfatterstudiet er altså blandingen av teori og praksis, litteraturvitenskap i forhold til kunstnerisk kreativitet. «Formålet med studiet er å gi et tilbud i landsdelen for studenter som ønsker å utvikle skapende skriveevner. Undervisninga tar sikte på å utvikle den enkelte students skriveevne, kvalitetsans og vurderingsevne», heter det blant annet om studiet.

Liv Lundberg som selv er forfatter mener det er en forutsetning for å forstå teorien omkring litteratur at man selv har skrevet prosa. -Det er først da man kan få et bevisst forhold til hele skriveprosessen, sier hun.

Nils Magne Knutsen har ansvaret for den teoretiske delen av faget. Han forteller at teoristøtten seg til andre litteraturfag, men at det på forfatterstudiet er valgt innfallsvinkel som er spesielt relevant for den som ønsker skrive.

Litteratur-antologi

Når det senere skal vurderes om det er en framtid for Forfatterstudiet ved UiTø, blir det et sentralt spørsmål om hvorvidt det er et "marked" for et slikt studietilbud hvert år.

Nils Magne Knutsen legger ikke skjul på at man er ute etter studenter med anlegg og engasjement ved siden av en spesiell interesse for skrivingen.

Selv om vi ved universitetet hører lite fra forfatterstudentene daglig, vil vi sannsynligvis få sjansen til å møte dem senere i år. Knutsen kan nemlig røpe at man vurderer å utgi en antologi i løpet av sommeren, der tekster fra alle studentene kommer med. Da vil interesserte selvsagt få anledning til å vurdere om som er kommet ut av dette studiet med Forfatterstudium ved Universitetet i Tromsø.

DEBUTERE

En samtale om å skrive

Et tre personer fra Forfatterstudiet: Kikki Jernsletten (26), Margunn Hageberg (43) og Arne Hauge (29). Vi lar de tre representere studentene på kurset, både ved kjønnsfordeling: To kvinner og en mann, og ved snittalder: 34 år, litt i overkant av gjennomsnittsalderen på kurset. Dessuten: To av dem er nordnorske, en av dem søring.

På vegne av alle oss skeptiske som hører om Forfatterstudiet: Hvordan i all verden kan man bli forfatter?

Kikki er først ute: - I all slags kunnskap viktig, en slags. Man kan tilegne seg dette, det vil si ved å lære og feile, for man kan gjøre som oss, få erfaring.

Margunn fortsetter: -Folk for påpeker faren for at de studentene skriver skal bli forfattere, men det er ikke det som er. Vi er mange ulike personer som hele tiden må sprengte rasen ovenfor oss selv når vi skriver. Vi prøver ulike sjangre, ulike innfallsvinkler, men hver av oss har sin egen stil og skrivemåte.

-Vi er en svært uensarta gruppe sier Kikki og legger til: - Jeg er svært søkende, prøver å finne min egen stemme i min egen skrift. Vi er sjøl, og får også hjelp.

Arne setter hele problemstillingen på hodet:

-Vi er alle født inn i et system. Samfunnet preger og forbereder oss. Her på forfatterstudiet prøver vi å bryte oss ut av systemet og utvikle seg selv og sine egne. Senere i intervjuet sier han til: -Det har verdi i seg selv at studiet finnes på universitetet, fordi vi blir en motkraft til institusjonen. Studentene blir sterkt berørt på mange måter, også sånn sett står studiet i kontrast til resten av utdanningssektoren.

Skrive-erfaring

Opptaket til studiet foregår slik at søkerne må vise fram til de egenprodusert tekst. For

-Vi vurderer hverandres tekster og er mer opptatt av å se potensialet i den enn å vurdere om den er god eller dårlig, sier Margunn Hageberg. Kikki Jernsletten og Arne Hauge er enig.

noen søkere utgjør dette alt de har produsert, for andre er det bare en liten brøkdel av alt de har skrevet gjennom årenes løp.

Kikki sier: -Jeg hadde ikke skrevet noe særlig før jeg begynte på studiet, men siden infjor høst har det skjedd mye. Nye ting dukker opp hele tiden, og det vises jo også på skriften av og til...

Arne: -Det er vanskelig å si noe om tekstene jeg skriver nå i forhold til de gamle, fordi jeg nå står midt oppe i det. Men bare det å møte likesinnede betyr kolossalt mye. Jeg trodde jeg var flink til å skrive før studiet be-

gynte, men fant fort ut at det ikke stemte.

Margunn: - Jeg har alltid skrevet, men det jeg opplever nå er til enorm inspirasjon. Fellesskapet blir viktig i seg sjøl, man kommer jo så tett innpå hverandre. Ellers har dette kurset fått meg til å disiplinere arbeidet. Jeg har funnet ut at det som passer for meg er å skrive til faste tider hver dag. Det er dessuten motiverende og givende å vite at man får respons på arbeidet man gjør når alle leser og kommenterer hverandres tekster.

Til sammenlikning forteller Margunn Hageberg at hun tidli-

gere har levert inn manuskripter til forlag, og fått tilbakemelding i form av en kort kommentar fra en eller annen forelegger. Hun sier: -Jeg setter mer pris på den formen for kritikk som kommer fram på kurset.

Kritikk

På samlinger kommenterer studentene hverandres tekster, i tillegg til at hver og én får råd og veiledning på skriveverkstedet av forfatter Liv Lundberg. De tre forfatter-studentene er enige om at det kan være svært problematisk å gi kritikk. Hageberg sier:

-Det blir veldig personlig, den nakne teksten ligger jo på bordet. Men når vi så skal vurdere disse handler det ikke om hva man liker og ikke liker. Det viktige er å se tekstpotensialet, se hva som kan gjøres med den ideen som allerede er uttrykt. Dette kan gjøres ved å diskutere språket og komposisjonen, for eksempel.

-Etterhvert får man trening i å gi den rette typen kritikk, og man lærer seg å bli enige om hva som bør sies og ikke sies, sier de andre.

Kikki: -Du møter motstand der du trenger det, det er viktig.

Litteraturteori

Det gis undervisning i litteraturteori og litteraturhistorie, først og fremst fra dette århundret. Det legges ekstra vekt på den nordnorske litteraturhistorien.

Hauge: -Skal jeg sammenlikne med andre fag jeg har vært borti, synes jeg undervisningen på dette studiet virker helt på høyde når det gjelder fagnivå.

- Teori er nå engang teori, sier Jernsletten. Men innrømmer at hun synes denne delen av kurset kan være engasjerende, hun sier: - Det hører nok med til håndverket like så mye som tekstproduksjonen.

- Tekstene vi skriver sjøl spriker jo i alle retninger. Derfor er det fint at vi har teorien å samle oss om av og til, mener Margunn Hageberg.

Alt av: Joakim Lie og Nina L. Vestberg (foto)

Nei til Forfatterstudium i høst

Forfatterstudiet i Tromsø er et prøveprosjekt finansiert av landsdelsutvalget. Nordnorsk Forfatterlag har bedt Universitetet å forlenge prøvetida, men deres ønske etterkommes ikke. Det betyr at det ikke vil bli gitt tilbud om noe forfatterstudium fra høsten av.

Det er landsdelsutvalget som har stått for den fulle finansieringen av dette ene prøvetåret. Utvalget er oppstått gjennom et samarbeid mellom landets tre nordligste fylkeskommuner. Tilsammen er det utsett en halv million kroner på forfatterstudiet.

-Det er ikke aktuelt for oss å gi mer penger til studiet, sier Irene Valstad, fylkeskultursjefen i Troms. Men hun håper på en framtid for forfatterstudiet, og poengterer:

-det er et uttalt ønske fra landsdelsutvalgets side at forfatterstudiet fortsetter.

Resolusjon

Nordnorsk forfatterlag har også uttalt seg klart og direkte i denne saken. Organisasjonen har vært med på å ta initiativ til Forfatterstudiet, og beklager at prøvetida for studiet ikke utvides. I en resolusjon som er sendt til UiTø sier forfatterlaget:

«Vi vil sterkt anbefale en fortsatt utvidelse av utdanningen, og vi finner det naturlig at den tas opp blant universitetets kursstilbud.»

Oppfordringen begrunnes med at en prøveperiode på ett år er altfor kort til at man kan dra sikre konklusjoner ved en evaluering. «Man bør ha en periode

på tre år. Først da har man en mulighet til å se om søkermassen er stabil», står det i resolusjonen.

Videre: «Debutalderen for forfattere fra Nord-Norge er svært høy, og få slipper til. Gjennom utdanningen vil en både høyne kvaliteten på det som skrives, og kunne sikre en stabil og skolert rekruttering av yngre forfattere.»

Liv Lundberg er lærer på forfatterstudiet ved UiTø, og dessuten medlem av forfatterlaget. Hun støtter resolusjonen og sier: -Det har vist seg at en prøvetid på et år ikke er nok, ja - nesten helt meningsløst kort. Samtidig innrømmer hun at noen burde tenkt på dette før prøveprosjektet startet.

Taust universitet

Til tross for Lundbergs ønske om en forlengelse av prøveperioden - og forfatterlagets resolusjon, har saken ikke vært tatt opp ved universitetet. Ved ISL, instituttet som er ansvarlig for Forfatterstudiet, har det aldri har vært aktuelt å diskutere en eventuell forlengelse av prøveåret.

-Saken har ikke stått på dagsordenen, bekrefter instituttleder Endre Mørk.

Resolusjonen fra forfatterlaget har altså fått liten oppmerksomhet ved UiTø. Administrasjonen har ikke sett den, og ledelsen har ikke behandlet eller svart på det "ikke-eksisterende" dokumentet.

Snart verdensberømt i Tromsø

I fire heftige år på rad har PÅ TRYNE TEATRET foræra oss cabaretar som er tvers igjen- nom glitrande artige. Jubileumforestillinga er inga unnatak-sjølvp presenterer dei den som «Gammel mainnskit -resirkulert uten lukt»

Etter og ha underholdt ein stappfull cafe og brukt kropp og sjel intensivt kjem Knut-Are Mortensen og Finn-Arve Sørbøe svette og lettare raudsprengt i fjeset. Kveldsforestillinga gikk rett til himmels og om Sankt Peter var den som sa at ;den største gleden du kan ha det er å gjere andre glad-får På tryneteateret gratis billett til perleporten

-Korfor starta dykk med På tryne teateret?-

- Etter å kikke på kvarandre trekk dei på smilebåndet....Ja det var vel det at vi ville gjere noko nytt.. Noko som berre var oss. Vi har alle tre utgomspunkt i lokale revyar-Polarshow og Bra-gerevyen.

Knut Are tek seg ein diger slurk med vatn og held fram:Vi ville prøve ein ny sjanger og då fant vi ut at Cabaret det er tingen. I Cabaret samanheng er kontakten med publikum fin og tett. Vi føler at vi når fram med våre sprell og til no har vi fått god respons. Det starta jo i det små i 1989 på Middagskjelleren. Vi spelte for venner og kjent-folk. Så tok det seg skikkelig opp og no når vi speller på Paletten er det fulle salar og vi er glad i det vi gjer-Det er artig å holde på . Vi blir jo å fortsetje til vi sjølv innser at no går det rett- På tryne.. Dæven søkki, så du det målet Finn-Arve? I bakgrunnen visast fotballkampen mellom Tyskland og Italia.Få med dæ at

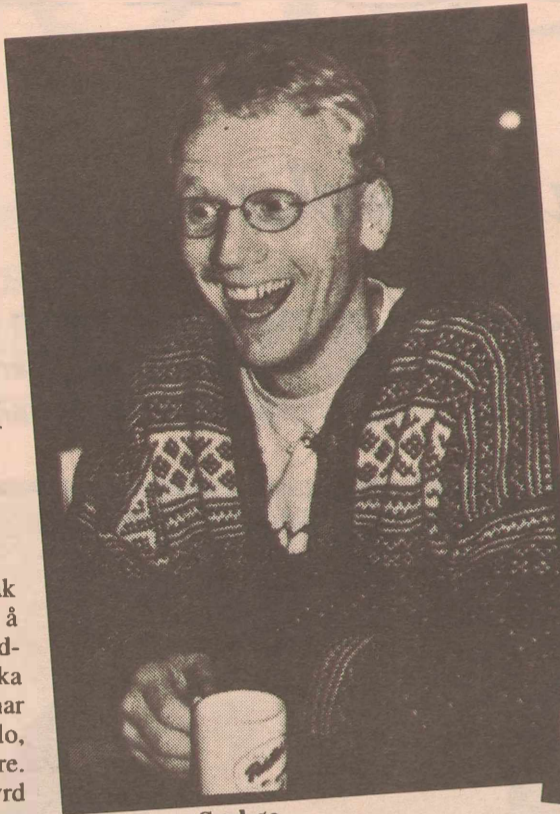
ein eller anna degos som skåra mål....Ja krrmmt..Ein liten digresjon kor va vi? På Paletten ,kjem det kjapt frå herr Sørbøe..

-Skal dykk snart på Turne?

-Neeei... Det er jo litt tiltak å dra på turne.Vi har jo råmye å gjere. Vi har jo vore i Medfjordvæ. Der var det førti menneska i salen , og dei flirte godt. Så har vi vore i Narvik, Bodø og i Oslo, men i Harstad har vi ikkje vore. Der er det ingen som har høyrd om oss. Så er det jo to av gutane som er blitt pappa. Vi er jo faktisk ikkje profesjonelle, det er jo ikkje levebrødet vårt. Knut-Are forsvinn eitt augenblik ut av samtalen og jublar over at Tyskland skårer. Finn-Arve fortel:Eg kan faktisk tenkje meg å drive med cabaret som yrke. Eg har ikkje lyst til å bli Skodespellar i Hollywood, men det å halde på med komediar og cabaret fristaer meg kraftig. Egentlig er eg utdanna lærar,men utdanninga mi var berre noko eg måtte ta. Eg har alltid visst at lærer det skal eg ikkje bli. No for tida er eg fri lancer og jobbar med litt teater litt reklame og har det artig.

Viktig å ha det artig

Knut Are, eller Kunta-kinte, som han og kallast bryt inn:Når vi held på med teateret kjem sku-

Finn-Arve Sørbøe...

...og Knut-Are Mortensen - på tryne.

len (UITØ) helit i bakgrunnen. Forestillinga ligg heile tida å bygge seg opp i hauet og kroppen. Vi jobbe jo veldig intenst og strukturert mens det heile står på. Men æ angre ikkje ett sekund, det er jo bare råviktig å ha det artig. -Skriv at æ oppfordre alle studentan tel å det artig!

Berre mainnskit?

Det ligg bra mykje meir bak tekstane enn folk trur. Vi ser fordommar hos folk og presenterer dei på ein måte slik at publikum lett kan identifiserer seg. Egentlig så sit jo folk å flire av seg sjølv eller kompisane sine.

Det er ei uttidig kropps fiksering i samfunnet på alle moglege

måtar. Det er klart det er viktig å gjere narr av helse bølga. Folk gløymar jo snart å gå ut på byen og ta seg ein øl, det er jo viktig å feste litt også.

Det er ikkje det djupaste bodskapet, men det er ei meining bak det vi syner publikum.

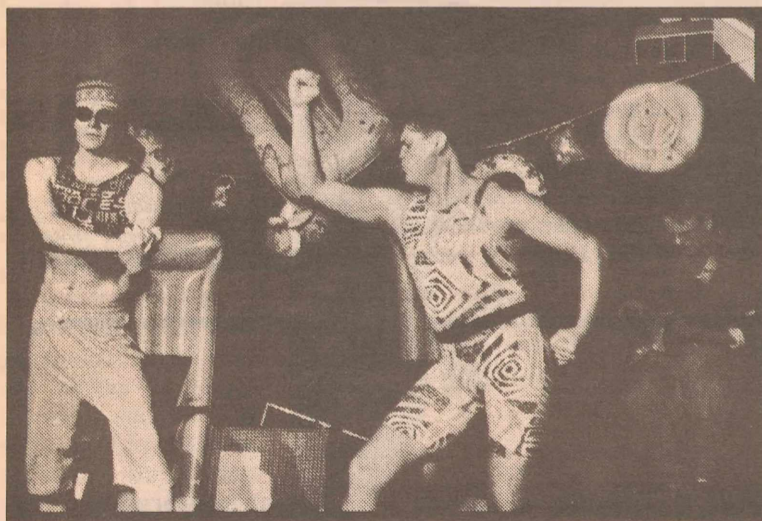
Alle som bur i byen og følger litt med veit om oss. Likevel ser vi ikkje på oss som berømt. Den dagen vi fyllar opp kulturhuset med ti fulle salar, NRK og heile pressa kjem -Dagblad og Nordlys ,for ikkje å gløyme Per Aabel og Mari Maurstad -då er vi kan hende litt berømt...

Framsyinga er ikkje noko «best of» PÅTRYNE TEATRET framsyning. Det er snarare eit

representativt tverrsnitt av det vi har holdt på med dei fem siste åra. Vi meiner det at vi laga noko som alle kan flire av, ikkje berre Tromsø folk. Persongalleriet vårt er rikt og variert og vi har folk på framsyningene våre fram til atten til åtti år.

Vi blir å halde på med denne cabareten fram til fjerde april og reknar med fullt hus, det er artig!

U Solveig M.L. Kavli og Rachel Andersen (foto)

Freske fraspark frå På Tryne Teateret.

Tre unge menn og to nokså unge musikarar står på podiet på Paletten kvar kveld i påska. Dei ser til at nettopp du får sjansen til å brette ut ditt vakre smil og flire deg sånn omtrent rett ihjel. Deira skeive perspektiv på livet og presentasjonar av byoriginalar, bønder og norsk pop-rock er unik. Responsen frå publikum er hjarteleg og det har til no vore fullt hus og stormande jubel blant publikummet i Tromsø.

Folk kjem inn på Paletten to timar før forestilling for å sikre seg god sjåarplass. Her er det øl, høglytt latter allereie før cabareten «Gammel mainnskit» er i gang. Eit lettare lag med røyk ligg over det spente publikum-

met. Den sceniske løysinga er enkel. Gutane speller på ei fire kvadratmeter svart scene, det er eit oppløfta golv. Kulissane er oppblåste strandmadrassar , men kva dei egentlig brukast til og korfor det heng ein gummibåt i taket er uvisst.

Klokka 20.00 entrar På tryne teateret endelig scena og blir hilst med stor applaus frå eitt higande publikum. Cabareten er på nitti morsomme minutt og med eitt energisk kroppspråk, forbløffande godt utvikla ansikt mimikk og aktuelle tekstar stappfulle av skarpe poeng er det ei skikkelig bra framsyning for forfrosne vintersjeler. Alle skift skjer kjapt og greitt. Overgangane er presi-

På trynet igjen

Det er i Tromsø, det er på Paletten det er PÅ TRYNE TEATRET.

se og musikken er lystig med ein-skilde litt rocka låtar.

"Æ va dummar einn et spætt og kloakken som gikk tætt"

På tryne teateret driv ap med alle, også seg sjølve. Å få kjærleikssangar til å rime kan vere lettare tragikomisk. Kven låten er dedikert til, forblir ein løyndom. Mislykka kjærleikstilnæringar er noko vi alle kan identifisere oss med -særlig den store mannen med sine tøffelheit og macho frustrasjonar.

Det er ein fin balanse mellom sangar og reine tekst nummer. På tryne teateret syng, om ikkje pent, så iallfall reint. Dei framfører hulkande kjærleksbluesar, hårde pønkar-låtar og alt skjer på ekte nord-norsk.

Musikarane gjer ein bra innsats med å følgje dei hulkande blueslåtene. Tomannsorkesteret får låtene til å svinge, sjølv om det aldri er dei heilt store musikk-arrangementa er musikken med på å underbygge tekstane

og får fart i framsyninga. Tore Nergård handterer synthen sin godt og utviser musikalsk kløkt, når ein tenkjer på dei han skal akkompagnere. Samspelet mellom musikarane sit godt. Ukulele-spelar og gitarist Ørjan Haugli hjelper også til med å gje forestillinga eit løft. Men betre artikulering er på sin plass når musikk og song er på det villaste.

Knut-Are Mortensen, Finn-Arve Sørbøe og Ole Finseth har eit fint samarbeid i lag på scena. Dei speller med kvarandre, ikkje mot kvarandre. Det harsellerast med folk i byen og utanfor. Ole Finseth sine uttrykk er til tider så sinnsjuke at ein kan lure på om denne mannen er ved sine fulle fem...Han har ein mimikk og scenisk framtoning ein berre må ta av seg hatten for ,men han er ikkje aleine; desse gutane veit kva dei gjer. Knut-Are Mortensen framstiller den toffaste toffe på ein glimrande måte. Han er rett og slett kul, og utekontakten skjønnar kan hende korfor ting ikkje skjer på deira måte etter å ha møtt denne skumle(?) freake-

ren. -Fatte'ru, «kulan kisen»-de her er ARTIG. Finn-Arve Sørbøe sin søte «never-ending» trylekunstnar med Bat-man kapp og styrthjelm går rett i hjartet til publikum. Det ligg ein intensitet og impulsivitet i På tryne teateret som verkelig når fram til publikum. Det dei tre unge menn syner oss er alt anna enn real «Gammel mainnskit» som dei har kalla barnet. Dei gjer narr av den stakkars mannen som utsesjast for kropps-hysteri, negerfrykt, pønker og restaurantdrosje-sjåførar og De Lillos. Her er det ingen som slipp unna...

På tryne teateret er ein prøv for lattermusklane og eit kjærleikment innslag i Nordens Paris Cabareten kan sjåast av alle. Det må ikkje vere frå byen for å få skissa s'nær...

U Solveig M. Kavli og Rachel Andersen (foto)

I DUR OG VOLD

Når man skal arrangere konsert på en fredag, er det ikke like enkelt å finne et egnet lokale med sjenkebevilgning. Derfor gikk ikke denne lyrikk-aftenen med Jan Erik Vold på Borti-Natta eller på Paletten, men på Teater-kafèen, noe som ga smekktfullt hus (etter jazzklubb-målestokk), og en del skuffede fremmøtte som hadde håpet på å få tak i billett.

Slikt er synd, men for de som kom inn la det neppe noen demper på gleden over å oppleve en lyriker som etter mer enn tyve år fortsatt i høyeste grad er oppegående. Litt gråere i håret, og noen flere kilo kanhende, men med den samme innlevelse som den gangen han fant veien inn i de flestes hjerter med det humoristiske «kulturuke»-diktet sitt for over ti år siden.

Med seg hadde han et knippe jazz-musikere som akkompagnerte diktene, eller, det vil si: De spilte sitt avtalte blues-skjema mens Vold fritt utfoldet seg som det passet ham. Og det var nok best slik. De spilte et par melodier uten ham, og til tross for at de alle er drivende dyktige instrumentalister så ble det litt vel tradisjonelt. Du vet, når alle setter i gang etter samme tema, improviserer hver sin gang, og etter hver solo klapper publikum høflig og veloppdragent. Velkjent eller?

Obstfelder - 100 år etter

Første sett hadde Vold viet til lesning av Sigbjørn Obstfelders dikt. Obstfelder er jo i manges øyne den som innførte modernismen i nordisk lyrikk (i kontrast til enkelte som i debatten mellom Besigye/Rubio kontra åttitalls-dikterne ser ut til å tro at modernismen oppsto etter krigen). Hørt Volds særpregede scenestil der tonefallet danser avgårde som en vårkåt kalv, var det en betagende seanse. Utvalget spente bredt, fra det nesten infantile i «Når jeg en gang gifter meg», til klingende "svire-

brors-take-off" i «Brennevin skål». Mot slutten leste han også opp et intervju med Obstfelder skrevet av kunstneren Christian Krohg, og benyttet anledningen til å påpeke at dagens journalister hadde noe å lære der. OK, jeg følte meg truffet. Jeg drev og viftet ganske offensivt med kameraet akkurat da.

Rikholdig

Andre sett var det tid for Volds egne dikt, og vi fikk tekster fra stort sett hele hans karriere, helt fra furukongle-tiden til de som var så nylig skrevet at Lillehammer-OL var over da de ble til.

Spør man folk flest hva de forbinder med Jan-Erik Vold, vil nok flertallet fremdeles svare «Kulturuke». Men denne mannen har så mye mer å fare

Jan-Erik Vold ga publikum en rikholdig og treffende aften, ifølge vår anmelder.

med at det er synd om inntrykket skal få stå i ti år til. Neste gang han finner det for godt å gjeste Tromsø vil vi faktisk anbefale den utgiften det

er få en slik kveld med seg. Så får vi bare håpe at lokalet blir et annet.

U

Jan Martin Berg og An-Magritt Gjertsen (foto)

Anne Grete Preus til Tromsø

MUSIKK

Veslefrikk og Can Can har ho vist at ho kan. Anne Grete Preus er ei av dei som, med sine sjølvskrivne låtar og gjennomtenkte tekstar, viser at det er plass for jenter i god norsk rock. Den trettende april har vi sjansen til å få høyre hennar særprega stemme klinge varm, rocka og inderlig på Borti-Natta.

Ho gav ut sitt Første solo-album Fullmåne, med tekstar av Jens Bjørneboe i 1988 og sjølv-

komponert musikk. Dette er ein klassikar i norsk musikkhistorie og den neste plata hennar Lav sol! Høy himmel! som kom ut i 1989 blei og eitt kjærkoment album i platehyllene til Noregs folk og røvare.

Ho er intim og gjev mykje av seg sjølv på scena og som artist ihar ho ein fantastisk scenisk utstråling.

Den ferskaste skiva hennar er godt moteken i tabloid avisene og med skiva Millimeter når ho eit musikalsk høgdepunkt i si karriere som rockemusikar.

Velkomen til Tromsø mange milliarder millimeter, Anne Grete Preus!

U Solveig M.L Kavli

Anne Grete Preus - foregangskvinne i norsk rock - til Tromsø.

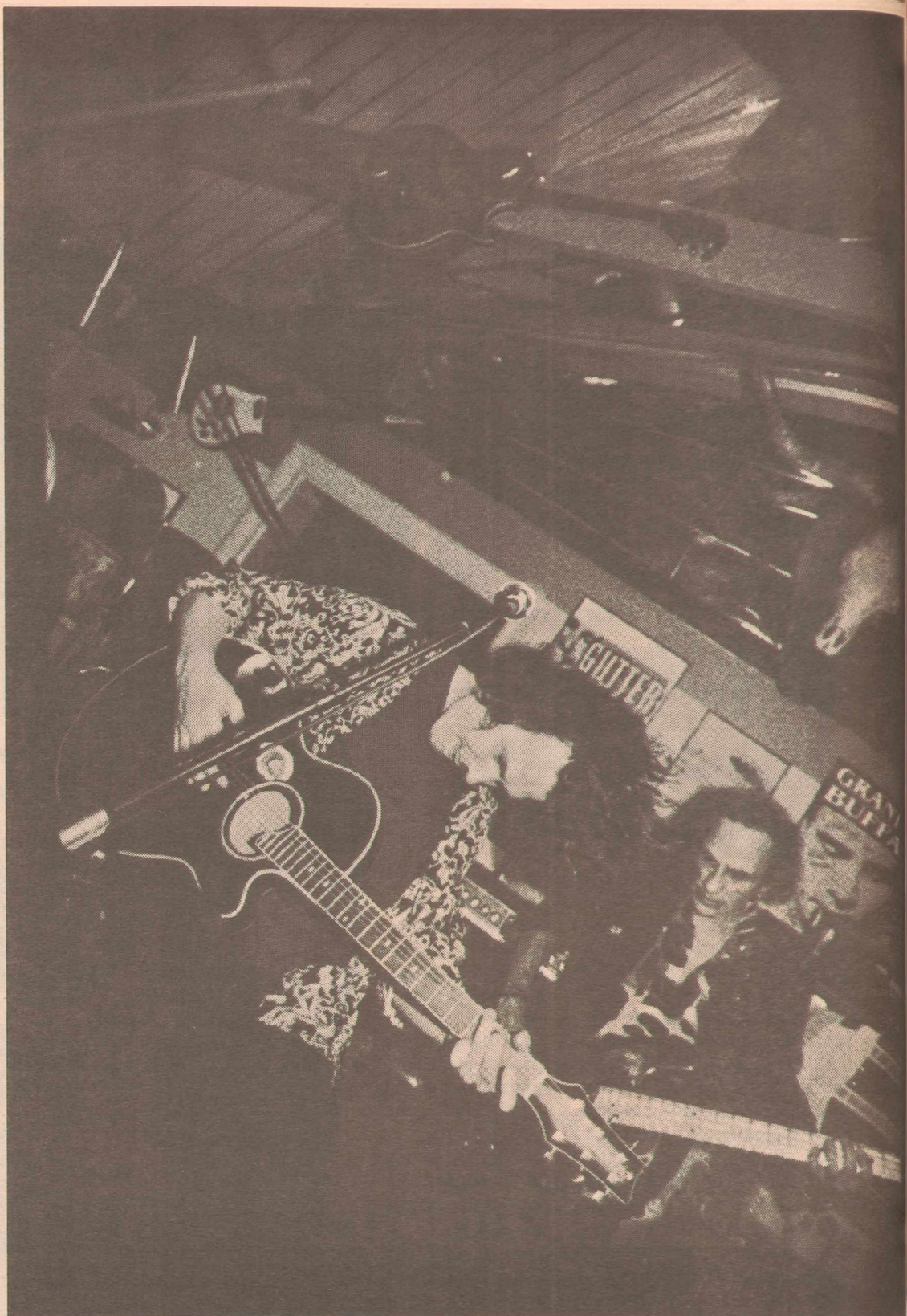
ROCKA MOTOR

Et døgn etter en forykende konsert på Blå Rock Cafè med gruppa Mercury Motors suser det ennå i venstre øre. Norges beste rockeband med frontfigur Jørn Christensen i spissen har sansen for god lyd. Lydfriken Christensen sies å like seg på denne rocka cafèn langt mot nord. Men som publikumer er det vanskelig å forstå at et band med fire medlemmer og godt med PA-utstyr, kan finne på å arrangere konsert i et slikt begrenset lokale. Bassist Per Vestaby gjorde nok sitt til at folk fikk det de var kommet for. Får han nå en gang ikke lov til å synge, snakker han like godt med publikum. Den litt eldre fyren skaper trivsel og velvære, eller sagt det mer rocka så skaper han kontakt mellom artist og publikum, bedre enn noen annen i norsk musikkbransje. Mercury Motors la opp til en fin flyt med annenhver gammel og annenhver ny låt fra produktet "Sailors Onshore". En plate som er langt fra bare rock n' roll,

mener gruppa med fire utgivelser bak seg. "Det er mer ei reise gjennom et spekter av nyanser, mange av låtene er laget for å skape stemninger. Men plata er rå den, hardere virkemidler er tatt i bruk ved hjelp av det klas-siske rocke-oppsettet". Mye takket være Mercury Motors fjerde medlem, Hasse Farmen. Kjent fra det nå oppløste oslobandet Couldn't Happen Here. Han korer og spiller rytmegitar på "Sailors Onshore", i tillegg til at han også har skrevet et par låter sammen med Christensen. Det ble liv i cafèn etterhvert som lyden ble røffere, Mercury Motors spilte først et akustisk sett før de etter en lang pause kom sterkere tilbake med rett fram rock n' roll som ristet godt i underbuksa. Og tar jeg ikke mye feil ristet det litt i lóngsen til Vestby også. Neil Youngs "Rockin' in the Free World" avsluttet konserten til fordel for Kokken Tor som ble møt med fingeren fra Vestaby.

U Anders Røeggen og
Nina L. Vestberg (foto)

Mercury Motors skapte stor stemning på Blå Rock

Alt finnes på Manhattan

-Bare indianeran e' borte for bestandig...

Du strekker deg mot sola - mot lyset, med og inn i musikken, ordene. Fanger alt opp. Bildene. De vendes på - ned, og opp. Fram og tilbake. Tydeligere, nå. Fargene. Kontrastene. Lidelsen. Lysten.

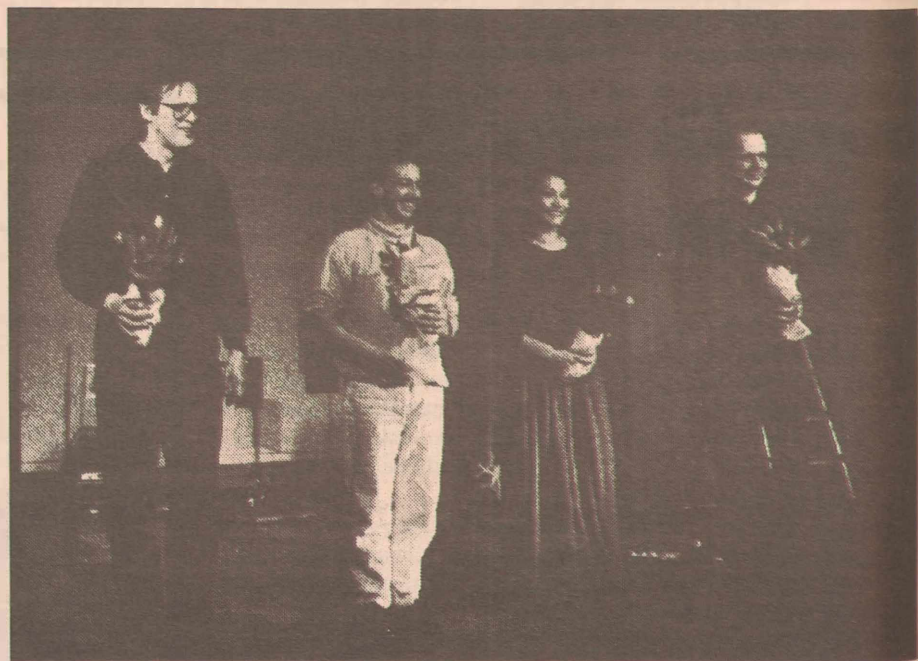
Mitt og ditt. Vår arv. Ei historie delt av alle. Fire verdener. Fire øyeblikk. Fire av alt. Fire verdenshjørner. Fire himmelretninger. Fire farger. Det røde, det gule, det grønne og det blå. Det hele. Mellom de klare linjene lever nyansene. Tre menn og ei kvinne. Kvinnasom blir til kvinnene - som danser en dans mellom liv og død - mellom lys og mørke. Mellom fire generasjoner kvinneskjebner. Mellom fire generasjoner liv. Det levde og det ulevde.

«En ungfugl me' sterke vinga flyg over land og hav. En ungfugl me' sterke vinga flyg gjennom rokk og kav. Fuglen e'skapt som natta - fuglen e'vakker og klok». Sterke kontraster. Sangen til sola som gir liv - i begynnelsen var sola. Og regnet. Litt etter litt kom mennesket. Mennesket som løper og løper for å nå fram til regnbuens fot. Løper for å nå fram til fargene som bare kommer til syne i møtet mellom sola og regnet. Fargene som bare kan skimtes når verden

står mellom det som var og det som blir. Det er dette som danses. Som spilles. Som sies. Det er dette som leves.

De fire gir oss dialogen mellom det gamle og det nye. Språket som eksisterer i grenselandet mellom det vi kommer fra og det vi går mot. Det sterke som bare kan være sterkt mot noe som er svakt. Vi trenger kontrastene for å se og forstå. For å føle.

« Du har rodd rundt jorda og gådd rundt månen» - sterk stolthet, men også skamma. Skamma over å ikke være god nok. Ikke være «en av oss», men «en av dem». Skamma vi alle kjenner. Skamma som følger mennesket på dets vandring mot regnbuens fot. Ei evig ferd. Det vi ikke kan begripe - som vi likevel og kanskje nettopp derfor ønsker å gripe. Eie. Men regnbuen lar seg ikke eie, og tida lar seg ikke snu. Kanskje løper mennesket i feil retning?

Aktørene med blomster etter forestillingen.

« Alt ho vil arve e' mora sine fotspor i sanda». Ikke stopp dansen - ikke la musikken stilne. Ikke la stemmene spakne. Vi trenger smerten for å se disse bildene. Vi trenger sola. Vi trenger regnet. Det er det som gir oss regnbuen. Som gir oss fargene. Som gir oss noe å strekke oss etter. Som gir oss noe å danse mot, lytte

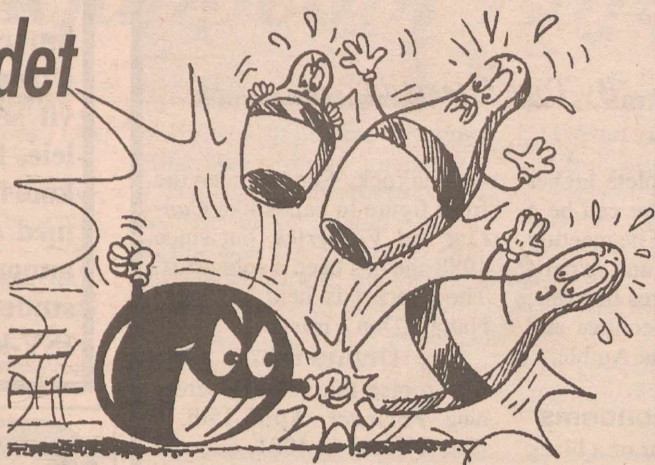
til, leve for. Som gir oss styrke til å bære arva. Styrke til å se. Ved foten av regnbuen.

U Maria Lundberg og
Sten-R. Roland (foto)

Tromsø kunstforening Mars 1994:
"VED FOTEN AV REGNBUE" - en multimediaopplevelse.
Indra Lorentzen - dans
Kjell Kristensen - opplesing
Guttorm Guttormsen - saksofon
Bjørn Klakegg - div. instr.

Treff-stedet

Åpningstider:
Mand-torsd 10-24
Fred-lørd 10-02
Søndag 12-24
Telefon 776 76200

Velkommen til Bowling & Squash i Polarsenteret!

STUDENTDAG ONSDAGER 10-17:

Bowling: Kun kr. 12 pr. serie
Squash: Kun kr. 25 pr. 1/2 time pr. bane

Husk studentpriser hverdager fra 10-18 og 22-24 og hele lørdag og søndag

BILJARD - FLIPPER - AIR-HOCKEY

Jobb i utlandet?

Det europeiske COMETT-programmet tilbyr stipend til studenter og nylig ferdigutdannede på universitets- og høyskolenivå, som tar jobb/praksis i et av EU-landene. Jobben kan vare fra 3 til 12 måneder og kan tas i løpet av studietiden, f.eks. i forbindelse med diplom eller hovedoppgave, eller når en er nylig ferdig med utdannelsen. Stipendet er på ca. NOK 3.000,- pr. måned og normalt vil bedriftene betale lønn i tillegg.

Interessert?

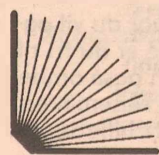
Ta kontakt med COMETT-sekretariatet NORTHWORK i Tromsø for informasjon om hvordan du går fram for å skaffe deg utenlandspraksis som gir deg verdifull erfaring og større muligheter på arbeidsmarkedet.

COMETT-sekretariatet NORTHWORK kan assistere deg i å finne bedrifter i utlandet og/eller gi deg veiledning om hvordan du går fram for å finne en slik jobb.

Kontakt: Gunnar Davidsson, tlf. 77 68 07 00
eller skriv til: NORTHWORK / NT-programmet,
9005 Tromsø

- VISSTE DU

- AT VI FORETAR 22.000 BOKBESTILLINGER I ÅRET?
- AT VI REGISTRERER OG MOTTAR CA. 6000 NYE TITLER HVERT ÅR?
- AT VI HAR REGISTRERT OVER 26.000 TITLER SOM HAR VÆRT INNOM BOKHANDELEN I LØPET AV DE SISTE FIRE ÅRENE?
- AT VÅRE KATALOGER PÅ CD-ROM GIR OSS OPPDATERT INFORMASJON OM HVILKE ENGELSKSPRÅKLIGE TITLER SOM KAN SKAFFES?
- AT FORLAGSSENTRALENS DATABASE GIR OSS OPPDATERT INFORMASJON OM DE ALLER FLESTE NORSKE TITLER?
- AT VI KAN HJELPE DEG MED EMNESØK PÅ NORSK OG ENGELSK?
- AT DET IKKE KOSTER NOE EKSTRA Å FÅ BØKER SPESIALBESTILT?

AKADEMISK KVARTER
B O K H A N D L E R I

Hovedgården, Universitetet i Tromsø, 9005 Tromsø. Tlf: 776-44920

English summary

By Tore Gjerstad

Smokeless University

From January 1st 1995 all smokers are forced to go outdoors to enjoy their cigarettes, if the non-smoking committee at the university secures a majority for their proposal at the University board meeting April 21st. According to the proposal, not even employees are allowed to smoke in their offices, because the ventilating system transmits polluted air between the rooms. There might be possible to apply for an exemption from the rule. All the rooms where smoking now is allowed, will not be available for smokers. This proposal is the most radical compared to the universities in Bergen and Oslo. They have already decided on a smokeless university, but they continue to have separated rooms for smokers. However, the proposal is highly controversial. In an opinion poll at the university, 63 % said that it should be rooms for smokers. On the other hand, the spokespersons in favour of the proposal claim that the university should be an example to other institutions. The non-smoking committee suggests that smokers should be offered a course in how to stop smoking.

Strike the debt of the developed countries!

A group of students are participating in a nationwide campaign aiming to convince the Norwegian government in striking the debt of the developed countries. Actually, the campaign was started in Tromsø, and this is a good example of how a seemingly unimportant group can inspire other people to work for a cause. The whole thing started in the autumn of 1992 with a study group, but has now developed into a sign campaign which is to be finished in October, when the signatures will be handed over to Parliament.

Center for women research

We hope that many women will attend this important meeting to fight for a centre for women research at the university. It will take place April 13th in the auditorium at UB at 2 o'clock. This appeal comes from Nina Amble, leader of the project "equality between men and women at UiTø." Such a centre is necessary. One example is that the number of female professors here in Tromsø is below the national average. At this centre women can inspire each other to do

research and to complete higher degrees, and the centre can be a workshop for ideas. The meeting aim to present ideas and experience from other centres like this, and it will be both lectures and discussions, says Nina Amble.

Thousands of condoms

Strawberry flavour or a black coloured one? Pick and choose, says one of the enthusiastic distributors of condoms at the university. "The Physician's sex information" leads this campaign which is to distribute 12 000 condoms to students. It's funny to observe all the different reactions to the offer, giggles one of the students. - Some people are shy, some fill their pockets while others seem to run past the exhibition stand. For many people, condoms are still an area of taboo, and this campaign may help to demystify the use of this contraceptive. Boys seem to supply themselves with a year's stock, while girls only take few. Boys are very optimistic...

Anne Grete Preus

Cross out April 13th! One of this country's most brilliant artists is coming to town. Anne Grete Preus is her name, and she is far from a newcomer in Nor-

wegian rock. She has been the front figure in bands like *Can-Can* and *Vestefrikk*, but since 1988 she has been a solo artist. The concert is held at "Borti Natta". Don't miss it!

Divine Film

Tromsø Film club is screening *Polyester* April 15th, a film released in 1981, directed by John Waters. All of his films are a study in bad taste, but *Polyester* is probably the most famous one, not because of the film itself but rather the PR gimmick in the wake of the release. Divine, the hilarious gay artist, plays the leading role, the house wife Francine Fishpaw. She is unhappily married, but then she meets Todd Tomorrow and run away with him. Her life literally stinks! And the viewers can also smell this by using the "scrape-and-smell-cards" which is given to you before the film. The trade mark of the director is his vulgar cinematic devices, but his latest films, *Hairspray* and *Cry Baby*, are more mainstream. 1994 will be the last year of Norwegian distribution of *Polyester*, so this is your last chance to see this funny film with all the smells.

Det er mulig å sette inn rubrikkannonser i Utropia. Har du noe du vil selge, kjøpe, bytte, leie, låne eller gi bort, kom innom redaksjonen med en lapp. Rubrikkannonser er gratis for studenter. Vi holder til ISV-kjelleren.

KONSERT

Anne Grete Preus
m/band

BORTI NATTA

onsdag 13. april
(Konsertstart kl. 22.00)

Forhånds salg av
billetter på
Platebaren
kr. 145,-
+ bill. avg.

Ny CD «Millimeter»
i salg nå!

Dagbladet VG

KILROYs UAVHENGIGHETSERKLÆRING

Punkt 13:

"Alle har rett til å reise i sitt eget tempo"

Vår uavhengighetserklæring ser ut som en vanlig flybillett, men du vil fort oppdage at den er mye, mye mer enn det. Uavhengighet er å disponere sin egen tid, hele tiden. Derfor kan du med KILROY

travels stikke av når du vil, hvor du vil og hvordan du vil. Men ikke bare er du fri til å reise som du ønsker, du kan også ombestemme deg underveis, bytte reisemål og, mot et lite gebyr, få refundert billetter du

ikke bruker! Vi tror på den maksimale friheten og kan også gi deg den, takket være vår unike KILROYbillett. Du reiser hvor du vil, hvordan du vil, når du vil - Jordan Rundt.

Reiser for ungdom og studenter

Oslo: Nedre Slottsgt. 23 • 22 42 01 20. Universitetsenteret, Blindern • 22 85 32 40. Gruppereiser • 22 42 78 50.

Bergen: Studentsenteret, Parkveien 1 • 55 32 64 00.

KILROY
travels

Tjue kjappeom Lofoten

Fem om geografi

1. Hva heter hovedstaden i Lofoten?
2. Hvor langt er det fra Lofotens hovedstad til de burganesiske bananstepper?
3. Hvor høy er Svolværgeita?
4. Hva ligger ytterst, Værøy eller Røst?
5. Hva er postnummeret til Skrova?

Fem om litteratur

6. Hvilken straum beskrev Edgar Allan Poe i forrige århundre?
7. Hvilken bohørførfatter besøkte Svolvær på 1890-tallet?
8. Forfatter fra Stamsund, skrev teksten til «Kor e' hammar'n?»
9. Hvem skrev «Saltbingen?»
10. Hvem skrev «De kalte ham skårven?»

Fem om musikk

11. Stort grått skjegg, «Lille Bol-la Bølla»?
12. Hvem ga ut «Mit Vilde Hjer-te»?
13. Hvem skrev «Æ bor i Lofoten, her e' lufta klar og rein»?
14. Hvem er født i Henningsvør?
15. Legendarisk Rockefestival på Gimsøya?

5 om ting og tang

16. Hvor gikk «Titanic» ned?
17. Hva er 5 meter langt og stinker heimbrent?
18. Hvor bor «ho som har så løs og har så store bryst»?
19. Hvor er kunstner-spirene mekka?
20. Hvor står «Millionærbenken»?

Av Tore Gjerstad

Fire på rad

Hvor mange kondomer har du fått på kondomdagen? Hvilken kondom-type foretrekker du?

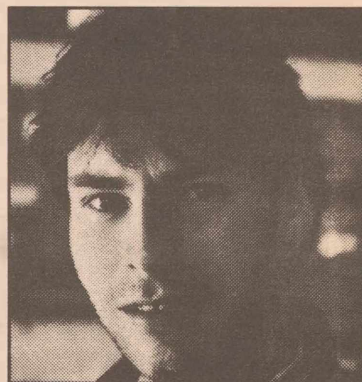
Knut Magne Augestad, medisinstudent:

Jeg har faktisk ikke lagt merke til kondom-utdelerne. Men nå skal jeg gå med en gang og se. Det er vel hip som happ når det gjelder type kondom.

Elisabeth Mona, biologistudent:

Jeg er blitt påtvunget massevis av kondomer, det var vel et par brett. Du skjønner, jeg bor i kollektiv så jeg tenkte jeg skulle gjøre en innsats for et sunnere sexliv. Ellers foretrekker jeg helst kondom med jordbærsmak.

Mikael Karlsson, sykepleier:

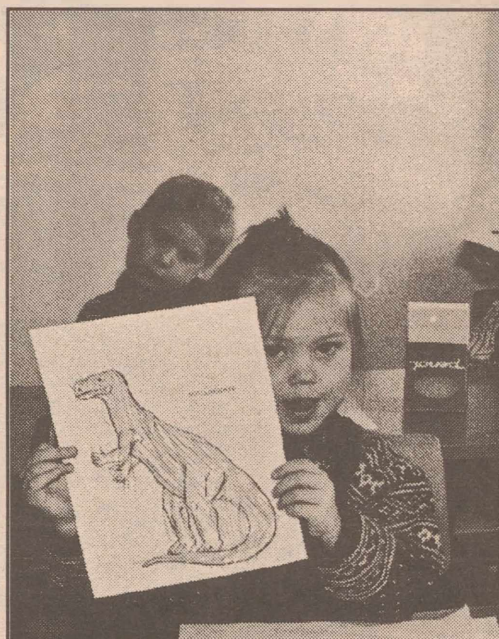
Jeg har et fast forhold, så kondomer er ikke så aktuelt for tida. Skulle det bli aktuelt, måtte det være jordbær-kondomer i så fall.

Øyvind Hansen, marinbiologi-student:

Jeg har fått 10 kondomer. Selvfølgelig valgte jeg Okeido - den supersterke kondomen!

Kardemommedagen

Du skal ikke plage andre, du skal være grei og snill, og forøvrig kan man gjøre som man vil.

Slik lyder Kardemommeloven. Og tenk om alle kunne leve etter den? Dessverre er det ikke slik, men alle barna som ville kunne i allefall være med på en ekte Kardemommedag ved UiTø den 16. mars i år. Og dette ble ett vellykket arrangement, skal man dømme etter smilene til barna som møtte opp til sang og lek. På MH og i Hovedgården var det nesten fullt hus, og vi håper mange vil komme tilbake neste gang det blir Kardemommedag.

Rachel Andersen (foto)

Hjørnet

Jeg har fire golfballer av fire forskjellige merker og en eske til hver. På hvor mange måter er det mulig å legge bare to av ballene i feil eske? For enkelhets skyld kaller vi ballene for a, b, c og d.

Losningen på oppgaven i forrige nummer:

Man nummererer posene fra 1-13. Deretter tar man 1 mynt fra pose nr. 1, 2 fra pose nummer 2 osv. Det totale antall mynter blir da 91. Vekten skulle etter dette ha vært 91 x 8 gram, som er lik 728 gram.

Men på grunn av de falske myntene som veier mer, blir den totale vekten høyere.

Differansen deles med 2, og resultatet angir nummeret på posen med de falske myntene.

Tjue svar - også fra Lofoten

1. Svolvær
 2. Ca 9 mill
 3. Noen hundre meter
 4. Røst
 5. 8325
 6. Moskenes-strømmen
 7. Christian Krogh
 8. Jann Arill Skogholt
 9. Frank A. Jenssen
 10. Roar Petersen
 11. Jack Berntsen
 12. Karl Bremnes
 13. Dr. Fish
 14. En ekte Lofot-torsk
 15. «Troillkampen»
 16. Gravdal
 17. 17.mai-toget i Holands-
 18. På Røst
 19. Kabelvåg
 20. Skrova
- Du er fra Svolvær!
18-20:
Du er fra Lofoten
15-17 rette:
Du er nordending
10-15 rette:
Du er søtra
5-10 rette:
Du er sunnmøring.
0-5 rette:

Foto: Endre Helland

Mens vi venter på Nord-Norgebanen...

Fredag 1.april

«...jeg bare håper at freden blir laang...».

Idag kan du benytte deg av at polet har påskeåpent fra kl.13.00 - 1600. Og glem ikke at filmklubben har gratisvisning av « The Rocky Horror Picture Show » kl.16.30, med ølservering i foajeen på Verdensteatret.

Lørdag 2.april

Det er påskeaften og klart for åpning av påskeegget du har siklet på siden skjærtorsdag.

Adrian Mole har dessuten bursdag.

Søndag 3.april

Påskemorgen slukker visstnok sorgen, men du har likevel lov til å sukke litt ved synet av det tomme påskeegget og din struttende og verkende mage. Fall ikke for fristelsen til å kurere tungsinnet med en skitur!

Tirsdag 5.april

På tide å svelge unna den siste appelsinbåten og karre seg tilbake til Breivikas blodfattige hverdag.

Onsdag 6.april

Er du interessert i solidaritetsarbeid i Nicaragua og ryggsekturisme (hmm - lei

av det kanskje?) - da bør du dra på Latin-Amerikagrupperas møte på Studenthuset kl.19.00. Og etterpå kan du ta turen til Blå Rock Café der «et av rockens mest geniforklarte band», nemlig Talking Heads, er tema for kvelden. Aftenens clou er konsertfilmen «Stop Making Sense». Utopias sivilarbeider har bursdag, gi så det svir !

Torsdag 7.april

Studenter mot EU arrangerer møte om «annerledes-Norge» i Aud.Max. kl.16.00, der de lokker med Per Olaf Lundteigen, Erling Folkvord og Anne-Lise Dørum, samt studentkafé i Bodegaen etterpå «med masse kultur».

Fredag 8.april

Fristen for innlevering av arbeider til Kunstforeningens «Tromsutstillinga 1994», går ut i dag kl.16.00.

Så hvis du er av det kunstneriske slaget har du kanskje en grunn for å ta en tur ut i kveld?

Lørdag 9.april

Filmklubben viser den berømte og beryktede «Siste tango i Paris» kl.14.30, så her bør alt fra «frisinnede» pseudocineaster til værkåte bontjyva kjenne sin besøkelsestid og få med seg Marlon Brando i en av sine glansroller (sic).

Mandag 11.april

NEW NOW DANCERS viser ballettforestillingen «Wild Hearts» i Storsalen på Kulturhuset kl.19.30

Tirsdag 12.april

Både Julius og Julie fortjener bløtkake i dag, siden de er så flinke og har navnedag.

Fotoklubbmedlemmer møtes på klubbrommet til sort/hvittkveld kl.18.00. Ta med bilder !

Torsdag 14.april

Fotoklubben arrangerer fest i Bodegaen kl.19.00. Ta med fiaskobilder og kle deg i sort/hvitt (med variabel kontrast)!

Fredag 15.april

Jah! Alt klart for bad tasteorgie på Verdensteatret kl.16.30 når filmklubben viser «Polyester» med 150-kilostransvestitten Divine i hovedrollen. Har du forresten husket å levere søknaden til universitet/høyskole, for ikke å glemme ISV?

Lørdag 16.april

Ta med deg jentene fra Amalie Skram-kollokvien på åpningen av Tromsutstillinga i Kunstforeningen kl.13.30 og videre til filmklubben kl.14.30, der dere kan lene dere tilbake i plysjen og føle med Jeremy Irons som «Kafka». Etter denne kulturelle stor-

offensiven bør du kunne plukke opp minst en av dem senere på kvelden og få henne til å trøste deg hvis din akademiske framtid er blitt fordunklet av et akutt hukkommelsestap i går...

Søndag 17.april

Mer finkultur i dag! I Kulturhuset er det kammerkonsert i regi av Tromsø Symfoniorkester, som har fått solistene Stephan Barratt-Due (fiolin), Soon-Mi Chung (bratsj) og Guri Frenning (slagverk) til å framføre verker av Milhaud og Mozart.

TROKS arrangerer Internasjonalt fest på Fjellheim bibelskole kl.18.00. Party on, dudes!

Onsdag 20.april

Never mind the bollocksstikk sikkerhetsnålene i øra og sett kursen mot Blå Rock, der det er temakveld om pønkmusikk. Det blir nok både Sex Pistols, the Clash, Siouxi & the Banshees, Stiff Little Fingers m.m. å høre der i nattens løp. Forøvrig kan man jo svelge litt for statsministeren, som har bursdag i dag, hvis man skulle føle for det.

Torsdag 21.april

Deadline til Utopia nr.5 1994.

Lysbildekveld i fotoklubben kl.18.00, der medlemmene oppfordres til å vise sine blinkskudd fra påska.

Fredag 22.april

I kveld har du sjansen til å få med deg to av livets ytterpunkter, hvis du først drar til TROKS' kveldssamling på Bjerkely kl.19.00 og deretter tar turen til Verdensteatret og filmklubbens nattvisning av «Naken lunsj» - du vet, den nekrofilifilmen...

Lørdag 23.april

Etter at du har vært innom Utopiakontoret og avlevert navnedagsgaven til kulturredaktør Jørgen, bør du få med deg bringebæret ditt på «En liten film om kjærlighet» - en av Krzysztof Kieslowskis ytterst få severdige filmer - som filmklubben viser kl.14.30. Ellers bør du sende en tanke til Stratford-on-Avon, der en viss William Shakespeare ble født for nøyaktig 430 år siden.

Søndag 24.april

Slapp av og tenk på at det er en måneds tid til eksamen.

Mandag 25.april

TROKS har generalforsamling på Lagshuset kl.18.00.

Utopia nr.5/94 kommer ut.